

ave maria

GLASILO SESTARA DOMINIKANKI
KONGREGACIJE SVETIH ANĐELA ČUVARA

GOD. XXXVI., br. 2 (103) 2017.

SADRŽAJ

Riječ č. majke (s. K. Maglica)	3
Iz Uredništva AM (s. S. Sente)	5
Glas Crkve: Papa u Fatimi (s. S. Sente)	6
Fatima (2.dio) Franjo i Jacinta (sabrala s. Sl. S.)	8
Što biblija kaže o anđelima	18
Ozanina stranica: Proslava u Zagrebu (s. S. Sente).....	21
Iz Tajništva Kongregacije (s. B. Rudić).....	30
IDI – 50. obljetnica župe Gospe Fatimske (razni autori)	32
IX. kruničarsko hodočašće u MB (s. S. Sente)	42
Proslava Gospe od Kamenitih vrata (s. S. Sente).....	44
Duhovne vježbe u Bolu održala s. K. Maglica (A. Čubelić).....	46
Duhovne vježbe u Zagrebu (s. S. Sente)	52
Posjet srpskom manastiru u Trebinjama (s. M. Puškarić)	56
9. dani hrv. Svetaca i mučenika – Dominik Barać (T. Baran)	57
Pjevački zbor župe Krista Kralja u Livnu (s. S. Sente).	59
Zgode i nezgode zagrebačkog samostana (s. S. Sente)	62
Dogadanja u DV: Korčuli, Šibeniku i Zagrebu (razni autori)	64
Ostale vijesti iz OP obitelji (sabrala s. S. S.)	69
Velikani OP reda: Bl. Jakov iz Varazze (I. Armanda)	81
Da se bolje upoznamo: s. Leopoldina Temunović	87
Što ima nova u kat. knjižarama: (sabrala s. Slavka S.)	94
Što kažu naše najmlađe: Susret u Orebiću (s. O. Kolarić i A. Boras)	97
Stranice povijesti: Povijest samost. na Škrapama (I. Armanda)	99
Naši pokojnici: Vinko Milanović-Trapo (s. A. i s. G. Milanović)	113
Marica Vlašić (s. T. Bešlić)	114
Meditativni trenutak: 15 minuta pred s Isusom (A.M.Claret).....	115
Zeleni agronomov kutić: BLITVA (s. M. K. Strižak S.)	117
Razbibriga - Korisni savjeti i šale	119

GLASILO SESTARA DOMINIKANKI
KONGREGACIJE SVETIH ANĐELA ČUVARA
Uređuje: s. Slavka Sente, Zagreb, Kruge 44/a
Tel. (01) 6129-210; e-mail: slavka.sente@gmail.com ili ssente@inet.hr

RIJEČ ČASNE MAJKE

Drage sestre,

Rijetkost je danas susresti osobe koje pišu pisma. Suvremena tehnička pomagala su nam svima istrgla iz života to zadovoljstvo. Više ne možemo na srce prigrlići onaj dragocjeni komad papira koji je u svojim rukama držala nama draga osoba, niti čitati retke ispisane krasopisom ili slovima koja jedva na sebe sliče, po rukopisu prepoznavati dragu lice s perom u rukama, niti možemo gutati ono što je između redaka napisano, vidljivo samo nama. Pisma su bila one čvrste poveznice među poznanicima, rođinom, ljubavnicima i prijateljima. Odlagala su se u lijepo ukrašene kutije i uvek iznova su ih njihovi sretni vlasnici vadili na svjetlo dana, da ih vide, osjete, upiju njihov dragi miris, ogriju se na toplim riječima njima upućenim.

Pisma su bila karike koje nisu dopuštale da se izgube putovi od prijatelja do prijatelja, bila su vatra koja nije dopuštala ljubavi i nježnosti da isčezne i umre, bila su utjeha u patnji i boli, putokaz kad su svi ciljevi bili zamračeni.

I sami stvaramo prijateljstva koja se brzo rađaju kao instant tvorevine, ali još brže

umiru. Izgleda da više nemamo vremena uživati u blizini, ljubavi i toplini. Nitko nam nije dovoljan, nitko dostatno dobar, nitko vrijedan našega vremena, naše blizine ni naše ljubavi. Ipak, duboko u sebi čeznemo ugledati svoj odraz u oku prijatelja, čuti jeku njegova glasa u svojim dubinama. Uvijek iznova se u ljudima prevarimo, ili, možda, previše tražimo.

Samo je jedan prijatelj bez mane, velikog srca i duha, sposoban prihvati nas upravo onakve kakvi jesmo, oprostiti nam sve čime ga vrijeđamo i žalostimo, jer mu je ljubav nemjerljiva i neupitna. Naprosto je slijep od ljubavi. Mnogi se slažu da je Novi Zavjet njegovo ljubavno pismo nama upućeno. Uvijek iznova ga možemo prebirati, slušati i

o riječima i djelima njegovim razmišljati. Svakom riječju i retkom govori nam njegova ljubav koja je radi nas na križ dospjela. Sve o nama zna, ali ipak čezne da sami pred njega izlijevamo sebe, svoje radosti i brige, svoje planove i čežnje. Tada postaje još bliskiji i nježniji. Drugi nas sude i prosuđuju, vrednuju i odbacuju. On ne! On pruža ruku

pomoćnicu kako bi nas podigao i ohrabrio da nastavimo naprijed. Uvijek iznova nas miluju njegove riječi: "Ni ja te ne osuđujem. Idi i od sada više nemoj grijesiti!" (Iv 8, 11)

Koliko poticajne snage izvire samo iz tih Isusovih riječi, snage koja rađa promjene u čovjeku. One poučavaju i odgajaju, potiču i obvezuju. Otežale ljubavlju stvaraju s čovjekom novi odnos: odnos prijateljstva.

Iz tog prijateljstva niču zdravi plodovi koje uživaju i oni koji su utkani u naše živote. Prijateljstvo s Isusom rađa prijateljstvom među njegovim učenicima i prijateljima. Sve oko sebe povezuje, stvara zajednice i jača zajedništvo. Sjetimo se učenika, članova prve Crkve, obitelji, redovničkih zajednica,...Takve zajednice sve dijele, materijalna i duhovna dobra, slabosti i snagu. Na žalost, vidimo da i takve zajednice pucaju, da se raspadaju. To je samo dokaz da se pojedinci udaljavaju od Isusa, svoga iskrenog prijatelja, da u ruke ne uzimaju njegovo pismo

nama namijenjeno, da ne slušaju njegove pouke, ne meditiraju nad njegovim riječima. "Primjer sam vam dao da i vi činite kao što ja vama učinim" (Iv 13,15)

Drugima je prao noge, za njih otišao u smrt, svima je bio pomoć, oslonac i utočiste, opraštao je, hrabrio, opominjao s ljubavlju i poticao. Samo to i od nas traži. Što se više od njega udaljavamo, to drugima sve češće nudimo samo ljudske plodove, nudimo sebe umjesto Boga, tražimo vlastito dobro umjesto dobra bližnjega. Više se ne prepoznaje drugi u njegovoj vrijednosti i dostojanstvu. Ne dopuštamo da drugi slobodno diše, da ide svojim vlastitim putem, da je drugaćiji od nas, niti mu priznajemo da može biti bolji od nas.

U zajednici treba naučiti ostajati sam, ali i živjeti zajedništvo. Svoju samoću je potrebno Bogom oploditi, Isusovim Pismom je hraniti kako bismo onda svoju zajednicu mogli darivati najljepšim plodovima, plodovima koji zriju na Isusovoj ljubavi.

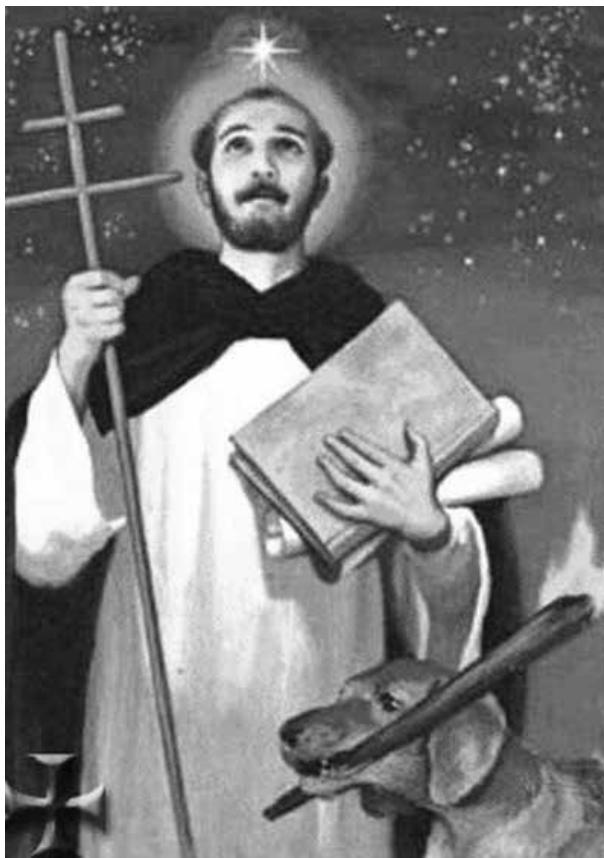
Drage sestre, u tom duhu dočekujemo blagdan našeg svetog oca Dominika koji je iskreno i otvoreno prijateljevao s Bogom i njegovom Riječju, a onda i sa svim Isusovim prijateljima: slabima i jakima, siromasima i bogatima, grešnima i svetima.

U nadi da naše prijateljevanje s Isusom pročišćava i osnažuje naša zemaljska prijateljstva i gradi naše zajedništvo, srdačno pozdravljam sestre i braću dominikance, kao i sve vas dragi naši prijatelji, i čestitam blagdan svetog Dominika.

s. Katarina Maglica, OP

s. Katarina Maglica, OP
vrhovna glavarica

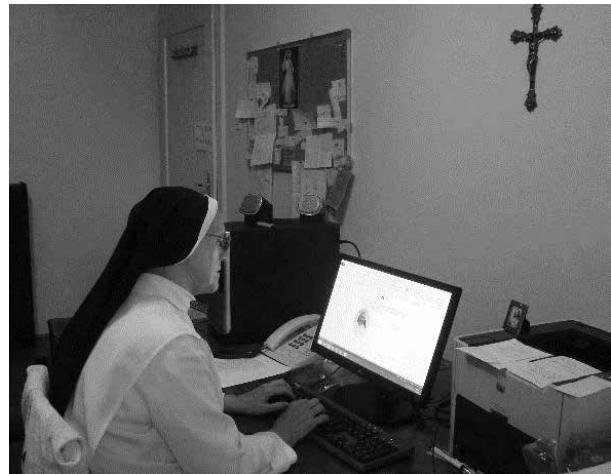
U Korčuli, blagdan sv. Dominika, 2017.

IZ UREDNIŠTVA AVE MARIA

Ovaj broj AM izlazi obično uoči, ili povodom blagdana sv. o. Dominika. Želimo se prisjetiti kojemu ‘rodu’ pripadamo, tko nam je uzor, za čijim smo se primjerom oduševile, na čiji se poziv odazvale. Ima u našem Redu bezbroj divnih uzora. Najčešće se sjećamo i molimo se bl. Ozani, dominikanki, i još k tome ‘naše gore lista’. Spominjemo se i drugih naših dominikanskih uzora, no, njih ne bi bilo da im Dominik nije utro put svetosti, da nije oduševio njihova srca za posvemašnje predanje Bogu u naviještanju njegove ljubavi po cijelome svijetu. *Idite, evo ja vas šaljem...* to su riječi Isusove. Dobro ih je Dominik čuo, razumio i poslušao. Njegov je navještaj dopro do svih meridiana i paralela. Ipak, ima još, nažalost, onih čija su srca zatvorena za Božju riječ. Na nama je danas red da nastavimo Dominikovo djelo. Možda se pitamo: Tko su ti ljudi? Gdje nam je poći? Ako dobro otvorimo uši svoje duše, i mi ćemo, poput Dominika, čuti precizno i jasno: *ovdje gdje jesu, tu te trebam, tu svjedoči, tu na-vješćuj.*

Ovaj broj AM nudi mnoge izazove i odgovore gdje trebamo poći. Naša fizička prisutnost je neupitno dragocjena, ali ništa manje i duhovna. Na taj način možemo biti blizu braći i sestrama koji su ratom pogodjeni, brojnim izbjeglicama koji traže sigurniji kutak zemlje, nevinim zatvorenicima koji čame po

zatvorima. Ma, da ne nabrajam, svi smo dovoljno upoznati s brojnim ranama našega vremena, koje mogu zacijeliti samo sklopljene ruke, pokora, žrtva i molitva, na što nas, preko malih vidjelaca, poziva i Gospa Fatimska. I Dominik nam je ostavio u baštinu iste poticaje kako bismo spašavali duše.

Sigurno će mnoge zanimati kako je č. majka držala duhovne vježbe braći i o čemu je govorila. Našu je pozornost privukla i 50. obljetnica župe Gospe Fatimske na Škrapama, gdje djeluju naše sestre. Ove i još mnoge druge vijesti i članke naći ćete u ovom broju AM.

Uz ovo zanimljivo štivo čestitam svima blagdan sv. oca Dominika i želim ugodan odmor na moru, na kopnu ili ...?

Urednica

PAPA U FATIMI PROGLASIO SVETIMA FRANJU I JACINTU MARTO

U subotu 13. svibnja 2017. papa Franjo je posjetio poznato marijansko svetište u Fatimi, povodom 100. obljetnice Gospina ukazanja djeci: Luciji (10), Franji (9) i Jacinti (7). Za vrijeme svete mise proglašio je Franju i Jacintu svetima.

Prije svog apostolskog putovanja u Fatimu, uputio je, kao što to čini uvijek, portugalskom narodu poruku u kojoj ističe kako bi želio, kao i oni sami da dođe u svako njihovo mjesto, građeve i domove, ali je to fizički nemoguće.

„Želio bih pred Gospu doći kao opći pastir Crkve i ponuditi joj buket najljepšeg „cvijeća“ koje je Isus povjerio mojoj brizi. Pod tim mislim na svu našu braću i sestre diljem svijeta koji su otkupljeni Kristovom krvlju, a da nitko nije isključen. Zato je potrebno da mi se svi vi

pridružite. Trebam osjetiti vašu blizinu, bilo fizičku bilo duhovnu; glavno da dolazi od srca. Na taj način mogu aranžirati svoj buket cvijeća, svoju „zlatnu ružu“. Budući da tvorimo „jedno srce i jednu dušu“ (Dj 4,32), sve će vas preporučiti Gospi i zamolit će od nje da svakom od vas šapne: „Moje će Bezgrješno Srce biti tvoj zaklon, i put koji će te voditi k Bogu“. – rekao je Papa u svojoj poruci.

Došavši u Fatimu dočekao ga je razdragan narod, klicao mu i pjevalo. Na misi, na otvorenom, pred više stotina tisuća hodočasnika, Papa je, u svojoj propovijedi, kazao kako Gospa nije došla ovdje da bismo je mogli vidjeti. Za to ćemo imati svu vječnost ako se spasimo.

„Gospa nam je unaprijed navijestila i

upozorila nas na bezbožan način života koji Boga profanira, u njegovim stvorenjima. Takav život – često predložen i nametnut – riskira završiti u paklu. Dragi hodočasnici, - nastavio je Papa - imamo Majku. Držeći se nje kao dječa, živimo u nadi koja počiva na Isusu. Isus je nakon svoga uzašašća na nebo, onamo ponio i našu ljudsku narav (tijelo), preuzetu od Djevice Marije, a koju nikada neće napustiti. Neka ova nada vodi naš život! To je nada koja nas drži do posljednjeg daha. Možemo uzeti za primjer svetog Franju i svetu Jacintu, koje je Djevica Marija upoznala s beskrajnim oceanom Božje svjetlosti i naučila ih da se klanjaju. To je bio izvor njihove snage u prevladavanju protivljenja i patnje. Hvala vam, braćo i sestre, što ste ovdje sa mnom! Nisam mogao ne doći ovdje i ne iskazati Djevici štovanje i povjeriti joj sve njezine sinove i kćeri. Pod njezinim plaštem oni nisu izgubljeni; iz njenog zagrljaja proizići će nada i mir koji traže, a molim i za svu svoju braću i sestre po Krštenju i ljudskoj obitelji, posebno za bolesne, nemoćne, za zatvorenike i nezaposlene, siromašne i napuštene. Molimo braćo i sestre; molimo Boga s nadom da će nas

drugi čuti; i razgovarajmo s drugima sa sigurnošću da će nam Bog pomoći.“ – kazao je Papa i nastavio. „Doista, Bog nas je stvorio kao izvor nade drugima, istinske i dostatne nade. Život može preživjeti jedino po velikodušnosti drugih životâ. „Ako zrno pšenice ne padne u zemlju i ne umre, ostaje samo jedno zrno; ali ako umre, donosi mnogo ploda“ (Iv 12, 24). Gospodin, koji uvijek ide pred nama; ono što je rekao to je i učinio. Kad god iskusimo križ, On ga je već iskusio prije nas. Mi ne postavljamo križ kako bismo pronašli Isusa. Naprotiv, Isus je taj, koji se vlastitim sniženjem, spustio čak i do križa, kako bi pronašao nas te raspršio tamu zla u nama i vratio nas u svjetlo.

Uz Marijinu zaštitu, budimo ovome svjetu stražari zore, promatrajući istinsko lice Isusa Spasitelja, na uskrs tako blistavo. Tako možemo ponovno otkriti mlado i lijepo lice Crkve, koje svijetli kad je ona misionarska, gostoljubiva, slobodna, vjerna, siromašna sredstvima, a bogata ljubavlju.“ – završio je svoju propovijedi Sveti Otac.

s. Slavka S.

Nekoliko povijesnih značajnih trenutaka vezanih uz viđenje

Dok se 13. svibnja 1917. godine, prije točno 100 godina, po crkvama u svijetu čitalo pismo Benedikta XV. "Ponizna službenica Gospodnja", a Europom bjesnio I. svjetski rat, zabilo se prvo ukazanje u Fatimi. Papa Benedikt XV. se spomenutim pismom „javno“ obraćao Isusovoj majci da zaustavi rat i zahtijevao da se po cijelom svijetu organiziraju molitvene akcije za mir na čelu s djećicom. U istom dokumentu naređuje da se zaziv "Kraljice mira, moli za nas" i službeno uvrsti u Gospine litanije.

Tog istog dana Eugen Pacelli, budući papa Pio XII. (za čijeg će pontifikata biti vođen najveći dio II. svjetskog rata – na koji se i odnosio velik dio fatimskih poruka), biva iz ruku pape Benedikta XV. zareden za biskupa. Ne zaboravimo da je Portugal još od XII. stoljeća bio posvećen BDM, no, u trenutcima fatimskih ukazanja

odnosi između aktualne vlasti i Vatikana su bili u prekidu, a položaj Katoličke Crkve nezavidan. Troje djece je već od 1915. godine bilo pripravljano na čudesne susrete u 1917. godini. Već 1915. i 1916. godine troje malih pastira – Lucija, Jacinta i Franjo – imali su četiri viđenja i susreta s Anđelom čuvarom (Anđelom Portugala), o čemu je u svojim "Memoarima" vrlo detaljno izvijestila Lucija. To su samo neki od čudesnih i znakovitih zbivanja povezanih s početkom ukazivanja.

U svim ukazanjima Gospa je zahtijevala pokoru te da se molitvom, osobito krunice, izmoli mir u svijetu. Već na drugom susretu je kazala da će Jacintu i Franju brzo uzeti k sebi u

nebo, a da će Lucija živjeti dulje od njih. Gotovo u svim ukazanjima govorila je o potrebi pokore, molitve, pobožnosti prema svom Prečistom Srcu i potrebi obraćenja cijelog svijeta.

Kako je i obećala na početku ukazanja u Fatimi, Gospa je pri svom posljednjem ukazanju 13. listopada objavila svoje ime – **Gospa od svete krunice**. Upravo 13. svibnja 1981. godine, na dan početka fatimskih ukazanja, pokušan je atentat na papu Wojtylu. On sam je kazao da svoj život i daljnji pontifikat duguje Gospici Fatimskoj. U njezinu krunu je stavljen metak kojim je bio pogoden. (usp.www.Bitno.net)

GOSPA FATIMSKA

100. obljetnica Gospina ukazanja (2. dio)

Na blagdan Gospe Fatimske, 13. svibnja 2017. svečano je proslavljena 100. obljetnica ukazanja Blažene Djevice Mariji pastirima: Luciji, Franji i Jacinti u Fatimi, u Portugalu. Svečanost je uzveličao papa Franjo koji je došao u Fatimu i, povodom jubileja, proglašio svetima dvoje pastirića, malih vidjelaca, Franju i Jacintu Marto.

Dobro je prisjetiti se tih događaja, koji uvek iznova bude osjećaje radosti, čuđenja, ali pomalo i straha. Gospa je, naime, vidiocima pokazala u jednom trenutku strahote koje očekuju čovječanstvo ako se ne obrati, pokazala im je užas pakla. Je li svijet poslušao Gospinu poruku? Nažalost, ne! Jesu li se obistinila njezina upozorenja? Nažalost, da! Gospine su poruke i

upozorenja bile upućene prije stotinu godina, 1917., ali su aktualne i danas, u ovo naše vrijeme.

No, krenimo redom, prema izvješću wikipedije i nekih drugih autora.

Gradić Fatima, smješten gotovo u središtu Portugala, u gorju Serra d'Aire, postao je 1917. godine, zbog Gospinih ukazanja, mjestom najčudesnijih događaja u 20. stoljeću. Poruke iz Fatime su proročanske, neke od njih dugo vremena tajne, a odnose se velikim dijelom na događaje koji su mijenjali povijest čovječanstva u prošlom stoljeću. Dvoje malih vidjelaca, Franjo i Jacinta, umrli su 1919. i 1920., a Lucija de Jesus dos Santos, posljednja vidjelica iz Fatime, preminula je 13. veljače 2005. godine. Franjo i Jacinta proglašeni su blaženima 2000. godine, a 13. svibnja 2017., najmlađim svetima, nemučenicima u povijesti Crkve. Nebo je i ovaj put izabralo neznatne i ponizne službenike da svijetu prenese svoju poruku.

Bila je nedjelja 13. svibnja. Lucija (10 godina), Franjo (9) i Jacinta (8), nakon povratka s rane mise uputili su se sa svojim stadima u Cova da Iriju (Irijsku dolinu – ime Irena u grčkom jeziku označuje osobu koja voli mir). Kad su izmolili zajednički krunicu, kao što su to činili svakoga dana, pastirima se ukazala "divna

Gospođa, sva od svjetla, sjajnija od sunca". Lucija je to ovako opisala: "Bila je to jedna Gospođa odjevena u bijelo, sjajnija od sunca, oko koje se širilo svjetlo sjajnije i blistavije od onog koje isijava kristalna posuda puna čiste vode, obasjana zlatnim zrakama sunca. Njezino lice, neopisivo lijepo, nije bilo ni tužno ni veselo već ozbiljno. Ruke sklopljene kao na molitvu, bile su nagnute i okrenute prema gore. Na desnoj ruci visjela joj je krunica."

'Gospođa' je najprije ohrabrla djecu neka se ne boje, da im ništa neće napraviti. Zamolila ih je, da dolaze na isto mjesto svakog trinaestog u mjesecu u isto to vrijeme šest mjeseci zaređom. Upitala ih je: "Hoćete li prikazati Bogu sva trpljenja koja vas snađu kao zadovoljštinu za grijeha i za obraćenje grešnika?" Lucija odgovori: "Da, hoćemo."

Gospa je pomacima ruku rasula prema njima jako svjetlo, koje im je prodrlo do najskrovitijih dijelova duša, pa su vidjeli sebe u Bogu, jasnije nego da su se promatrali u najboljem ogledalu. Nakon par trenutaka Gospa im još reče: "Molite krunicu svaki dan kako biste izmolili mir svijetu i svršetak rata."

Ukazanja

Ukazanja su se ponovila na istome mjestu, kako je rekla 'Gospođa', 13. lipnja, 13. srpnja, 13. rujna i 13. listopada. U kolovozu se Gospa djeci obratila 19. kolovoza, zato što su ih na predviđeni datum (13. kolovoza) odveli u susjedni gradić Vila Nova de Ourem.

Godine 1917. Europa je proživljavala tragediju Prvoga svjetskoga rata pa je Gospa uputila ove riječi: "Rat će završiti i vojnici će se uskoro vratiti kućama."

Djeci su tijekom šest razgovora s Gospom otkrivene i tri 'tajne', od kojih je posebno zanimanje izazvala treća.

Tako je za Luciju, Franju i Jacintu započela uzbudljiva i velika 'pustolovina', koja će snažno obilježiti njihove mlade živote: utješna viđenja mile Gospode, Njeni pozivi na molitvu krunice i žrtva za grešnike koji vrijeđaju Srce Isusovo i Marijino, te su osuđeni na pakao ukoliko se ne obrate – bio je to motiv koji bi se redovito ponavljaо, pri svakom susretu; potom, povjerenje tajni, koje su navještale "užasne" stvari...

Djeca su htjela zadržati za sebe ova viđenja, da to nitko ne sazna, znali su da ih nitko

neće razumjeti, a tako im je lijepo gledati ‘Bijelu Gospođu’, ali kad se ipak pročulo, i kad su ljudi počeli sve više dolaziti na mjesto ukazanja, bio je to za njih početak pravog progonstva, batina i zabrana, kako od strane roditelja, tako i od strane civilnih vlasti koje su optuživale djecu zbog narušavanja javnog reda. Neki su ih nazivali „male ništarije“. Svi su bili veoma okrutni prema malim ‘osumnjičenicima’, držali su ih čak neko vrijeme u mračnoj i hladnoj čeliji zatvora kako bi ih prisilili na priznanje da su sve to izmislili, da to nije istina. Zanimljivo je kako su djeca sve to hrabro podnijela i, uza sva mučenja, nisu nikada promijenila svoje iskaze da im se zaista ukazuje Gospa i s njima razgovara. Čak što više, sve su te udarce, uvrede i progonstva prikazivali za obraćenje grešnika, kako ih je Gospa poučila i zamolila.

Na posljednjem je ukazanju bilo do 100.000 ljudi. Gospa se ukazala samo djeci, no svi su svjedočili tzv. Sunčevom čudu iz Fatime. Gospođa je rekla kako će se čudo zbiti u podne. Nešto prije utvrđena vremena, stiglo je i troje vidjelaca, u pratnji svojih majki. Lucija je sve pozvala neka sklope kišobrane. I svi su je poslušali, iako je kiša nastavila pljuštati. Potom je malena stala moliti krunicu. Točno u podne ukazala se Gospa.

U jednome je trenutku Lucija prstom pokazala prema nebu. Svi su podigli pogled te je kiša

odjednom prestala. Rastjerujući gусте oblake, pojavio se sunčani krug nalik na kotač koji je u svim smjerovima emitirao raznobojne zrake svjetlosti, koje su osvijetlile oblake, drveće i zemlju te sve prisutne. Ponovilo se to tri puta. Zapunjeni su ljudi molili i udarali se o prsa, moleći oproštenje za svoje grijeha. Bilo je to Njezino posljednje ukazanje djeci. Tada im je rekla svoje ime; “Ja sam Gospa od Krunice. Želim da u moju čast podignite kapelu.”

Dok je sunce ‘plesalo’, pastirčići su ponovo među oblacima ugledali Gospu, u društvu sv. Josipa i Djeteta Isusa, s ručicama podignutim na blagoslov. “Ples sunca” bio je namijenjen okupljenima, kako bi vidjeli i povjerovali te razglasili vijest o tome čudu, ali i o tome kako je Gospa zaista došla ljudima donijeti poruku milosrđa i spasenja. Tom se neobičnom činjenicom dugo bavio i tisak – ne samo onaj mjesni. Nakon što je ‘spektakl’ završio, vidioci su krenuli natrag kući: rasplakanu je Jacintu u naručju odnio jedan poznani, dok je Luciju na ramenima ponio neki krupni seljak, kako bi je spasio od ljudi koji su htjeli komadić njene odjeće ili pramen kose kao relikviju. Jedino se Francesco (Franjo) uspio neprimjetno provući kroz gomilu.

Svi su ih željeli vidjeti, ponovno čuti njihovu priču: što im je rekla Gospa, preporučiti u njihove molitve pokojeg bolesnika. U danima koji su uslijedili pred njihovom su se kućom redale

nepregledne procesije znatiželjnika i pobožnika. Njih je troje jedno vrijeme pristalo na “igru” – pojavljujući se pred ljudima i pričajući, ali su se kasnije, da bi izbjegli čašćenje upućivano njima osobno, počeli sakrivati na sve dulja i dulja razdoblja. Skrivali su se u jednoj dubokoj i mračnoj pećini, skrivenoj među grmljem, kako bi mogli nastaviti moliti krunicu, kao i ostale molitve što ih je za vrijeme ukazanja bio naučio Andeo, te činiti žrtve za obraćenje grešnika.

Tko su Franjo i Jacinta – fatimski vidioci – koje je papa Franjo proglašio svetima?

Lucja dos Santos: 22. 03. 1907. – 13. 02. 2005.

Franjo Marto: 11. 06. 1907. – 4. 04. 1919.

Jacinta Marto: 11. 09. 1910. – 20. 02. 1920.

Spomendan 20. veljače

Lucija, najstarija vidjelica, umrla je 2005. godine, njezina čelija je odmah zapečaćena i u nju mogu ući samo malobrojni predstavnici visokog klera s posebnim dopuštenjem Vatikana. U grob je možda ponijela jedno od najvećih proročanstava u crkvenoj povijesti. U procesu je njezino proglašenje blaženom.

Francisca i Jacintu je Sveti otac proglašio svetima 13. svibnja 2017. u Fatimi. Crkva je ukazanja u Fatimi službeno priznala 1930. godine.

Prije ukazanja, ovo se troje djece nije ničim posebno isticalo. Bijahu tek siromašni pastirčići, koji su pripadali onoj skupini, za koju se čini kako je Gospo upravo najdraža, kada se želi ukazati, kako bi ljudima prenijela neku važnu poruku. Veoma su rano upoznali napore težačkoga posla. Zahvaljujući jednostavnosti i dobrome vjerskome odgoju, Božja je prisutnost za njih bila nešto posve prirodno pa su Mu se često s pouzdanjem obraćali u molitvi.

Gospa je tako samo pojačala i novim sadržajima obogatila njihovo već postojeće iskustvo svetoga: rekla im je neka mole i oni su to svim srcem prihvatali, žarom što ga posjeduju samo dječa. Više krunica dnevno, posjete crkvi i "Skrivenome Isusu", žrtve, postovi za grešnike – postali su najdraži dijelovi njihova dana, te izričaj cijelovitoga življenja, oslobođeni svega suvišnoga.

Prema Lucijinu pričanju, Jacinta je bila veoma živahno dijete, osobito je voljela plesati. Čim bi čula negdje svirku, odmah je počela plesati. Njezin brat Franjo bio je posve drugačiji; najčešće šutljiv i veoma popustljiv u svemu.

Nije se nikada htio svađati ili nametati.

Otkako im se Gospa počela ukazivati i molila ih da se mole i žrtvuju za obraćenje grešnika, djeca su to prihvatala sasvim ozbiljno. Gotovo su tražila način kako bi se žrtvali. Vrlo su često nizali Zdravu Marije i Očenaše gdje god im se pružila prilika. Jacinta je bila sva zaokupljena željom da obrati grešnike i sačuva im duše od pakla. Franjo je više nastojao utješiti našega Gospodina i Gospu koji su mu se činili vrlo žalosni.

Kao pastiri, ostajali bi cijeli dan s ovcama u planini, pa su sa sobom ponijeli nešto hrane za ručak. Jednom se Franjo dosjeti da će svoju užinu dati ovcama, a oni će se žrtvovati za grešnike. Svi su to prihvatali i doslovno gladovali cijeli dan. Jacintu je veoma zabrinjavalo zar će jadnici zaista ostati zauvijek u paklu, zar neće nikada završiti te njihove muke. „A ako za njih budemo mnogo molili našega Gospodina, zar ih neće oslobođiti? – pitala je. „Ni ako se za njih žrtvujemo?“ – nastavila je. „Jadnici! Moramo se mnogo za njih žrtvovati i moliti.“ Žrtve za grešnike posve su im zaokupile dušu. Nisu propuštali ni jednu prigodu, a da ih ne čine. Neka siromašna djeca iz naselja Moita često su dolazila proziti na kućna vrata. Jednom su ih susreli kad su odlazili na pašu. Vidjevši ih, Jacinta odmah predloži: „Dajmo naš ručak ovim siromasima, za obraćenje grešnika.“ Zatim je otrčala i predala im svu hranu što su je ponijeli sebi za ručak. To se događalo vrlo često da bi svoju hranu dali siromašnima, a oni su pokušali

utažiti glad hrastovim žirom, zelenim maslinama ili kojim drugim gorkim plodovima. Gotovo su uživali u tim gorkim ‘poslasticama’ za obraćenje grešnika. Kad je jednom Lucija upozorila Jacintu da ne jede te gorke plodove, ona joj je

odgovorila: „Jedem ih baš zato što su gorki, da bih obratila grešnike!“

Kad su jednom bili na ispaši veoma daleko, a bila je nesnosna ljetna vrućina, trpjeli su i glad i žeđ za obraćenje grešnika. Ali, kad je prošlo podne, i postalo neizdrživo, Lucija je krenula u selo po vodu. Dobila je od jedne starice vrč vode i komad kruha. Podijelila je kruh na tri dijela, a onda pružila vrč Franji da on prvi pije. „Neću piti“ – odvrati Franjo. Želim trpjeti za obraćenje grešnika.“ Isto je učinila i Jacinta. Tada je Lucija izlila vodu u jednu prirodnu kamenicu da se mogu napiti ovce, a prazan vrč vratila starici u zaselku. A vrućina je neprestano rasla. Cvrčci su pjevali po stablima, žabe kreketale u nekoj maloj lokvi. Sve im je to brujalo u glavi i ušima. Jacinta, iznemogla od gladi i žeđi, nije mogla to više podnositи pa u svojoj dječjoj jednostavnosti reče Luciji: „Reci im da ušute, tako me boli glava!“ Franjo je dočeka: „Nećeš više trpjeti za grešnike?“ „Da, hoću! Pusti ih neka pjevaju i dalje!“ i obuhvati glavu svojim malim rukama.

I tako su mali pastirići koristili svaku prigodu da se žrtvuju i mole za obraćenje grešnika.

Sve je to za Franju i Jacintu trajalo vrlo kratko. Bijela im je Gospođa, naime, bila obećala: “Brzo će doći po vas.” Dječica su to znala i živjela iščekujući je. Rekla je također i kako Franjo, da bi bio primljen u raj, mora izmoliti puno krunica. I on ju je poslušao. Svaku je priliku koristio kako bi prstima prebirao zrna krunice (volio je moliti sam). Ponekad je to činio i u školi, koju je bio stao pohađati, ali najradije u crkvi.

“Podi ti u školu – govorio bi Luciji – i po-

slije dođi po mene; što mi vrijedi učiti, kada će uskoro umrijeti”. I zaputio bi se prema crkvi kako bi se ondje molio “skrivenome Isusu”.

I njegov je kraj zaista došao uskoro. Oplakavši poginule u velikome ratu, ljudi su sada stali oplakivati žrtve strašne epidemije, španjolske groznice. Dana 23. prosinca 1918.g., bolest je pogodila također Franju i Jacintu.

Za Franju se sve okončalo u svega nekoliko mjeseci, pa je 4. travnja iduće godine, sa svega 11 godina, pošao zauvijek k svojoj Bijeloj Gosподi.

Za vrijeme bolesti **Franjo** je bio uvijek vedar i strpljiv. Kad bi ga zapitali da li ga boli, odgovorio bi iskreno: „da, prilično, ali ništa zato. Trpim da utješim našega Gospodina, a onda: uskoro u Nebo! Lucija, koja je bila često uz njegov bolesnički krevet doslovno opisuje njegov svršetak: „Kad je već pala noć, pozdravih ga: Zbogom, Franjo! Ako ove noći odeš u Nebo, ne zaboravi me, jesli li me razumio? „Ne, neću te zaboraviti, budi mirna! – odgovori mali bolesnik. I pružajući mi ruku, stisne moju priličnom snagom. Pri tom me gledao sa suzama u očima.

Želiš li još nešto? – zapitah ga, dok su mi se suze kotrljale niz lice.

Ne, odgovori je slabim glasom.

Prizor je bio potresan, pa mi tetka dade znak da napustim sobu. Onda: „Zbogom, Franjo! Do viđenja u Nebu!“

Nebo se, zaista, približilo. Drugi dan odletio je u naručje nebeske Majke.“ – ispričala je Lucija. Bilo je to 4. travnja 1919, kad mu je bio 11 godina.

Mnogi su posjećivali Franju kad je bio bolestan. Jednostavno su se osjećali ugodno u njegovu društvu. Jednoga je dana ušla u Franjinu sobu žena, zvana Marijana, vrlo ožalošćena, što joj je muž potjerao iz kuće sina. Molila je Franju da joj izmoli milost da se otac i sin izmire. Franjo je odgovorio neka bude mirna. On će uskoro u Nebo, a čim stignem, molit će Gospu za to. I zaista, one večeri kad je Franjo umro,

sin je zamolio od oca oprošteće i definitivno su se pomirili, pa se ponovno vratio mir u kuću. Bilo je i drugih čudesnih ozdravljenja koje je Franjo izmolio kod Gospe još za života.

Jacintin je kraj bio daleko teži, prava kalvarija, koju je ona podnijela velikom snagom duha, unatoč strahu i tjeskobi, "za obraćenje grešnika i kao naknada za uvrede koje se nanose Svetom i Bezgrešnom Srcu Marijinu".

Presveta Djevica je još jednom posjetila Jacintu i njavila joj nove žrtve i bolove.

Ispričala je je to Luciji: „Naša Gospođa mi je rekla da će ići u Lisbon, u drugu bolnicu, da više neću vidjeti ni tebe ni moje roditelje. Nakon mnogih trpljenja, umrijet će posve sama. Ali, ne bojim se. Ona će doći po mene i odvesti me u Nebo.“

Teška upala pluća, kao posljedica španjolske groznice, prisilila ju je na dvomjesečni boravak u bolnici. Ondje su je, naime, bili premjestili na traženje čuvenoga liječnika Lisboe, koji se nadao da će je spasiti kirurškim zahvatom. Međutim, taj se kirurški zahvat pokazao suvišnim – nadasve bolan, jer njena slabost nije dopuštala potpunu anesteziju.

Osim tjelesnih bolova, najviše je trpjela zbog razdvojenosti od roditelja i Lucije. Upravo joj je to zadnje trpljenje ubrzalo let prema Bijeloj Gospođi.

Uvečer 20. veljače 1920. g., Gospa je došla po nju, baš kao što je i obećala. Među povjerljivim razgovorima što su ih izmijenile Jacinta i Lucija, bio je i ovaj: "Mislim na rat koji ima doći... Umrijet će toliko ljudi, i toliki će otići u pakao. Bit će puno srušenih kuća i mrtvih svećenika. Kada bi ljudi prestali vrijeđati Gospodina, do rata ne bi došlo."

„Fatimska poruka otkriva mistiku zla, njegovu razornu snagu s posljedicama u vremenu i vječnosti, u ovom i drugom životu. Djeca su

tim užasom u dušu pogodenja. Kad su od Gospe saznala da „grijesi žaloste našega Gospodina“, ta im spoznaja više nije dala mira. To je Franjo posebno ponukalo da se trajno žrtvuje kako bi „utješio našeg Gospodina“. ... Srce djece, malog Franje i još manje Jacinte, to je čudesno shvatilo. Postalo im je jasno da svojom vjernosti, koju su svjedočili žrtvama, mogu nešto učiniti za dragoga Boga. Zato su ga tješili svojim malim srcima. Kakva očaravajuća ljupkost božanske stvarnosti! Proklet-

nik je zato prokletnik, jer je postao nesposoban da ljubi, a sveci su zato sveci jer ljube i onim srcima koja su prestala ljubiti. To je njihov izvanredni doprinos Božjoj slavi“. (usp. Y. Ivonides, *Fatima da ili ne*, str. 287).

Kapelica što ju je Gospa bila zatražila, postala je jedno od najvećih i najposjećenijih marijanskih svetišta, uz Lourdes. Svakoga se dana ondje ponavlja čudo: ne ono sunčeva plesa, već toliko ljudi koji ondje pronalaze utjehu i prigodu za započinjanje novoga života u znaku ljubavi Božje.

Franju i Jacintu Marto proglašio je blaženima papa Ivan Pavao II., 13. svibnja 2000.g., koji je s Fatimom oduvijek bio osobno povezan: Gospinome je čudu, naime, pripisivao činjenicu što je preživio atentat na Trgu svetoga Petra. Svetima ih je proglašio papa Franjo 13. svibnja 2017. u Fatimi. Lucija je, pak, daleko nadživjela svoje dvoje malenih rođaka, te preminula tek u 13. veljače 2005. godine.

Kad je Jacinta čekala operaciju u Lisbonu, bila je smještena u sirotištu Naše čudotvorne Gospe, što su ga vodile časne sestre. Predstojnica, s. Marija Godinho često je zatekla Jacintu zanesena u molitvi, odnosno u razgovoru s 'Gospodom'. Na upit o čemu je razgovarala s Gospom, otkrila je predstojnici neke detalje. Evo što je zabilježila sestra predstojnica:

- Najviše ljudi odlazi u pakao zbog grijeha ne-

čistoće.

- Javit će se besramna moda koja će biti povodom mnogih uvreda našemu Gospodinu.
- Osobe koje su se posvetile Bogu ne smiju ići za modom. Užasni su grijesi svijeta.
- Neposluh svećenika i redovnika svojim poglavarima i Svetom Ocu vrlo žalosti našega

Gospodina.

- Draga sestro, izbjegavaj raskoš, ljubi siromaštvo i šutnju.
- Budi dobra prema zlim! Ne govori zlo ni o kome, bježi od onih koji ogovaraju bližnjega. Budi strpljiva, jer strpljivost vodi u Nebo.

s. Slavka Sente

FATIMA I DOMINIKANSKA KARIZMA

Kao dominikanske monahinje, živeći u Fatimi sve više otkrivamo duboku povezanost između dominikanske karizme i fatimske poruke. Taj je odnos očit na dva načina.

Kao prvo, tu su vidljivi znakovi ove povezanosti. Na primjer, u bazilici Gospe od ružarija na lijevoj strani oltara stoji kip sv. Dominika, utemeljitelja Reda propovjednika. Iznad glavnog ulaza u istu baziliku hodočasnike dočekuje veliki mramorni kip Bezgrešnog srca Marijina, djelo fr. Thomasa McGlynn, dominikanca (1906-1977), iz provincije sv. Josipa (SAD). Tu su i memorijalni kipovi pape Pia XII i sv. Louis Marie Grignona de Montforta, obojica dominikanski trećoredci. Napokon, u Fatimi je i živa prisutnost, uokolo svetišta, svih grana dominikanske obitelji: braća, monahinje, sestre i laici, sa svojim samostanima i domovima.

Druga povezanost između Fatime i dominikanskoga reda je u samoj svrsi Reda: propovjedati istinu Evandelja (evangelizacija) radi spasenja duša. Na tom tragu je i Marijin poziv na molitvu krunice, što je osobito svojstveno Redu.

Evangelizacija i spasenje duša

„Crkva je prihvatile fatimsku poruku, prvenstveno zato što poruka sadrži ‘istinu i poziv’ odnosno ‘istinski poziv Evandelja’“ (sv. IPII, 13. 05. 1982, Fatima). U svojim bilješkama *Fatimska poruka*, s. Lucija piše: „Poruka je objava

Božje prisutnosti u svjetu među ljudima, u svakome od nas posebno. Nije to ništa novo ... Poruka je više novo svjetlo koje sjaji u tami ateizma, da se ne ugasi svjetlo vjere koja još blista u srcima izabranih, kako bi, slijedeći ovo svjetlo, mogli susresti Isusa Krista... Dok ne dođe vrijeme, sat i godina koje je odredio Bog, On nam je poslao svoju nebesku Glasnicu na ovu zemlju, čija je ona Vladarica, Kraljica i Majka, kako bi ovdje učvrstila Njegov oltar odakle će evangelizirati čitav svijet ...“

Već kod prvog ukazanja Gospa je pitala male pastiriće hoće li moliti i žrtvovati se za jadne grešnike. Oni su pristali i tako su oni, u želji za spasenjem duša, postali gorljivi mali misionari čitavoga svijeta, premda nisu nikada napustili svoju zemlju. Bl. Jacinta je, nakon viđenja pakla (13. 05 1917.) često sa suzama ponavljala: „Jadni grešnici! Mi ćemo moliti i činiti žrtve za njih!“

Sveti je Dominik, kao što znamo, često molio i vatio: „Gospodine, što će biti od jadnih grešnika?“ Blaženi je Dominik također izgarao od žeđi za spasenjem duša, u čemu je postao neusporedivi apostol. Predao se propovijedanju s najvećim žarom, a i svoju je braću poticao i obvezao da navještaju Božju Riječ, da govore jedino o Bogu danju i noću, u crkvama, domovima, na poljima i uzduž putova, odnosno, na svakome mjestu gdje se nađu.“

Sveta krunica

Tijekom povijesti dominikanskoga reda, krunica je propovijedana kao način molitve, instrument evangelizacije i sredstvo osobne i obiteljske posvete. Za vrijeme krize putujući su dominikanski propovjednici gorljivo promicali molitvu krunice. Kad su u to mjesto došli oci dominikanci kao čuvari velebnog gotskog svetišta naše Gospe od pobjede, njihova je zasluга da su ove ljude naučili moliti krunicu, koja je postala najdublji i najopćenitiji vjerski izraz toga naroda. Među mnogim drugim papama, sv. IPII je priznao: „Povijest krunice pokazuje kako se ta molitva upotrebljavala posebno kod dominikanaca u teškim vremenima Crkve da bi spriječili krivovjerja.“ (RVM, 17).

Za dominikance je evangelizacija čvrsto povezana s krunicom, budući da krunica nije samo sažetak Evanđelja, nego je ona evanđelje na djelu: suvremeni evandeoski program vjere, čudoređa i kršćanske pobožnosti. To je, istodobno, trajna objava Srca Isusova i Srca Njegove

božanske Majke. Bez sumnje, ovo je razlog Fatime, Gospa vrlo dobro poznaje teologiju svoje krunice i svoga srca“. (p. Marceliano Llameras, OP. Jednostavno rečeno:

„Krunica je Evanđelje s Marijom.“

Na kraju možemo reći da je Fatima poput lampe svjetionika koji svojim zrakama obasjava svaki predmet. U Fatimi ta neugasiva lampa Bezgrešnog srca Marijina obasjava Evanđelje Njezina Božanskog Sina, noseći milost, milosrđe i vječnu nadu svima. Za dominikance je marijanska pobožnost neodvojiva od apostolske gorljivosti. Marijino je svjetlo obasjavalo Dominika čineći ga istinskim svjetлом Kristovim u Crkvi – *Lumen Ecclesiae!*

(Tekst su napisale dominikanske monahinje Vječno-ga ružarija, iz manastira Pia XII, Fatima, prijev. s. Sl.)

Lucija iz Fatime o snazi krunice:

“Blažena Djevica Marija je krunici podarila takvo djelovanje, da ne postoji nijedan materijalni, duhovni, nacionalni ili međunarodni problem, koji se putem nje i naše žrtve ne bi mogao riješiti.”

Radosna otajstva svete krunice

U PRVOM OTAJSTVU radosnom razmatrat ćemo kako je započeo događaj spasenja: Anđeo je došao navijestiti Djevici Mariji da će biti majkom, i to Sina Božjega. Kakvo je to iznenadjenje bilo za Mariju koja je odlučila ostati djevicom, ne majkom! Posvetila je Bogu svoje djevičanstvo, samo On je vrijedan njezine ljubavi. Sada joj Bog, po anđelu, daje drugu ponudu: da će biti majka. Marija ne odbija Boga; u svojoj zbuđenosti jedino pita za razjašnjenje. Nakon što joj je Bog otkrio svoje planove

koje želi izvesti po njezinu pristanku, ona spremno i ponizno odgovara: *Evo, službenica sam Gospodnja. Neka mi bude po riječi tvojoj.* Dopustila je da Bog po njoj uđe u ovaj svijet, u liku čovjeka, Isusa.

Molimo Mariju da i mi budemo spremni prihvatići što Bog od nas traži, i onda kad nam se to čini neprihvatljivo i nespojivo s našim planovima. Molimo je da budemo poslušni poticajima Duha Božjega koji zna što je za naše dobro i za spasenje bližnjih.

U DRUGOM OTAJSTVU radosnom razmatrat ćemo što je Marija učinila kad je prihvatile volju Božju. Ona kreće prema ljudima, potrebnima njezine pomoći, njezinog ohrabrenja. U ovom je to slučaju bila njezina rođakinja, Elizabeta, starica, nemoćna, uzbudjena. Marijin joj je pohod bio melem za dušu. Upravo u trenucima kad joj je bilo najpotrebnije, kad je trebala pomoći mlađe osobe, dolazi Marija. Na ovakav put Mariju šalje Onaj kojega je začela pod svojim srcem. Upravo zbog njega, zbog Isusa, zaigra Elizabetino čedo u utrobi i napuni se Duha Svetoga, kako nam izvješćuje Evanđelje.

Onaj tko nosi Isusa ne može ostati nezapažen. Ljudi odmah osjetе radost, mir, blagoslov. Svakoga dana, osobito nakon svete pričesti, i mi smo bogonosci. Nismo više sami. Isus s nama hoda ulicom, pozdravlja ljude, potiče nas kako pomoći da ne hodaju u žalosti, beznađu i tami. Molimo Mariju da budemo svjesni tog dara i dostojanstva što ga nosimo u duši.

U TREĆEM OTAJSTVU radosnom razmatrat ćemo kako i gdje se Isus rodio. Usporedimo li svoju zipkicu, čipkasti mekani jastuk, dobro zagrijanu prostoriju i Isusove jasle, slamu ili sijeno na koje je bio položen, hladna štala, primjećujemo li kolika je to razlika u materijalnom i duhovnom pogledu. Čega se boje današnje majke? Siromaštva? Sin je Božji došao upravo radi siromaha. I danas se Isus želi roditi u štali tvoje duše. Vidi u njemu sav nered i prljavštinu koja se nagomilala većom ili manjom nevjerom,

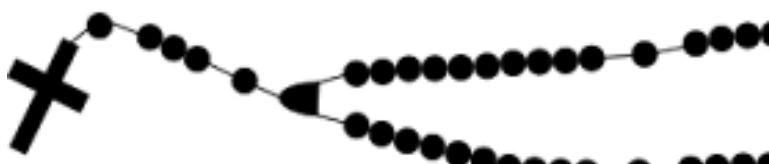
propustima, ohološću i sličnim smradom. Vjerujmo, gdje uđe zraka njegova svjetla, nestaje svake prljavštine i ne preostaje nam drugo do li zahvalna i ponizna srca pjevati: Slava Bogu na visini, u mojoj duši i u svakoj drugoj nizini.

U ČETVRTOM OTAJSTVU radosnom razmatrat ćemo što Marija čini sa svojim ljubljenim sinom. Ne zadržava ga ljubomorno za sebe; prinosi ga Bogu, a s njim i svu svoju ljubav i povjerenje. Bože, tvoj je ovo dar, zemlji i nebu. Ti raspolaži s njim po svojoj svetoj volji. U ovom Marijinom prinosu svatko od nas nalazi svoje mjesto. Zajedno s Isusom ona prinosi Bogu sve nas, naše strahove i sumnje, patnje i neuspjehe. Podsjetimo sada Mariju da prinese Bogu i one naše skrivene grijeha i stid koji nam pritišće grudi i prijeći naše potpuno predanje.

U PETOM OTAJSTVU radosnom molit ćemo za sve zalutale, posrnule, za one koji su, prevareni tjelesnim užicima, zanemarili svoju dušu. Možda u našoj obitelji ima takvih, a zasigurno i sami se ponekad osjećamo izgubljenima, bez radosti i smisla života.

Marija nije posustala dok nije našla Isusa. Otključajmo sada vrata svoga srca i dopustimo Isusu da uđe, da i nas pouči što nam je činiti, kako pronositi njegovu ljubav svima koje susrećemo.

s. Slavka Sente (3. srpnja 2017.)

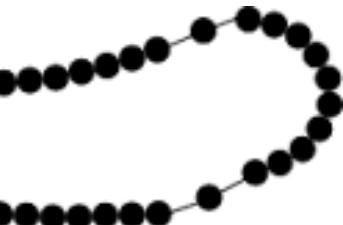
KRUNICA – najmoćnije oružje svih vremena

Ljudski život je putovanje prema nebeskoj Domovini, a uvijek se snaći na putu pored teškoga koje čovjeka pritišće, a ne zalistati, nije lako. Zato su čovjeku pojedincu i zajednici potrebnii uzori. Među tim uzorima posebno mjesto zaузima Blažena Djevica Marija. Zato se i mi u molitvi krunice osjećamo kao djeca u naručju majke jer nju moleći razmišljamo o najsvetijim događajima ljudske povijesti. Moljenje krunice nije ništa drugo nego promatranje Kristova lica s Marijom. Krunica je jednostavna molitva satkana od temeljnih molitava naše vjere. Krunica uvodi čovjeka u misterij nedokućivoga milosrđa Božjega prema čovjeku grešniku: poziva na pokajanje, potiče na nadu. Kroz sva ta velika otajstva vjere vodi nas Blažena Djevica Marija Majka puna milosti. Krunica je molitva poniznih duša i otvara srce svjetlu Božje Riječi. Krunica je poznata, raširena i veoma obljudljena kršćanska marijanska molitva. Molitva krunice odigrala je i još uvijek igra veliku ulogu u životu kršćanskih vjernika. Blaženi Alojzije Stepinac u Predgovoru molitvenika „Krunica“ kojega je preveo s francuskog jezika, a koji je tiskan 1943. godine između ostalog piše: „Na slici „Posljednje večere“ Michelangelo je prikazao dva čovjeka, koja se prigodom općeg uskrsnuća dižu prema nebu uz pomoć svoje krunice, za koju su se uhvatili. Sam dobri Bog znade nastavlja naš blaženik koliko se već duša od vremena sv. Dominika vinulo k nebu po molitvi sv. Krunice. Nju su držali u rukama priprosti seljaci i moćni vladari, glasovite vojskovođe i obični vojnici, veliki učenjaci i neuki ljudi, djevojke i mladići, staro i mlado, čak i mala djeca. Sveta je krunica bila jedna od najvažnijih sredstava u radu Crkve Kristove od vremena sv. Dominika pa do danas. Tako će biti, bez sumnje, i do konca svijeta. Sveta krunica je i u hrvatskom narodu od najveće važnosti.“ Ta se tjesna povezanost najbolje očitovala u novijoj hrvatskoj povijesti u Domovinskom ratu,

kad je hrvatski vojnik, pritiješnjen, u Kristovoj muci koja se razmatra molitvom krunice, o vratu nosio taj „simbol“ nade u konačnu pobjedu, poput pobjede na križu. Kao što je krunica ujedinila hrvatske mladiće tijekom Domovinskog rata, tako je dominikanac Andeo Marija Miškov nastojao ustanovljenjem Vječnog ružarija duhovno ujediniti hrvatski narod. Moleći krunicu sudionici molitvenog lanca mole za mir, za obitelj bez čega je nezamisliv korjenit preporod hrvatskog čovjeka, kako na duhovnoj, tako i na nacionalnoj razini. Danas je vijenac krunice raširen po cijeloj nam Domovini, osobito u župama gdje djeluju braća i sestre dominikanskoga Reda, a i šire. Brojni članovi koji su uključeni u vijenac krunice mole za razne potrebe.

Naša župa u Pregradi, koja je posvećena Blaženoj Djevici Mariji već nekoliko desetljeća ima aktivne članove živog vijenca krunice, koji mole svoju deseticu krunice svaki dan, to je neprekinuti vijenac koji, vjerujem, daje duhovnu snagu našoj župnoj zajednici. O, kad bi jače zaživjelo moljenje sv. krunice osobito u mjesecima svibnju i listopadu kad na poseban način častimo našu nebesku Majku moljenjem sv. krunice. Još se sjećamo kako su se punile naše crkve i kapele i raskrižja pored raspela u predvečerja i odzvanjala molitva krunice u našim gradovima i selima. Pozivamo sve one koji nam se žele pridružiti u vijencu žive krunice osobito mlade i djecu da se jave. Svaki dan prije sv. Mise molimo krunicu u našoj crkvi, a svoju desetu molimo u bilo koje doba dana i noći. „Blažena Djevica Marija je krunici podarila takvo djelovanje da ne postoji nijedan materijalni, duhovni, nacionalni ili međunarodni problem, koji se putem nje i naše žrtve ne bi mogao riješiti.“ (s. Lucija) Zaključimo ovaj prikaz o sv. Krunici rijećima sv. Ivana Pavla II. „Molitva krunice je molitva čovjeka za čovjeka: to je molitva ljudske solidarnosti, molitva za sve ljude svijeta i povijesti. Krunica je moja najdraža molitva.“

s. Bernardica Jurić OP

Krunica od vremena sv. Dominika pa do danas. Tako će biti, bez sumnje, i do konca svijeta. Sveta krunica je i u hrvatskom narodu od najveće važnosti.“ Ta se tjesna povezanost najbolje očitovala u novijoj hrvatskoj povijesti u Domovinskom ratu,

ANĐELI

Što Biblija kaže o anđelima?

Pobožnost anđelima je oduvijek bila dio biblijske religije. Od početka do kraja, od Knjige Postanka do Otkrivenja, Biblija je puna anđela.

Jedna od najživljih predaja rane Crkve bila je pobožnost anđelima čuvarima. Pa ipak, riječ je o nečemu što suvremenim čitateljima često promakne. Dramatična radnja Djela apostolskih rasplićе se upravo zahvaljujući djelovanju anđela. Anđeli su oslobodili apostole iz tamnice (5,19;12,7); anđeo vodi Filipa iz Jeruzalema u Gazu na njegov sudbonosni susret s etiopskim dvoraninom (8,26); anđeli dovode do susreta između Petra i Kornelija (10,3–5). Moj omiljeni primjer je kad Petar dolazi u kuću u kojoj su se kršćani molili i kad oni pretpostavljaju da to *nije* Petar, nego njegov anđeo! (12,15).

Pripovijest o Crkvi napreduje pod vodstvom anđela koji je štite i pomažu joj. Isto je i s našim životima. Rani su kršćani ovoga bili i te kako svjesni, zato su i mogli tako lako zamijeniti čovjeka za njegova anđela čuvara. Budući da je Petar bio zatočen, naravno da bi bili iznenađeni da ga pronađu pred svojim vratima, ali *ne bi* bili iznenađeni da su susreli njegova anđela!

I mi trebamo tako vjerovati i biti tako živo svjesni naših anđela čuvara, jer Bog nam je dao – svakom pojedinom od nas – jednako moćno nebesko vodstvo, zaštitu i pomoć.

Pobožnost anđelima nije se pojavila kao nešto novo što bi bilo posljedica naviještanja evanđelja. Naprotiv, ona je oduvijek bila dio biblijske religije. Biblija je puna anđela, od početka do kraja, od Knjige Postanka do Otkrivenja. Anđeli su ključne figure drame koja se odigrala u edenskom vrtu. Često se pojavljuju i u životima patrijarha: Jakov se s jednim čak i pohrvao. Anđeli predvode Izraelce tijekom njihova izlaska iz Egipta. Oni prorocima prenose Božju riječ. Upravo nam proroci otkrivaju da čak

i *narodi* imaju svoje anđele čuvare. U knjizi o Tobiji možemo pročitati kako je anđeo nekom mladiću pomogao vratiti obiteljsko bogatstvo, otkriti lijek za očevu sljepoću i usput pronaći lijepu i krjeposnu suprugu!

Novi Zavjet započinje eksplozijom anđeoskoga djelovanja, a čini se da ni Josip ni Marija nisu pretjerano iznenađeni što im anđeli pomažu.

Što su točno anđeli? Riječ dolazi od grčke riječi *angelos* kojom se prevodi hebrejska riječ *malak*. U tim dvama jezicima ta riječ doslovno označava "glasnika" – Božjega glasnika. U nepreglednoj predaji riječ *anđeo* počela se primjenjivati na cijeli niz bestjelesnih, čisto duhovnih bića stvorenih od Boga. Neka je od njih stvorio da mu služe pred njegovim prijestoljem, a drugima je dao moć da upravljaju prirodnim silama svemira. Neka od njih su glasnici. Oni se u Bibliji ponekad pojavljuju u ljudskom obliku – pa čak i u zastrašujućemu simboličnom obliku, s mnogo očiju (što predstavlja njihovo golemo znanje) i u divovskoj veličini (što predstavlja njihovu nadljudsku snagu).

Kao što smo vidjeli u prethodnom poglavljju, i Židovi i kršćani staroga svijeta čuvali su

zdravu svijest o anđeoskoj prisutnosti *osobito* za vrijeme njihova obrednog bogoštovlja. Zanimljivo je primjetiti da je jedna od najomiljenijih knjiga u zajednici koja je sačuvala svitke s Crnoga mora bio priručnik za bogoslužje naslov-ljen *Anđeoska liturgija*.

I danas kad idemo na misu skup vjernika nikad nije malen, čak i ako ga, što se tiče ljudske prisutnosti, uopće *nema*, budući da su anđeli tamo, što se jasno vidi iz riječi koje izgovaramo na misi: "I stoga s anđelima i arkandelima... pjevamo bez prestanka: Svet, svet, svet..." Sama nas misa upozorava da budemo svjesni naših anđela.

Dakako, trebamo posebno biti pažljivi prema vlastitim anđelima čuvarima jer su oni dodijeljeni upravo nama da o nama vode brigu.

Pobožnost anđelima sigurno će izazvati pokroviteljski osmijeh kod racionalista koji će je svesti na sentimentalne svete sličice koje prikazuju malenu dječicu kako prelaze preko rasklimana mosta. Pa ipak, anđeli su oduvijek bili dio biblijske religije, a čak i svjetovni filozofi priznaju da je bez njih teško razjasniti svemir. Liberalni filozof 20. stoljeća, Isaiah Berlin, bio je upravo opsjednut nužnošću postojanja anđela, a filozof Mortimer Adler, samoprovani "poganin", zaključio je da su anđeli niti u tkanini svemira.

Kad bismo mogli vidjeti stvari onakvima kakve jesu, a ne samo onakvima kakve se čine, teško bismo razjasnili naše živote bez ikakvoga razumijevanja uloge anđela.

Svatko od nas od rođenja ima svojega anđela čuvara. Isus je rekao: "Pazite da ne prezrete ni jednoga od ovih najmanjih jer, kažem vam, anđeli njihovi na nebu uvijek gledaju lice Oca mojega, koji je na nebesima" (Mt 18,10).

Bog nam daje ove vodiče kako bismo imali nadljudsku pomoć na našemu putu u nebo. Naši nam anđeli čuvari žele pomoći surađivati s Božjom voljom i sačuvati nas od grijeha. Žele nam pomoći kako bismo mi pomogli drugima

– i žele nas sačuvati od upropastavanja tuđih života. Na tome nam putu, dakako, oni mogu pomoći sigurno prijeći preko rasklimana mosta, ali samo ako će se tako ispuniti Božja volja za nas i za cijeli svijet. Oni nam žele sve najbolje, ali se to ne poklapa uvi-jek s onim za čim mi žudimo.

Problem je u tome što se ono što je za nas najbolje ne poklapa nužno s našom udobnosti, zdravljem i sigurnošću. Ponekad je trpljenje za nas najbolje, ako ni zbog čega drugog a onda zato da nas očuva od grijeha i navo-đenja drugih na grijeh.

Pa ipak, naši anđeli čuvari marljivo nastoje zadobiti naše povjerenje – zato što je to uistinu za *nas* najbolje. I tako nam oni nesumnjivo po-maju, posebno onda kad od njih tražimo pomoć, kod malih, ali i kod velikih stvari. Anđeli slijede Božji obrazac upravljanja: ponekad nam daju ono što želimo kako bismo naučili pitati ono što trebamo.

Uvijek imajte na umu: mi smo sad djeca Božja, a nitko toliko ne vodi brigu o svojoj dje- ci koliko to čini Bog. Zašto je on tako darežljiv prema nama da je stvorio čiste duhove da nad nama bdiju?

Naravno, zato što nas ljubi i zato što nas je sve pozvao na svetost – stanje koje podrazumije-va daleko više od same "dobrote". Biti svet znači biti namijenjen božanskoj svrsi, biti namijenjen Bogu. Bog je edenski vrt napravio svetim mje- stom i postavio je anđele da stražare nad njim i održavaju ga čistim (Post 3,24). Kad je zapovje- dio da se izgradi svetište i kasnije jeruzalemski hram, Bog je namjeravao da ova mjesta budu njegova svetišta, stoga je i postavio anđele da stražare nad njima (Izl 25,18; 1 Kr 8,6–7).

Mi nismo stvoreni kao nasumični zbir molekula ugljika, vodika i kisika, nego kao hramovi Duha Svetoga (1 Kor 3,16; 6,19). Naši anđeli, jednakо kao i oni prastari kerubini, imaju zada-ću da to svetište štite i održavaju čistim kako bi Bog u njemu bio prisutan.

Ispravno bismo postupali kad bismo često molili molitvicu koju uče malena djeca:

*Andjele čuvaru mili,
svojom snagom me zakrili.
Prema Božjem obećanju
čuvaj mene noću, danju.
Osobito pak me brani
da mi dušu grijeh ne rani.
A kad s ovog svijeta pođem
sretno da u nebo dođem,
da se ondje s tobom mogu
vječno klanjat' dragom Bogu.*

Trebamo također znati i o zaštiti svetoga Mihaela arkandela. On se u Svetome pismu pojavljuje kao poseban zaštitnik Božjega naroda u Starome zavjetu (Dn 12,1) i Novome zavjetu (Otk 12,7). Crkva je uvijek priznavala Mihailovu ulogu u duhovnoj borbi. Njega se zaziva kao borca protiv đavla i svih pobunjenih anđela. Molitva svetome Mihaelu posebno je moćna kad nam je potrebno izbavljenje od zla. Mnogo je godina ovaj tradicionalni *Zaziv svetom Mihailu arkandelu* izgovaran na kraju mise. Jako puno katolika zadržalo je ovu molitvu kao dio svoje uobičajene pobožnosti:

*Sveti Mihaele arkandele, brani nas u boju;
budi nam zaštita od pakosti i zasjeda đavlovih.
Ponizno molimo: neka mu zapovjedi Bog, a ti,*

kneže nebeske vojske, Sotonu i druge zlobne duhove, koji na propast duša lutaju svijetom, božanskom snagom odagnaj u pakao. Amen.

Prebirite u svome srcu

Obratimo na trenutak pozornost na ovo pojavljivanje anđela u Isusovu životu, jer će nam ono pomoći da bolje shvatimo njihovu ulogu – njihovo anđeosko poslanje – u cijelome čovjekovu životu. Kršćanska predaja opisuje anđele čuvare kao moćne prijatelje, od Boga postavljene bok uz bok svakom pojedinom od nas da nas ukorak prate na našem putu. Zbog toga nas on poziva da se sprijateljimo s njima i dopustimo im da nam pomognu...

Moramo se ispuniti hrabrošću, jer milost nas Božja ne će iznevjeriti. Bog će biti na našoj strani i poslat će svoje anđele da nam budu družbenici i razboriti savjetnici na putu, naši suradnici u svim našim pothvatima, kao što psalam govori o njima: "Na rukama će te nositi da se ne spotakneš o kamen."

Moramo naučiti razgovarati s anđelima. Sad im se obratite... Molite ih da prenesu Gospodinu vašu dobru volju koja je, milošću Božjom, izrasla iz vaše bijede poput ljiljana koji raste iz gnojišta. Sveti anđeli, naši čuvari: "branite nas u borbi da ne propadnemo na Posljednjem sudu." *sveti Josemaría Escrivá, Susret s Kristom*

Tekst je izvadak iz knjige
Scotta Hahna "Znakovi života"

PROSLAVA BLAŽENE OZANE U ZAGREBU

24. 25. 26. travnja 2017.

I ove je godine svečano proslavljen blagdan bl. Ozane Kotorske, u župi Krista Kralja u Zagrebu, odnosno, u samostanskoj kapeli sestara dominikanki, koja je posvećena bl. Ozani. Blagdanu je prethodilo Trodnevlje koje su, ove godine, uz asistenciju domaćeg kapelana, vlč. Milana Dančuo, predvodili svećenici koji su iz župe Krista Kralja: vlč. Tomislav Petranović, vlč. Mirko Brlić i vlč. Domagoj Matošević. (Osim njih, još su četvorica svećenika iz ove župe: vlč. Marijan P. vlč. Marijan K. vlč. Alen i p. Marko S.)

PRVI DAN trodnevlja, u ponедјeljak 24. travnja, misno je slavlje predvodio vlč. Tomislav Petranović, župnik župe sv. Jeronima u Zagrebu. On se, u svojoj propovijedi usredotočio na Ozaninu svetost, na koju smo svi pozvani. Pitao se kako je bl. Ozana mogla živjeti u takvoj pokori tijekom cijelog svoga redovničkog života. „Bilo je to jedino iz ljubavi prema Kristu Gospodinu.“ – odgovorio je i odmah nastavio kako se samo iz ljubavi prema Isusu Kristu može prihvati i podnosi svaku žrtvu. To je bilo ono temeljno kod bl. Ozane. Potom je spomenuo kako i danas mnogi ljudi čine razne pokore, ali je motivacija različita. „Ako netko

želi nešto postići, neku karijeru, mora se odrijeti mnogih stvari, mora trenirati, dakle, podnosi izvjesnu žrtvu, mora se također odreći svoje slobode kako bi se posvetio što više poslu ili treningu. Dakle, bez žrtve i pokore nema napretka, važno je samo koji je motiv te žrtve i pokore.“ Potom je naveo i druge načine žrtvanja, ali koji su isključivo iz naravnih, a često puto i sebičnih motiva. „Nije dobro – nastavio je – ako je to samo iz ljubavi prema sebi, prema svojoj karijeri, jer nas to čini sebičnima, to nas dovodi u sebeljublje. Jedino se isplati žrtvovati za druge iz ljubavi prema Kristu, kao što je to činila i bl. Ozana. Najveća žrtva za svakoga od nas je prihvati život onakav kakav jest, naravno, ako ne možemo ništa promijeniti. Spasosno je reći često puta: Isuse, ovo što trpim neka bude tebi za ljubav. U ‘zlatnoj’ krunici također izgovaramo: *Daj, Isuse, da te više ljubim.* Neka bude to i naša svagdanja molitva: Daj Isuse, da

te još više ljubim. Što više molimo, to više žudimo za Bogom, a što više žudimo to više raste naša vjera i ljubav prema Bogu. Neka nam bl. Ozana bude uzor kako se moli i žrtvuje iz ljubavi prema Bogu za spas svijeta.“ – zaključio je svoju propovijed vlč. Petranović.

Na misi su pjevali mladi župe Krista Kralja.

DRUGI DAN trodnevlja, u utorak 25. travnja, predvodio je vlč. Mirko Brlić, župnik župe bl. Augustina Kažotića u Lupoglavlju. Najprije je protumačio što znači biti svet. „Biti svet ne znači činiti izvanredna djela. Biti svet znači činiti obična, svakodnevna djela izvanrednom ljubavlju. Potpuno se predavši Bogu i čovjeku bl. Ozana je živjela u maloj zazidanoj prostoriji više od pet desetljeća, pri čemu je izvanrednom ljubavlju pomagala siromašnima, molila se za ljude u različitim potrebama i savjetima je pomagala kako običnom puku, tako i ljudima političkog i crkvenog života. Vjerodostojno nasljedovanje Gospodina bilo je također vidljivo u ekumenskim nastojanjima bl. Ozane. Ona je tako zdušno prihvatala nadahnuti poziv sv. Pavla da podnosimo jedni druge u ljubavi i da se *trudimo sačuvati jedinstvo Duha svezom mira*. Bl. Ozana je vjerovala Isusu Kristu. U poniznosti, istini i molitvi bila je preobražena Božjom ljubavlju i tako se darovala bližnjemu.“ Propovjednik se potom osvrnuo i na blagdan

današnjeg sveca, sv. Marka, istaknuvši da onaj tko se odluči poći za Kristom, mora biti svjestan da ne može svojom snagom činiti djela Božja. Jedino ako se oslanja na Krista može napredovati i uspjeti. „Premda smo slabi, - nastavio je – možemo činiti i ono što inače mislimo da ne možemo. Makar smo krhki i u nemogućnosti da činimo neka djela pred kojima nas toliko puta hvata strah, ipak to možemo u onome koji nas krijepi. (...) U tome nam može biti uzor i poticaj i bl. Ozana Kotorska, koja, iako je živjela zatvorena u čeliji kao isposnica, nije živjela u izolaciji od drugih ljudi. Upravo suprotno, mnogi su k njoj dolazili i mnogi su iskusili njezinu pomoć bilo savjetom, bilo molitvom unatoč tome što je živjela u čeliji. Možda se pitamo čemu je ustvari služila ta njezina zatvorenost u čeliji. Nije li na taj način Ozana propustila priliku da još više bude na pomoć braći ljudima, da još više čini dobra djela nego što je činila? Razmišljajući tako mogli bismo upasti u zamku logike ovoga svijeta, jer kod bl. Ozane vidimo da je to njezino zatvaranje u čeliju i život u čeliji bio znak njezine darovanosti Bogu kao redovnice. Ali s druge strane, ta činjenica da se bl. Ozana na taj način darovala Bogu, nije značila da ju ne zanimaju ljudi koji su živjeli u njezinoj okolini, niti njihove životne poteškoće koje su imali. Upravo suprotno, bl. Ozana je na različite načine svjedočila svoju ljubav i brigu prema braći ljudima. Tako njezini životopisci ističu da su dolazili k njoj po savjet obični pučani, ali i učeni ljudi iz crkvenog i političkog života. Ozana je svojim mudrim, Bogom nadahnutim savjetima stekla najveći ugled u cijelom Kotoru i okolicu. Mirila je zavađene. Životopisci ističu i mnogobrojne slučajeve ozdravljenja koji su se dogodili po molitvi bl. Ozane još za njezina života. Poznat je slučaj umrlog mladića čiju je dušu Ozana svojom molitvom i djelima pokore preporučivala Božjem milosrđu, da bi joj se isti taj mladić, nakon godinu dana ukazao te joj obasjan sjajem nebeske sreće, i zahvalio što mu je pomogla da je iz čistilišta došao u raj. A najpoznatiji je onaj slučaj kada je grad Kotor bio pod opsadom turskog osvajača, te je bl. Ozana

ohrabrila Kotorane i savjetovala da mole krunice i stave se pod okrilje Bl. Dj. Marije i svoga zaštitnika sv. Tripuna. (...) Ako bismo željeli izdvojiti iz života bl. Ozane Kotorske što je važno za nas danas i u čemu bismo je mogli slijediti, mislim da nam ništa drugo ne bi preostalo nego vratiti se evandelju koje nam poručuje: *Bog je tako ljubio svijet te je dao svoga Sina Jedinorođenca da nijedan koji u njega vjeruje ne propadne, nego da ima život vječni.* S vjerom u ove evanđeoske riječi živjela je svoju svetost i bl. Ozana Kotorska i tom je svojom svetošću suobličila svoj života Božjem jedinorođenom Sinu po kojem se ovaj svijet jedino može spasiti. I zato je blažena, zato je sveta, zato je postala do savršenstva drugi Krist, do savršenstva se suobličila Isusu Kristu. I nama ne preostaje drugo nego da slijedimo primjer bl. Ozane i svakodnevno se predamo Kristu u molitvi i djelima ljubavi. Molimo Gospodina da nas, po zagovoru bl. Ozane, prosvijetli kako bismo na poprištu života činili djela Božja.“ – zaključio je propovjednik.

Na misi su pjevale sestre dominikanke.

TREĆI DAN trodnevlja, u srijedu 26. travnja, predvodio je vlč. Domagoj Matošević župnik i upravitelj Svetišta Majke Božje Bistričke. Ovo je misno slavlje bilo posebno živo jer su u njemu sudjelovala pjevanjem djeca iz DV Bl. Ozane.

Ovim euharistijskim slavlјem oni su proslavili svoju zaštitnicu.

Vlč. Domagoj se u svojoj propovijedi prilagodio djeci, u stilu dijaloga. Djeca su vrlo brzo i pametno odgovarala, što je propovjedniku pomoglo da je mogao uputiti poruku i njima, ali također i njihovim roditeljima, kao i svim nazočnim vjernicima.

Nakon što je ukratko opisao Ozanin život, od njezina djetinjstva, želio je istaknuti četiri stvari koje su, po njemu, važne o bl. Ozani. Prva je da je ona **slušala** druge. „Ljudi su saznali za nju da je ona sveta makar nije bilo u ono doba ni televizije, ni mobitela, ni radija, i premda je bila zatvorena u jednoj maloj sobici iz koje nije izlazila. Dolazili su k njoj tražiti savjet i preporučiti se u njezine molitve. Ona nije ljude kritizirala kad su joj donosili svo-

je probleme. Ona ih je pažljivo slušala. To je njima bilo najvažnije. Svakome je draga da ga netko sasluša. Slušanje je divna osobina svake osobe, to znači da joj je stalo do drugoga“ – rekao je propovjednik i nastavio ispitivati djecu je li oni slušaju svoje roditelje? Je li tata sluša mamu, je li mama sluša tatu?, te naglasio i da je i za časne sestre važno da znaju slušati jedna drugu. Zatim je istaknuo drugu stvar što mu se čini važnom kod bl. Ozane. Ona nije ljude kritizirala, nije ih osuđivala, nego ih je hrabrilja i poticala da se preporuče Bogu, da se odreknu grijeha, da se prestanu svađati i mrziti. To je, dakle druga stvar koju je propovjednik naglasio o bl. Ozani: **hrabrla je druge!** „Zadaća je nama kršćanima da znamo govoriti dobre riječi jedni drugima: ti si dobar, ti to možeš, ja vjerujem u tebe itd. Jako je važno da jedni drugima govorimo pozitivne riječi i da jedni druge hrabrimo. „Treće stvar koja je važna kod bl. Ozane je **molitva**. Kad bi ljudi od nje otišli, ona je molila za njih, bilo joj je stalo do njih. Molila je za njihove duševne i tjelesne probleme. Molila je da Bog

bude uz njih, da dotakne njihova srca. Evo, što i mi kršćani možemo. Mi ne možemo promijeniti situaciju ovoga svijeta. Ne možemo zaustaviti ratove. Djeca ne mogu učiniti velike stvari jer su malena. Ono što svi možemo je moliti da nas Bog blagoslovi i ohrabri.“ Ozana je osobito puno molila za obraćenje grešnika. Četvrta stvar koju je propovjednik istaknuo o bl. Ozani bila je njezina **marljivost**. „Ne samo da je znala slušati, ne samo da je ljude hrabrilja, da je za njih molila, nego je činila dobra djela. Bila je izvrsna švelja. Izrađivala je oltarnike, korporale i što je drugo trebalo. Neprestano je radila kako bi bila korisna i crkvi i onima koji su je trebali.“ Propovjednik je s tim u svezi potaknuo djecu da i oni budu, poput bl. Ozane, marljivi, u malim stvarima: da pospreme igračke i da čine druge male, sitne stvari s velikom ljubavlju. Nakon što su djeca još jednom ponovila četiri stvari o bl. Ozani: slušala je druge, hrabrla, molila i bila marljiva, propovjednik je zaključio: „Molimo da i mi možemo biti takvi ljudi, po uzoru na bl. Ozanu. Amen!“

SREDIŠNJA PROSLAVA BLAŽENE OZANE U ZAGREBU, 27. 04. 2017.

U prepunoj samostanskoj kapeli sestara dominikanki, koja je posvećena Bl. Ozani Kotorskoj, svečano je proslavljen njezin blagdan u četvrtak 27. travnja 2017. Euharistijsko je slavlje predvodio o. Slavko Slišković, provincijal Hrvatske dominikanske provincije, a u assistenciji su bili o. Zvonko Džankić, o. Mato Bošnjak, vlc. Marijan Pavlenić, vlc. Milan Dančuo i vlc. Alojzije Žlebečić, te tri dominikanska bogoslova: fr. Luka, fr. Josip i fr. Dominik. Pjevalo je župni, mješoviti zbor Krista Kralja. Misu je izravno prenosila Radio Marija.

U homiliji se o. Slavko posebno usredotočio na način na koji je Bl. Ozana vršila svoje dominikansko, propovjedničko poslanje kao 'zazidana' djevica. Kad govorimo o svetima obično tražimo nešto u čemu bi ih mogli nasljedovati. Zato su nam i dani za uzor. Ali tko može nasljedovati primjer bl. Ozane, koja se povukla od svijeta u samoču i molitvu? „Sumnjam da među nama ima kandidata za takav način života. Zato ću progovoriti par riječi pohvale njezinu životu, a onda se nadati da ćemo iz njezina življenja nešto i naučiti.“ – rekao je o. Slavko i nastavio:

„Bl. Ozana Kotorska bila je dominikanka. Pripadala je Redu koji se službeno naziva Redom propovjednika. I opet mi se nameće pitanje kako je to mogla biti propovjednica i propovijediti ako je više od pola stoljeća živjela zazidana, odvojena od svijeta, bez velike komunikacije sa svijetom. Dominikanska duhovnost sažeta je u devizi našega Reda: *laudare, benedicere, praedicare*, što znači: *hvaliti, blagoslivljati, propovijediti*. Prve dvije riječi, hvaliti i blagoslivljati, uzete su iz liturgije, iz himna „Slava Bogu na visini“, u kojemu kličemo: *hvalimo te i blagoslivljamo te*. Dominikansko propovijedanje izlazi iz molitve i molitva mu mora prethoditi, zato unutar dominikanskoga reda postoje sestre monahinje koje svojim molitvama podupiru naše apostolsko djelovanje. Mi se rado nazivamo dominikanskom obitelji. Kao što su u obitelji podijeljene različite službe da bi sve moglo lijepo funkcionirati, tako

je i kod nas. Ali naravno da nas to ne oslobađa od molitve, niti sestre monahinje, koje su u klauzuri, ne oslobađa zadaće propovijedanja. One su već svojim postojanjem propovijedanje, znak su opredijeljenosti za Boga i za vječnost. Mi znamo da u prometu postoje više vrsta znakova: znakovni obavijesti, opasnosti, vođenja prometa... Kontemplativni život u Crkvi jest znak, znak putujući Crkvi da se ne izgubi, znak putujući Crkvi da joj je ići prema Gospodinu, znak putujući Crkvi, koju činimo svi mi, koji nam je konačni cilj, a to je zajedništvo s Bogom te da ne skrenešmo s tog puta. Upravo tu je smisao kontemplativnog načina života. Dominikanska duhovnost, izrasla je osobito iz teološke baštine sv. Tome Akvinskoga. Prihvaća svetopisamsku izreku da je *bezuman čovjek koji iz stvorenoga ne može nazrijeti Stvoritelja*, odnosno, ne prihvata da je nepremostiva prepreka, nepremostiv jaz između čovjeka i Boga, između naravi i nadnaravi. Mi vjerujemo da postoji veza između naravi i nadnaravi i da čovjek može i svojim umom spoznati postojanje svoga Stvoritelja, ali puninu spoznaje postiže kontemplirajući Božju riječ...

Bl. Ozana zasigurno nije bila u početku svjesna ove karakteristike dominikanskoga

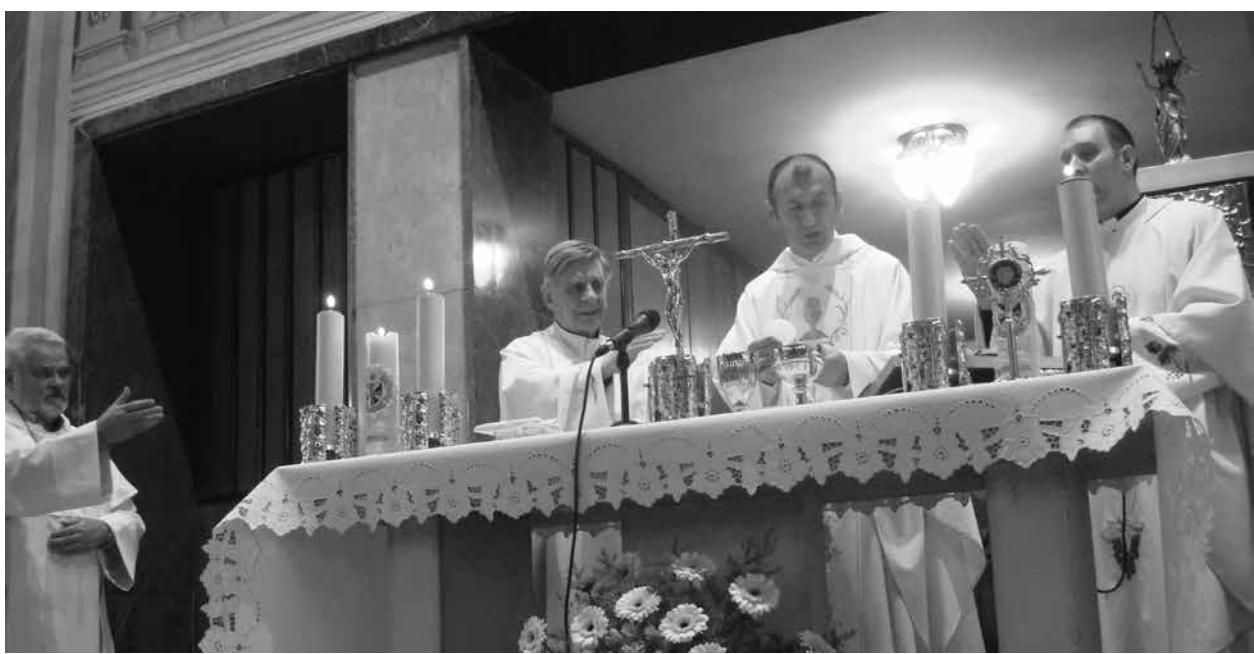
reda, ali njezin put duhovnog razvoja nužno ju je doveo upravo u dominikansku obitelj. Početni poticaj za traženje Stvoritelja bl. Ozana pronašla je promatrujući ljepotu prirode. Iz te je ljepote željela upoznati onoga tko je sve to stvorio. Zanimljivo je da njezin susret s Bogom nije bio onakav kakav je očekivala, ni kako ga je zamišljala. Bog nije bio onakav kakav je trebao biti po ljudskoj logici – velik, moćan i snažan. Blaženoj Ozani najprije se ukazao u liku djeteta, a onda ga je upoznala kao raspetoga na križu. Oba puta Bog se pokazao nemoćnim. Teško bi se bilo tko usudio zamisliti takvoga Boga; misliti o nemoćnom Bogu. Pa što će nam Bog ako je nemoćan?! I zato se Bog morao objaviti nama ljudima. No, ni objava nije govor kakav je Bog sam u sebi, nego kakav je prema nama i kako

ga mi možemo razumjeti. Zato nam Bog govori nama bliskim slikama, jer mi samo tako možemo razumjeti dok smo na ovom svijetu. A kako će biti kad ga budemo gledali licem u lice, Sveti pismo kaže da *oko nije vidjelo i uho nije čulo*.

Čitanja koja smo danas čuli Božja su objava nama bliskim načinom, kako bismo ga mi mogli razumjeti.

U prvom čitanju odnos s Bogom i njegova naroda opisuje se slikom zaručništva, ali i to iz onoga vremena u kojem je ovo čitanje nastalo, i gdje su uloge bile jasno podijeljene. Zaručnik je onaj koji je spremjan brinuti se, koji je spremjan sagraditi dom, pružiti sigurnost i zaštitu. A zaručnica je trebala biti ona koja će preuzeti brigu u kući, činiti je ugodnom, čistom i gostoljubivom te rađati potomstvo, odnosno, jednom riječju, biti zaručnikova zaručnica. Bog upravo to nudi onima koji su spremni biti mu vjerni. Spreman je prihvatići te i pružiti sigurnost, biti tvoja sigurnost, brinuti se o tebi ako si spremjan s njime sklopiti savez vjernosti, rađati plodovima vjernosti, dobrim djelima i svojim življnjem ovaj svijet činiti čistim, otvorenim, urednim i go-stoljubivim. To je zadaća nas vjernika, biti Božji.

Iz iste tradicije i Isus iznosi sliku koju smo slušali u Evandelju o mudrim i ludim djevicama. Mudrost je u Svetom Pismu oznaka za razborito postupanje kako bi se blagoslovljeno živjelo

već na ovoj zemlji i postiglo vječno zajedništvo s Bogom, a ludost je ne misliti tako. To je slika ulja o kojemu one mudre djevice razmišljaju, a lude ne razmišljaju. Sve imaju svjetiljku. Bog je svima pružio mogućnost, ali netko taj život iskoristi na mudar način, a netko ga iskoristi na lud način. To simbolizira i broj **deset djevica**. Deset je u Svetom Pismu znak potpunosti, znak cijelokupnosti, zato imamo i **deset** Božjih zapovijedi. *To vrši i živjet ćeš, imat ćeš život*, govori Gospodin. Svim ljudima je ponuđena punina života, ali svi ne prihvataju. Sveti Ivan će to kazati u svome Evandelju *da svjetlost dode na svijet, ali ljudi su više voljeli tamu, jer im djela bijahu zla*. I zato ne žele imati ulje u svojim svjetiljkama kako bi ostali u tami. Svi mi znamo, kada činimo nešto što je nedostojno čovjeka, nedostojno vjernika, onda ne želimo da to bude vidljivo i na svjetlosti, nego bježimo u tamu. Pet je mudrih i pet je ludih djevica. Ono što je trebalo biti cijelovito, postalo je razdijeljeno, postalo je ranjeno. Čovječanstvo je razdijeljeno, čovječanstvo je ranjeno. A Isus sebe više puta predstavlja kao pastira koji traži one koji su izgubljeni, koji traži jednu izgubljenu ovcu. Kaže da je na nebu veća radost zbog jednog obraćenog, nego zbog devedeset i devet pravednika. Ne uklapa li se onda i ova slika pet ludih djevica, onoj polovici čovječanstva sa pet rana Kristovih. Ranjava ga svaka izgubljena osoba. Ranjava ga svaki grijeh čovječanstva, a takvih je puno, pa je i puno rana koje onda izazivaju onda Božju slabost. Onda nas ne iznenađuje da je Bog slab. Slab je zbog ljubavi. Ljubav čini osobu slabom na onu osobu koju voli. Bog voli svakoga od nas i zato je slab na nas.

Takvoga Boga upoznala je Bl. Ozana. A kad ga je upoznala onda joj je bila dovoljna ona njezina čelija. Ispunila je ono proroštvo koje smo čuli u današnjem prvom čitanju: *Privući će je, stoga, i odvesti u pustinju i njezinu progovoriti srcu*. Ona je u toj svojoj čeliji najsnažnije osjećala kako joj Bog govori. Tu je osjećala njegovu najveću blizinu. Znamo da nema dovoljno usamljene sobe, nema dovoljno udaljene livade, nema dovoljno skrivena plaže na kojoj želimo biti sami sa osobom koju volimo. To je ono što

je Ozana pronašla u svojoj sobi, u svojoj čeliji. Biti sama sa osobom koju voli, biti sama s Bogom kojega je upoznala kao ljubav. Ona i Bog zajedno! Zato njezina čelija nije bila mjesto samoće, nego mjesto najvećeg zajedništva. Više je nije moglo usrećiti bilo koje stvorene nakon što je susrela Stvoritelja. Nije joj moglo biti lijepo ništa od stvorenoga u odnosu na ljepotu Stvoritelja. Zato nije ništa ostavila, i nije bila skromna, nego je, naprotiv, željela sve. Sve drugo je napustila da bi mogla dobiti ono što je najviše, da bi mogla dobiti samoga Boga. Svega se oslobođila da bude slobodna za ono što je najvrjednije. I nije niti trpjela, iako nam izgleda kao isposnica, kao ona koja je život provela u patnji. Za osobu koju volimo, sve što trpimo činimo rado i što nam je teže to je veći znak ljubavi. Zato ni Ozani nije bilo teško ono što je nama danas teško razumljivo, provesti život na takav način. Ona nije trpjela, nego se radovala, jer je željela biti bliska Kristu koji trpi; biti slična Onomu koga voli. To je smisao Ozanina života i samo ga tako, čini mi se, možemo razumjeti.

Sestre i braće, nadam se da ovaj govor o bl. Ozani nije bio samo priznanje njezinu životu, nego, unatoč onoj očitoj početnoj skepsi, poticaj i nama da živimo po uzoru na bl. Ozanu. Ona je bila istinska dominikanka, istinski znak. Čitav njezin život je bio propovijedanje. Njezin život i danas propovijeda. Potiče nas da ne zaboravimo kako svakoj našoj aktivnosti treba prethoditi molitva, jer, kako kaže Sveti Pismo, *ako Gospodin kuću ne gradi, uzalud se muče graditelji*. Ozana nas potiče jednako tako da znamo

cijeniti ljepotu stvorenoga, ali da nas nikada ono što je stvoreno ne fascinira toliko da zaboravimo Stvoritelja. Da znamo cijeniti ono što je zemaljsko, ali da nas ono nikada ne okupira toliko da zaboravimo ono što je nebesko. Ponovno Pismo ističe ... *pošto se raspadne dom ovozemnog boravka, stječe se vječno boravište s Bogom* i tamo treba biti uprt naš pogled. U tome smo pozvani svi mi biti znakom ovom svijetu. Svi mi spadamo među onih deset, a na nama je odlučiti hoće li biti ulja u našim svjetiljkama ili neće. Na nama je odlučiti hoćemo li naći vrata ili nećemo naći vrata na koja se ulazi u vječni život.

Napokon, Ozana u svojoj zatvorenosti u onoj svojoj čeliju poziv je na najveću moguću

slobodu. Mi smo vrlo često zatvoreni, zarobljeni različitim obvezama, željama i pokušajima. Toliko nas toga drži zarobljenima poslom, obvezama, idemo svaki dan istim putovima, idemo svaki dan u isto vrijeme, ustajemo i liježemo i ne stignemo susresti ni svoje bližnje, a ni samoga Boga. Ozana je imala vremena za to, jer je znala odabrat ono što je bolje. Neka nam Ozana bude u tome uzor i zagovor da i mi postignemo onu nutarnju slobodu koju nam nitko ne može uzeti, da upoznamo Božju ljubav i na nju svojim životom odgovorimo. Amen.“

Proslava blagdana Bl. Ozane nastavljeno je, nakon svete mise, za blagdanskim stolom.

s. Slavka Sente

RELIKVIJAR BL. OZANE U KAŠTEL LUKŠIĆU

Sestre dominikanke su darovale relikviju bl. Ozane Kotorske župi UBDM u Kaštel Lukšiću. Relikvijar se nalazi u crkvi Gospe Lurdske na Dračinama uz ikonu bl. Ozane Kotorske. Relikvijar je izradio majstor zlatarstva i primijenjeni umjetnik Božidar Šeremet 2017. godine.

U relikvijaru je potvrda na kojoj piše:

“Ja, niže potpisana,
s. Katarina Maglica, vrhovna poglavarica sestara dominikanki potvrđujem da je tkanina, ovde zapečaćena voskom,
bila sastavni dio redovničkog odijela (koprene)
u kojem je blažena Ozana Kotorska počivala u
Kotoru.”

U Korčuli 2. ožujka
2017.

Ideju i nacrt za izradu relikvijara dao je fr. Ante Kazoti OP, domaći sin spomenute župe Uznesenja Bl. Dj. Marije u Kaštel Lukšiću.

Molitva za proglašenje svetom bl. Ozane

Svemogući Bože, tvoja je službenica bl. Ozana Kotorska svojim svetim životom povezivala narode različitih vjera i kultura i bila im uzor pravog jedinstva. Molimo te da što prije bude proglašena svetom kako bi je zajedničkim slavlјem zazivali narodi Istoka i Zapada, te u miru i jedinstvu promicati tvoje kraljevstvo na zemlji, kraljevstvo pravde, ljubavi i mira. Po Kristu Gospodinu našemu. Amen.

Molitva bl. Ozani Kotorskoj za posebnu milost
S velikim pouzdanjem utječem se tebi, blažena Ozano, koja si još za života spremno pritekla u pomoć svima koji su se k tebi utjecali. Izmoli mi nebesku pomoć u ovoj mojoj potrebi... da mogu zajedno s tobom zahvaljivati Bogu i slaviti ga u sve dane svogega života. Po Kristu Gospodinu našemu. Amen.

Drage sestre,

Dok u ljetnim vrućinama tražimo odmora i hлада, vrijeme prolazi i niže događaje, oblikuje naše živote satkane od radosti i patnje. Tko bi ih sve zabilježio? Svatko od nas pamti ono što ga je dotaklo, obradovalo ili rastužilo. U ovoj kratkoj kronici iznosim samo neka događanja koja su obilježila naš zajednički hod.

Radosna je vijest da su nam se pridružila tri nova člana - tri djevojke koje traže put nasljedovanja Gospodina u Dominikovoj karizmi. To su: Ana Boras iz Zagreba, Irena Lušo iz Kerestinca i Ana Turi iz Subotice.

17. travnja - Na uskrsni ponedjeljak redovnici i redovnice iz Dubrovačke biskupije, predvođeni biskupom Matom, posjetili su pravoslavnog episkopa zahumsko - hercegovačkog Grigorija i monahe i monahinje u Trebinju. Susret je održan u radosnom ozračju Uskrsa koji su obje Crkve slavile ove godine istoga datuma. Susret je obogaćen sa dva predavanja, od kojih je jedno održala naša časna majka Katarina Maglica na temu: Misija Crkve u XXI. stoljeću.

21-23. travnja - U našoj kući u Orebiću održan je susret kandidatica i novakinja. Susretu su nazočile č. majka Katarina Maglica, s. Ana Begić i učiteljica novakinja s. Marija Goreti. Uz molitvu, predavanja, zajedničko druženje, susret je obogaćen i različitim posjetima u mjestu.

24. - 27. travnja - Trodnevlje i proslava bl. Ozane u Zagrebu. Prvi dan je misno slavlje predvodio vlč. Tomislav Petranović, a pjevao zbor mladih župe Krista Kralja. Drugi dan predvoditelj je bio vlč. Mirko Brlić, pjevale su sestre dominikanke, a treći dan vlč. Domagoj Matošević, i pjevala su djeca iz vrtića. Na samu svetkovinu euharistijsko je slavlje predvodio o. Slavko Slišković, provincijal Hrvatske dominikanske provincije, a u asistenciji su bili o. Zvonko Džankić, o. Mato Bošnjak, vlč. Marijan Pavlenić, vlč. Milan Dančuo i vlč. Alojzije Žlebečić, te tri dominikanska bogoslova: fr. Luka, fr. Josip i fr. Dominik. Pjevao je župni, mješoviti zbor Krista Kralja.

29. i 30. travnja - U Vukovaru je održan Susret hrvatske katoličke mladeži. Na Susretu su sudjelovale s. Josipa Otahal i s. Sara Tkalcec sa grupom mladih iz Korčule.

1. svibnja - Svečano je proslavljen 50. obljetnica blagoslova naše samostanske kuće u Veloj Luci, posvećene sv. Josipu radniku. Misno slavlje u samostanskoj kapeli predvodio je župnik, don Mario Karatović. Svečanosti su nazočile: č. majka Katarina, s. Alma i s. Kristijana, kao i dominikanske trećoredice iz Vela Luke.

6. svibnja - Održano je deveto hodočašće kruničara u Mariju Bistrigu. Hodočastile su župe u kojima braća i sestre vode i podržavaju kruničarska društva i promiču molitvu krunice.

6. svibnja - U župi Prečistog srca Marijina na Škrpama sestre dominikanke su sudjelovale u programu priprave za proslavu 50. obljetnice župe. Prije svete mise predmolile su krunicu, a na svetoj misi sudjelovale pjevanjem i čitanjem. Nakon svete mise zbor sestara dominikanki održao je kratki koncert. Bile su zastupljene skladbe posvećene Gospi i sv. Dominiku. Dan prije s. Barbara Bagudić izvela je monodramu o bl. Ozani.

19. svibnja - Sjednica vrhovnog vijeća održana je u samostanu bl. Hozane u Zagrebu.

13. lipnja - Šibenski biskup u miru mons. Ante Ivas prvi puta je posjetio dječji vrtić i sestre dominikanke na novoj adresi, Velimira Škorpika 8. Slavio je svetu misu sa sestrama, a nakon doručka posjetio je djecu koja su mu pjevala i radosno čestitala imendan. Konačno su imali priliku svi zahvaliti ocu biskupu na njegovu uzimanju za dolazak sestara i otvaranje vrtića.

11. - 16. lipnja - Časna majka Katarina Maglica održala je duhovne vježbe braći dominikancima u Bolu.

25. 06. - 1. srpnja - U Zagrebu su održane duhovne vježbe. Voditelj je bio p. Nikola Stanković, isusovac.

IMENOVANJA I PREMJEŠTAJI

ZAGREB, samostan bl. Hozane - Nakon isteka trogodišnjeg mandata za prioru je ponovno imenovana s. Marina Pavlović. Za potprioru je imenovana s. Slavka Sente, za ekonomu s. Emilija Ajdučić, za kućne savjetnice s. Ivanka Osredek i s. Ana Marija Martinović.

ŠIBENIK, Gospa od Ružarija - Za prioru je ponovno potvrđena s. Jaka Vuco. Za potprioru je imenovana s. Lina Jukić, za ekonomu s. Rahela Rukavina, za kućnu savjetnicu s. Ljubomira Sučić.

PREGRADA, Majčinstvo BDM, - s. Bernardica Jurić potvrđena je drugi put za starješicu.

Tadeja Bošnjak premještena je iz Gruža u Zagreb, u samostan bl. Hozane. U Gružu ju je zamijenila s. Dolores Munitić.

DUHOVNE VJEŽBE

KORČULA

Od 27. kolovoza do 2. rujna 2017.

Voditelj:
o. Antonio Ćirko, karmeličanin

Sabrala, prevela i priredila s. Slavka Sente

50. OBLJETNICA ŽUPE PREČISTOGA SRCA MARIJINA U SPLITU

Župa Prečistoga srca Marijina, Gospe Fatimske, u Splitu (Škrape), osnovana je 15. kolovoza 1966., a počela je djelovati 13. svibnja 1967. godine. Nastala je od dijela nekadašnje župe Svetog Petra apostola. Vođenje župe povjereno je svjetovnim svećenicima, a prvi župnik bio je don Ante Jurić, mlađi.

Na području novoustanovljene župe nalazila se samo kapela svete Marije Magdalene (Mande), koja je bila neprikladna za župnu crkvu pa se tražilo povoljnije rješenje.

U to su vrijeme sestre dominikanke na Škrapama gradile svoj novi samostan. One su, na zamolbu tadašnjeg biskupa Frane Franića, u svom samostanu napravile veću kapelu, da bi mogla služiti za župnu crkvu.

Na području župe danas ima oko 6.000 stanovnika.

DEVETNICA POVODOM PROSLAVE 50. OBLJETNICE ŽUPE

U subotu 13. svibnja, na blagdan Gospe Fatimske, župa Prečistog srca Marijina - Gospe Fatimske, u Splitu, Blatine 10, svečano je proslavila svoju zaštitnicu. Budući da se ove godine slavi pedeseta obljetnica župe, blagdan je proslavljen na posebno svečan način. Slavlju je prethodila dobro organizirana devetnica. Svakoga dana je, prije euharistijskog slavlja, u 18.30 bila zajednička krunica, sveta misa u 19 sati, a nakon toga prigodan koncert.

PRVI DAN

Prvi dan devetnice 4. svibnja (četvrtak) svetu misu je predvodio don Mijo Grozdanić.

Nakon svete mise bilo je Euharistijsko klanjanje koje je također predvodio don Mijo. Svetu Misu i klanjanje glazbeno je animirao bend mlađih koji djeluju u župi i redovito pjevaju na večernjoj svetoj misi.

DRUGI DAN

Monodrama iz života bl. Ozane

Drugi dan devetnice 5. svibnja (petak) svetu misu je predvodi don Pavao Banić.

Nakon svete izvela je s. Barbara Bagudić svoju monodramu *Biti s Bogom dovoljno je za sreću*, u kojoj je prikazan život bl. Ozane Kotorske.

PROGRAM MONODRAME

Monodrama „Biti s Bogom, dovoljno je za sreću“ autorski je projekt dominikanke s. Barbare Ba-

gudić u kojem se želi prikazati život blažene Ozane Kotorske dominikanske trećoredice koja je živjela u Kotoru početkom 15 stoljeća.

Sestra Barbara ovom monodramom želi prikazati jednostavnost života blažene Ozane, prve blaženice Crkve u Hrvata, ali i prenijeti vlastito iskustvo duhovne radosti i jasnoće u naslijedovanju Krista.

Monodrama se odvija

u tri prizora:

Prvi prizor:

Slušamo mladu pastiricu koja se divi prirodi i stječe prva znanja o Stvoritelju svega stvorenog.

Drugi prizor:

Govori o Ozaninom životu u gradu Kotoru gdje je bila kućna pomoćnica u jednoj bogatoj obitelji.

Treći prizor:

Pratimo Ozanin život u maloj sobici u blizini crkve gdje je provela 52. godine u molitvi, samoci, postu i pokori.

Autorica: s. Barbara Bagudić

Izvodi: s. Barbara Bagudić

S. Barbara Bagudić (dominikanka) pripada Kongregaciji svetih Andjela čuvara koja ima kuću maticu u Korčuli. Odrasla je u mjestu Gorjani pored Đakova. Školovala se u Gorjanimu, Đakovu i Zagrebu prije nego je susrela živog Krista koji ju je pozvao da mu

se posveti u redovničkom životu. Nakon što je diplomirala na Fakultetu prometnih znanosti, smjer zračni promet, ulazi u novicijat sestara dominikanki na Korčuli. Nakon opet nekoliko godina ali i nekoliko gradova, diplomirala je na KBF-u u Splitu i stekla zvanje magistra katehetike. Danas živi u Dubrovniku gdje predaje vjerouauk u osnovnoj školi i pomaže u župi Sv. Križa u Gružu. Voli čitati životopise svetaca, posebno dominikanskih, a jednu dominikansku blaženicu je i uprizorila ovom monodramom. Želja joj je približiti lik bl. Ozane jer joj se čini da je premalo poznata i premalo štovana među vjernicima. Kako je pokrenut postupak za proglašenje bl. Ozane svetom, ova skromna monodrama želi dati svoj doprinos i u tom pogledu i potaknuti štovanje bl. Ozane.

TREĆI DAN

Dominikanke na devetnici na Škrapama

Treći dan devetnice, u subotu, 6. svibnja, večer su obilježile sestre dominikanke koje su za tu prigodu pristigle iz Korčule, Zagreba i Šibenika.

Prije svete mise sestre su predmolile krunicu, a na misi sudjelovale čitanjem i pjevanjem.

Euharistijsko slavlje je predvodio i propovijedao don Jenko Bulić. Nakon mise nastupio je troglasni zbor sestara i izveo desetak skladbi uz ravanjanje s. Pavle Negovec i orguljsku pratnju don Ivana Urlića. Skladbe *Veliki oče i Divne l' nade* posvećene su sv. Dominiku; *Zdravo o moj andele i Kolijevci* posvećene Kongregaciji. U čast Gospi izvedene su skladbe *Majko ljubežljiva*, *Kraljice krunice i Zvonite zvona*, te hvalbene *Blagoslivljaj dušo moja*, *Psalite i Kako je divno ime tvoje*. Maestro don Ivan Urlić izveo je na orguljama *Cannonade*, djelo francuskog skladatelja Claudea Balbastrea. Radosno i raspjevano ozračje prisutni vjernici su popratili oduševljenim pljeskom.

ZBOR SESTARA DOMINIKANKI

Zbor sestara dominikanki Kongregacije svetih Andjela čuvara sa sjedištem u Korčuli djeluje od 1905. kao zbor kuće matice istoimene kongregacije.

Osnovna zadaća zbora je glazbeno animiranje liturgije u matičnom samostanu, obilježavanje važnijih samostanskih događanja (ulasci u novicijat, proslave imendana i redovničkih zavjeta). Današnji sastav zbara je "proširen", tj. njegove članice su sestre dominikanke koje djeluju u dominikanskim samostanima širom Hrvatske.

Zbor sestara dominikanki izvodi jednoglasne

i višeglasne liturgijske skladbe domaćih i stranih autora. Osobita se pozornost posvećuje njegovaju hrvatske glazbene baštine, a posebno hrvatskih dominikanskih autora i skladbi koje dolaze iz dominikanske tradicije.

Zbor povremeno sudjeluje u vjerskim događajima u Korčuli i u drugim mjestima, te, zajedno s ostalim sestrama, rado hodočasti prvoj hrvatskoj blaženici, Ozani Kotorskoj u Kotor.

PROGRAM

Nepoznati autor: Veliki oče, sveti Dominiče

Nepoznati autor: Majko ljubežljiva

Š. Marović: Kolijevci *

D. Bartolucci: Psallite Deo nostro**

A. Vidaković: Zdravo, o moj andele

Fr. Koenen: Blagoslivljaj, dušo moja

Fr. Jordan Viculin: Kraljice krunice

S. Lujza Kozinović: Imenu Isusovu

Fr. Rajmund Kupareo: Divne l'nade

C. Balbastre: Cannonade

Š. Marović: Zvonite zvona

Solisti: s. Antonija Matić, s. Blaženka Rudić, s.

Rahela Rukavina i s. Jaka Vuco (*)

s. Josipa Otahal (**)

Orguljaška pratnja: don Ivan Urlić

Zborom ravna: s. Pavla Negovec

ČETVRTI DAN Dječji zbor BISERI

Četvrti dan devetnice 7. svibnja (nedjelja) misno slavlje predvodio je don Ivica Barišić, a nakon toga je održao koncert dječji zbor župe Prečistog srca Marijinog - Gospe Fatimske „BISERI“.

DJEČJI ZBOR BISERI ŽUPE PREČISTOG SRCA MARIJINA – GOSPE FATIMSKE

Priča počinje kao i s velikim mješovitim zborom, osnutkom župe na Škrapama 1967. godine, otkad aktivno djeluje dječji zbor. Primarna zadaća dječjeg zbora je glazbeno oblikovanje liturgije preko nedjeljne i blagdanske svete Mise u 9.00 sati. Na mjestu voditeljica zborova izmjenilo se više sestara dominikanki, a od 1983. zborom ravna s. Pavla Negovec.

Danas dječji zbor broji 50-ak stalnih članova većinom predškolaca i osnovnoškolaca s područja župe, a probe zpora održavaju se

subotom u 10.30 u vjeroučnoj dvorani.

Preko proba dječji zbor marljivo uči i priprema nove skladbe za svete Mise i nove nastupe. Sve to iziskuje puno žrtve, volje, ljubavi i truda, kako same djece tako i sestre Pavle. Naravno da je tu neizostavna velika podrška i usmjerenje od strane roditelja.

Mali dječji zbor *Biseri*, osim nastupa u župi, redovito je sudjelovao i na susretima dječjih zborova *Zlatna harfa* od 1987. godine, gdje je redovito bilježio zapažene rezultate.

Biseri su uvijek bili, a tako su i danas, rasadnik pjevača za veliki zbor naše župe, ali i okolnih. Ovim putem pozivamo djecu iz župe da se kao novi članovi *Bisera* uključe na redovne probe subotom u 10.30 sati. Dobro nam došli!!!

PROGRAM

Š. Marović: Fatimska Gospo

o. Petar Galić: Sve je o Njemu

Nikša Krpetić: Prijatelj ti si

Nikša Krpetić: Volim te majčice

Š. Marović: Zaštiti majko

M. Martinjak: Pod slikom Madone

Nikša Krpetić: Majčin glas

Nikša Krpetić: Gospe ribara težaka

Orguljaška pratnja: *Marin Galić*

Oboa: *Karlo Kosor*

Zborom ravna: s. *Pavla Negovec*

PETI DAN Neokatekumeni

Peti dan devetnice 8. svibnja (ponedjeljak) sve-tu misu je predvodio don Dario Čorić.

Nakon svete mise održalo je koncert **Neokatekumensko Kulturno umjetničko društvo Carmen**. Osnovano je 9. kolovoza 2016. godine

na inicijativu Gabrijela Beronje, prvog voditelja NeoKUD-a. **Neokatekumeni ili neokatekumenski put** jedan je od novijih crkvenih pokreta koji je osnovao Španjolac Kiko Argüelo i njegova suradnica Carmen Hernández 1964. u Madridu.

Ovaj pokret sebe drži katekumenatom za odrasle, tj. putem kršćanskog odgoja za suvremenog čovjeka. Cilj im je na poseban način otkriti ono što nedostaje kršćanima današnjega doba i to nadopuniti, što se na poseban način čini otkrivanjem snage i ljepote krštenja.

NEOKATEKUMENSKO KULTURNO UMJETNIČKO DRUŠTVO CARMEN

NeoKUD je sastavljen od mladih glazbenika, članova neokatekumenskih zajednica Splitsko-makarske nadbiskupije, uglavnom amatera, dok neki još uvijek pohadaju glazbenu školu.

Novi voditelj NeoKUD-a od 25. siječnja ove godine je Luka Kosor, a 16. veljače, kao novi ogrank NeokUD-a, osniva Pučke pivače.

Uglavnom izvode skladbe duhovnog sadržaja, no ne nedostaje ni tradicionalnih klapskih pjesama. Premijerni nastup održan je 20. ožujka na izložbi fotografija Stelle Matulić u župi Gospe od Zdravlja, a večeras se predstavio publici treći put.

PROGRAM

V. Krištić: Kao košuta

Š. Marović: Divici Mariji

K. Magdić: Misao svijeta

I. pl. Zajc: Ave Maria

Narodna: Zaspalo je siroče

Š. Marović: Tebe tražim

M. Božić: Izliči me

Tenor: Petar Botica, Luka Kosor, Luka Kežić

Bariton: Jakov Matić, Ivan Petrašić, Mateo Radić

Bas: Mihael Kosor, Marin Majić

Voditelj: Luka Kosor

ŠESTI DAN Klapa CONTRA

Šesti dan devetnice 9. svibnja (utorak) **misno je slavlje** predvodio don Ivan Urlić. Nakon svete mise koncert je održala klapa *Contra*

KLAPA CONTRA

Dugogodišnji zaljubljenici u klapsko pjevanje i štovatelji klapske pjesme, iz raznih dijelova županije, okupili su se 2015. godine kako bi što kvalitetnije, svojim Božjim darom, oplemenili i prezentirali našu dalmatinsku tradiciju

proizašlu iz kamenom obloženih Božjih hramova, kao što je i ovaj u kojem se nalazimo.

U ovo kratko vrijeme svojega djelovanja klapa je dosegnula sam vrh domaće glazbene scene. Broj nastupa koje su održali zbilja je dojmljiv. Najzapaženiji je onaj na Festivalu dalmatinskih klapa u Omišu gdje su osvojili drugu nagradu žirija i treću nagradu publike, dok su prvu nagradu osvojili na Festivalu marijansko-duhovne klapske pjesme *Klape Gospi Sinjskoj* 2016.

Na službenim stranicama napisano je: *Okupili smo se i idemo pivat... pa šta bude.*

PROGRAM

Od zvijezda sjajnija

Oči u oči

Bliže o Bože moj

Milost
Oče Naš
Ave Maria
Misao svijeta

Ispod sunca zlatnoga
Izliči me
Još ovaj put

SEDMI DAN Komorni zbor bogoslova

Sedmi dan devetnice 10. svibnja (srijeda) misu je predvodio don Boris Vidović. Nakon svete mise održao je koncert komorni zbor bogoslova centralnog bogoslovnog sjemeništa u Splitu

KOMORNI ZBOR BOGOSLOVA

Centralnog bogoslovnog sjemeništa u Splitu
Osnovan je u listopadu 2016. godine inicijativom bogoslova i voditelja, a uz svesrdnu podršku odgojitelja. Zbor broji jedanaest članova. Kroz svoj repertoar njeguju gregorijansko pjevanje, polifoniju, liturgijsko pjevanje i klapsko pjevanje.

Njihov prvi samostalni koncert bio je u devetnici sv. Dujmu u splitskoj prvostolnici.

PROGRAM

Šime Marović: Oče naš

Ambrozijski napjev: Psalite Deo nostro *

Šime Marović: Kristov put

Gregorijanski napjev: Ave Regina Caelorum

Albe Vidaković: Magnificat

Šime Marović: Regina Caeli

Šime Marović: Izvedi narod moj * **

Šime Marović: Ako pokušaš ***

Solisti:

Tenor: Klement Radosoljić, *

Bas: Marko Turčinov, bas **, Stanko Kačunić ***

Zborom rvana: don Ivan Urlić

Don Ivan Urlić svećenik je Splitsko-makarske nadbiskupije. Rođen je 1983. godine u Splitu. Osnovnu školu završio je u rodnim Jesenicama. Kao sjemeništarac pohađao je Nadbiskupsku klasičnu gimnaziju »Don Frane Bulić« u Splitu.

Teologiju je diplomirao 2009. godine na Katoličkom bogoslovnom fakultetu Sveučilišta u Splitu, smjer filozofsko-teološki, a iste je go-

dine zaređen za svećenika.

Kao glazbenik djelovao je u sjemeništu i bogosloviji vodeći klapu sjemeništaraca i bogoslova. Korepetitor je akademskog zbora Katoličkog bogoslovnog fakulteta u Splitu te zborovođa u Jesenicama i Strožancu. Održao je samostalne koncerte u Zagrebu, Splitu, Zadru, Pločama i Podstrani. Sa zborom župe Gospe Fatimske iz Splita snimio je nosač zvuka Idi, javi mojoj braći.

Godine 2010. upisao je Institut za crkvenu glazbu »Albe Vidaković« Katoličkog bogoslovnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Orgulje studira u klasi profesorice Elizabete Zalović i studij crkvene glazbe završava izvrsnim uspјehom 2014. godine te prima dekanovu nagradu za najboljeg studenta.

U lipnju 2015. godine diplomskim koncertom na orguljama završio je studij na Muzičkoj akademiji Sveučilišta u Zagrebu, u klasi profesora Marija Penzara i time stekao naslov magistar

muzike. Prošle godine upisao je postdiplomski specijalistički studij iz orgulja na Muzičkoj akademiji u Zagrebu. Član je Hrvatskog društva cr-

kvenih glazbenika i Povjerenstva za orgulje pri Ministarstvu kulture Republike Hrvatske.

OSMI DAN Dražen Zečić

Osmi dan devetnice 11. svibnja (četvrtak) svetu misu predvodio je don Vinko Beus. Nakon svete mise koncert je održao gospodin Dražen Zečić

Dražen Zečić (24. srpnja 1967., Split), hrvatski je pjevač zabavne glazbe i tekstopisac. Svoju glazbenu karijeru započeo je početkom 1990-ih, u svojstvu tekstopisca. Pisao je i još uvijek piše pjesme i drugim poznatim pjevačima. Njegov je prvi pjevački uspjeh pobjeda na Splitskom festivalu zabavne glazbe 1993. godine s pjesmom "Govore mi mnogi ljudi", a 1999. proglašen je pjevačem godine. Dražen Zečić može se pohvaliti podatkom da su mu svi albumi prodani u zlatnoj nakladi, a ima ih popriličan broj platinastih i dijamantnih.

*Ne žali me majko mila,
ni ti ženo suđena
jer postoji domovina
samo jedna jedina.
Ako se ne vratim kući,
a pitaju za me ikada
kaži majko, pravi Hrvat
ne umire nikada.*

PROGRAM

- D. Zečić: Oprosti svijete
- D. Zečić: Malo je
- D. Zečić: Pravi Hrvat ne umire nikada
- D. Zečić: Reci majko sinu svom

*Evangelje po Marku kaže
Što je ljudima drago, Bogu ne,
A mi uvijek tražimo ispriku
Za sve svoje postupke
I kad bi postali vlasnici
Zemlje, sunca, vjetra, neba, kiše
Malo je, malo je, malo je,
Malo je, malo je i uvijek tražimo više.*

Dražen Zečić

DEVETI DAN: Mješoviti župski zbor Preč. Srca Marijina

Deveti dan devetnice 12. svibnja (petak) svetu Misu je predvodio don Toni Šinković. Nakon slike Mise koncert je izveo domaći, mješoviti zbor župe Prečistog srca Marijina – Gospa Fatimska.

MJEŠOVITI ZBOR PREČISTOG SRCA MARIJINA - GOSPE FATIMSKE

Priča počinje osnutkom župe na Škrapama 1967. godine otkad aktivno djeluje veliki mješoviti zbor.

Primarna zadaća zbora je glazbeno oblikovanje liturgije u matičnoj crkvi ili, kako bi se u narodu reklo, *pjevanje preko mise*. Na mjestu voditeljica zborova izmijenilo se više sestara dominikanki, a od 1983. zborovima ravna s. Pavla Negovec.

Pod vodstvom s. Pavle zbor se pomlađuje, povećava brojem članova te proširuje repertoar skladbi koje izvodi. Kroz proteklih pedeset godina zbor je pod vodstvom redovnica izrastao

u solidan mješoviti zbor sastavljen pretežno od srednjoškolaca i studenata, ali i pjevača koji svoju vjernost zboru iskazuju više desetljeća. Nije lako nabrojati sve oblike i vrste druženja, ali je bitno napomenuti da je dobro slaganje grupe odnosno pojedinaca u grupi jedna od najvažnijih formula za uspjeh i dobro funkcioniranje cjeline. Uz neizostavnu pomoć i podršku sestara dominikanki ostvarena su brojna putovanja u druge krajeve domovine ili u inozemstvo.

Naše su probe druženja koja brišu razlike u godinama, svi smo okupljeni i vođeni Božjom providnošću i zajedničkom ljubavi – pjevanjem. Članovi su uglavnom mlađe dobi s puno planova i entuzijazma pa dalnjim putovanjima i koncertima ništa ne стоји na putu.

PROGRAM

Š. Marović: Fatimska Gospo

L. G. Da Viadana: Exultate justi

K. Odak: Svrši stopi moje

V. Miserachs Gran: Cantate Domino

J. S. Bach: Isus mi je svagda radost

Š. Marović: Veliča duša moja Gospodina

G. Handel: Kreste uskrсли

Zborom ravna: s. Pavla Negovec

Orguljaška pratnja: don Ivan Urlić

S. Pavla Negovec članica je dominikanske Kongregacije svetih Andela čuvara.

Studirala je i diplomirala na Institutu za crkvenu glazbu u Zagrebu 1969. Nakon toga nastavlja sa svojom glazbenom aktivnošću u kući matici u Korčuli. Vršila je službu orguljašice u samostanu Svetih Andela čuvara te vodila zbor časnih sestara. Svirala je u dominikanskom samostanu Sv. Nikole, a povremeno i u katedrali Sv. Marka, kao i u župi u Žrnovu.

Od 1983. godine živi i djeluje u Splitu u samostanu sestara dominikanki. U župi Prečistog srca Marijina - Gospe Fatimske vrši službu voditeljice crkvenog pjevanja. Pod tim se pojmom podrazumijeva vođenje mješovitoga crkvenog zbora, dječjeg zbara *Biseri* te vođenje pučkoga pjevanja. Kao voditeljica crkvenog pjevanja ima izrađen osjećaj za liturgiju, posjeduje potrebno liturgijsko znanje te poznaje crkvene propise o liturgijskom pjevanju. Osim glazbene izobrazbe, u crkvenoj glazbi, posjeduje i prirodnu sposobnost za tu ulogu u Crkvi.

S. Pavla bavi se i podučavanjem djece sviranju glasovira, tako da je iz njene *male škole*, i dalje kroz dječji i veliki zbor, izšlo mnogo mlađih glazbenika koji studiraju ili su završili studije na glazbenim akademijama širom Hrvatske. Veći broj učenika s. Pavle, uglavnom osnovnoškolaca i srednjoškolaca, pohađa glazbenu školu *Josip Hatze* u Splitu.

(sabrala s. Slavka S. i Petar M.)

Osvrt na 50. godišnjicu uspostave splitske župe Prečistoga Srca Bl. Dj. Marije Gospe Fatimske

- Bilo je to i sestarsko slavlje -

Od samog početka župe sestarska kapela je bila zamjena župnoj crkvi. Bilo je planova o izgradnji odgovarajuće župne crkve kakvu zaslžuje brojnost župe i događanja u životu jedne župne zajednice, ali se do danas još nisu ostvarili. Nada uvijek živi i od planova se ne odustaje.

Nadbiskup Frane Franić je u odluci o osnivanju župe izrazio želju da "nova župa bude središte Gospe Fatimske za čitav Split i da se odavše poruke Gospine, to jest: moljenje ružarija; obraćenje Bogu od grijeha; mir među ljudima i narodima."

Odluka o djelovanju i poslanju župe zaživjela je na blagdan Gospe Fatimske 1967. kada se svečano slavila 50. godišnjica ukazanja Gospe u Fatimi. Tada je papa Pavao VI. u Fatimi predslavio svečano misno slavlje. 50 godina kasnije, na stogodišnjicu ukazanja papa Franjo predslavi svetu misu u Fatimi i proglašava Franju i Jacintu svetima. Jedan treći papa, danas već sveti, Ivan Pavao II., darovao je župi prekrasan kip Majke Božje Fatimske.

Već 50 godina Gospa prati, ohrabruje i nadahnjuje svoju brojnu djecu koja joj se utječu i vape za pomoć. Kolika čudesu su se dogodila u životima brojnih molitelja samo Bog zna. Tamo gdje Majka bdiće sve je drugačije. Obitelj živi punim životom. Oni koji odu vraćaju se, a koji ostaju osjećaju ljepotu i snagu zajedništva.

Samom slavlju je prethodila Devetnica

bogata molitvenim sadržajima, pjesmom, nadahnutim propovijedima i druženjima duhovnih pastira, sestara i župljana. Ujedinjeni u molitvi, radosti, planiranju, sudjelovanju i druženju sama proslava i devetodnevna priprava postali su događaj koji se pamti i koji ostavlja duboke tragove u dušama i srcima svih sudionika.

Zajedničke večernje krunice, svečane svete mise koje su predslavili svećenici koji su djelovali u župi ili su nekim vezama povezani sa župom, njihove dobro pripremljene propovijedi koje su gorjele željom i nastojanjem da probude u ljudima onu iskonsku potrebu za Bogom i Božjim, što mijenja odnose s Bogom, sa sobom i s ljudima oko sebe.

Bogati popratni sadržaji: klanjanje, monodrama "Biti s Bogom dovoljno je za sreću" u izvedbi sestre Barbare Bagudić, OP, nastupi

raznih zborova i glazbenih izvođača, (Zbor se-stara dominikanki, Dječji župski zbor 'Biseri', KUD Carmen, klapa Contra, zbor bogoslova iz Splita, koncert gosp. Dražena Zečića, Mješoviti zbor Prečistoga Srca Marijina), predstavljanje lista ŽIR - sve je to doprinijelo porastu duhovne snage zajedništva u župi i medu ljudima.

Udruženim snagama župnika don Ante Žderića, župnog vikara don Tonija Šinkovića, sestara koje djeluju na župi i svih župljana koji su htjeli i željeli doprinijeti duhovnom ugođaju tih dana svojim intelektualnim i milosnim darovima, svojim materijalnim darovima ili i samim svojim sudjelovanjem u svim događanjima, proslava je bila na zavidnoj razini. Proplamsala je duhom i brojem sudionika na sam blagdan

12. svibnja, dugom procesijom, svjetлом rasplamsalih svijeća u mraku, glasnom molitvom i pjesmom, zajedničkim druženjem i čašćenjem.

Nebeska Majka Marija posjeduje tajnu kako dotaknuti srca svoje djece, probuditi nježnost i ljubav u njima, pozvati na kajanje i potaknuti ih na čišćenje u sakramenu svete isповijedi. Majka je najsavršenija učiteljica, najsigurnija utjeha i oslonac, spaja i povezuje, nadahnjuje i osnažuje. Uvijek je tu, sluša, tješi, nadahnjuje i opominje: 'Sve što vam kaže, učinite!'

Poslušale su to sestre dominikanke, čuo je to župnik župe don Ante Žderić, svi svećenici koji su sudjelovali slavljenjem svetih misa i propovijedanjem (don Mijo Grozdanić, don Pavao Banić, don Jenko Bulić, don Ivica Barišić, don Dario Čorić, don Ivan Urlić, don Boris Vidović, don Vinko Beus, don Toni Šinković i don Hrvoje Dragun), brojni pojedinci i domaćice, svi sudionici. Nikome nije bilo teško utkati svoje darove uma i srca, svoje vrijeme i napor samo da proslava pedesetog rođendana župe uspije i ostane zapamćena. Ostaje nada da će posijano sjeme donijeti obilate i zdrave plodove vidljive u obiteljima, u Crkvi i društvu, u svim odnosima i djelovanju.

s. Katarina Maglica

MONODRAMA O BLAŽENOJ OZANI I NA HUMCU I NA KOČERINU

Osim u Škrapama, s. Barbara Bagudić je, na poziv župnika fra Maria Knezovića, nastupila sa svojom monodramom i na Festivalu religiozne drame na Humcu i na Kočerinu, u okolici Širokog brijega. To je 9. Festival religiozne drame u organizaciji župnog ureda i Frame s Kočerina. Festival je bio otvoren 14. svibnja i trajao je do 4. lipnja kad je bila izvedena posljednja predstava ovogodišnjeg Festivala.

S. Barbara je nastupila s monodramom „Blažena Ozana: Biti s Bogom dovoljno je za sreću“ 28. svibnja u župnoj dvorani Župe sv. Petra i Pavla. U gledalištu su bila većinom djeca i nešto malo odraslih.

U subotu, 27. svibnja, s. Barbara je nastupila s istom monodramom na Humcu, u dvorani

sv. Ante. Ovdje su monodramu gledali većinom mladi iz molitvene zajednice koju vodi fra Marin Karačić. Više na www.kocerin.info

MARIJA BISTRICA: IX. kruničarsko hodočašće na Mariju Bistrigu

Kruničarsko hodočašće i ove je, devete godine za redom, 'zabijelilo' Nacionalno marijansko svetište Mariju Bistrigu, u subotu 6. svibnja 2017. godine. Dominikanski red, vjeran svom poslanju, okuplja Marijine štovatelje i promiče njezinu krunicu ili ružarij gdje god djeluje. I ove su godine bile zastupljene župe Zagrebačke nadbiskupije, gdje sestre ili braća promiču Gospinu krunicu: Kraljice svete krunice, bl. Augustina Kažotić, Savski Nart, Čret - područna kapela sv. Terezije Avilske, Uznesenja BDM Pregrada i Krist Kralj u Trnju.

Narod je pjevao, molio krunicu ili samo srcem šaputao Gospo svoje jade, molbe i zahvale. Ona to sluša, niti jedan joj uzdah nije dalek, stran ili nepoznat. Pravo joj nadahnuti pjesnik pjeva: Ti znađeš najbolje sve naše nevolje ... Predivno svibanjsko sunce pružilo je hodočasnici posebno ozračje.

Program je započeo zajedničkim moljenjem krunice. U svaku je deseticu uvodio meditativnim razmišljanjem o. Ljudevit Jeđut. Nakon toga je slijedilo predavanje p. Ike Mateljana.

Euharistijsko je slavlje, uz nazočnost rektora svetišta vlč. Domagoja Matoševića, o. Mate

Bošnjaka i o. Ljudevita Jeđuta, te dominikanskih bogoslova, predvodio vojni biskup u miru, mons. Juraj Jezerinac. Po završetku mise bila je Molbenica Pompejskoj Gospo, koju je, zajedno s predsjedateljima misnog slavlja, molio sav narod. Nakon kraće stanke slijedio je Križni put po bistričkoj Kalvariji. Kruničarsko hodočašće završilo je kratkim blagoslovom s Presvetim, koji je predvodio o. Lujo. Oduševljeno, ali i pomalo nostalgično opraštao se pobožni vjernički puk od drage Gospe uz pjesmu Zbogom, Zbogom ..., i ... s nama, s nama, s nama Marijo, uz čvrsto obećanje i želju da će joj uskoro opet doći.

Biskup Jezerinac se u svojoj propovijedi osvrnuo na nastanak krunice, kako donosi Wikipedija. „Riječ ‘krunica’ umanjenica je od riječi ‘kruna’, a uveo ju je mistik dominikanac Heinrich Seuse iz Konstanze. U njegovo vrijeme bio je običaj među zaljubljenima, da se međusobno darivaju krunama – vijencima ruža. To ga je navelo na ideju da Bl. Djevici Mariji isplete vijenac od 150 ruža, i tako je nastao dvostruki naziv krunica i ružarij.

Potom je biskup istaknuo kako se krunica dugi niz godina sastojala od 15 otajstava, koja su podijeljena na tri jednakata dijela tj. tri, tematska kruga, koji obuhvaćaju Isusov život. U povodu dvadeset i pete obljetnice svojeg pontifikata, 2002. papa Ivan Pavao II. uveo je če-

tvrto otajstvo pod nazivom otajstvo svjetla, i tako se, na temelju biblijskih tekstova, razmišlja o radosnim, svjetlosnim, žalosnim i slavnim otajstvima. "Koliko god izgovaranjem Zdravomarija krunica bila marijanska, krunica je još više kristološka molitva: u njezinu središtu je Isus i njegovo spasenjsko djelo s kojim je najtješnje povezana Blažena Djevica. Spasitelj je

preko nje ušao u ljudsku povijest - kroz muku i smrt na križu u uskrsnuće – i s Majkom u proslavi. Moliti krunicu znači razmatrati ta otajstva i time uranjati u povijest ljudskoga spasenja zajedno s Majkom Gospodinovom."

Biskup Jezerinac je nadalje spomenuo kardinala Stepinca, velikog štovatelja Marijine krunice. Na posebni se način osvrnuo na naše hrvatske branitelje koji su odlazili u boj s krunicom oko vrata, dok ih je sav vjernički hrvatski narod pratio prebirući zrnca krunice i moleći Marijinu pomoć. I Marija nas nije iznevjerila.

Njoj valja pripisati svaku plemenitu borbu i pobedu, kako kroz cijelu povijest, tako i u Domovinskom ratu. S tim u svezi biskup je dodao kako je 24 puta bio s Hrvatskom vojskom na hodočašću u Lurd, gdje su naši vojnici bili prepoznatljivi upravo po krunicama koje su nosili. Pozvao je, na kraju, Marijine štovatelje neka se nikada ne umore iskazivati štovanje i pobožnost Blaženoj Djevici, jer nas ona može zaštитiti od svakoga zla duše i tijela.

s. Slavka Sente

Svečano proslavljenja Gospa od Kamenitih vrata u Zagrebu

„I mi kao i Marija imamo zadaću dati poseban doprinos Božjem planu.“ – kard. Blase Cupich

„Mariju svi naraštaji zovu blaženom, ali ona također svaki naraštaj podsjeća da vjeruje da je blažen. Da, Marija je dobra majka i dobra učiteljica. Sada ostaje na nama da to od nje naučimo“ – rekao je čikaški nadbiskup i metropolit kardinal Blase Joseph Cupich, predvodeći u srijedu 31. svibnja 2017. godine euharistijsko slavlje u zagrebačkoj katedrali povodom proslave svetkovine Majke Božje od Kamenitih vrata.

Prije početka euharistijskog slavlja kojim se, već dvadeset i šestu godinu, obilježava spomen na zaštitnicu grada Zagreba, nadbiskup zagrebački kardinal Josip Bozanić kazao je kako smo večeras došli ovamo da pred čudotvornim likom Majke Božje od Kamenitih vrata iznesemo svoje osobne potrebe, da molimo za Crkvu, Domovinu i hrvatski narod, a posebno za naše obitelji. „Lik Presvete Bogorodice s Djetetom u naručju, smješten u prolazu Kamenitih vrata, vjekovno je žarište okupljanja vjernika ili barem postaja na kojoj se s pouzdanjem zastane“ – rekao je Kardinal. Pozdravljajući predvoditelja slavlja, kardinala hrvatskih korijena Blasea Josepha Cupicha, kardinal Bozanić izrazio je radost što ni prekoceanska udaljenost nije bila zapreka da spremno prihvati poziv i podijeli s nama radost ovog slavlja, da osjeti bilo naroda koji mu je darovao korijene, da osluhne miris

zemlje na kojoj su svjetlo dana ugledali njegovi pređi.

Homiliju u euharistijskom slavlju izrekao je kardinal Cupich, koji je na početku istaknuo kako je njegovo srce naročito ganuto kada se sjeti vlastitih korijena u zemlji koju su njegovi djedovi i bake nazivali „Lijepa naša domovino“. Osvrćući se na pročitani evanđeoski tekst (Lk 1,39-56), Kardinal je istaknuo tri Marijine uloge, a koje i nas pozivaju na naslijedovanje: 1. **gdje**

Marija poučava; 2. kako ona poučava i 3. što se događa kada ona poučava.

Tek što joj je rečeno da će biti majka Spasiteljeva, da je ona ljubljena Božja kći, ona se – umjesto da ostane kod kuće i uživa u tome trenutku velike radosti – upućuje žurno, penje se u gorje, kako bi bila s bračnim parom, koji će u svojoj starosti rođenjem sina postati novom obitelji. Poruka je jasna. **Gdje to Marija podučava? Ona podučava u obitelji** – naglasio je kardinal Cupich, dodajući da nas Marija na taj način podsjeća da je obitelj primarno mjesto na kojemu se uzajamno dijeli i prenosi Radosna vijest, Evanđelje. (...)

Budući da se uspinje u gorje, da bi bila s jednom obitelji, Marija danas sve nas u Crkvi podučava da ne bismo trebali štedjeti napore u podupiranju obitelji u njihovu plemenitom pozivu. Posebno bismo trebali doprijeti do onih obitelji koje proživljavaju najveće boli, koje se trebaju uspeti na najveća gorja, svladati najteže izazove, poput toga starijega bračnog para koji očekuje dijete, ili poput samohrane majke ili oca, ili poput obitelji razbijene razvodom i razdvajanjem. Svi su oni obitelji na različite načine – kazao je kardinal Cupich.

Ističući da Marija **podučava tako da ohrabruje** i donosi radost onima koji čuju njezin

glas, podsjetio je da na taj način propovijedanja i podučavanja potiče i papa Franjo. Papa nas je potaknuo da podučavamo onako kako je to učinio Isus na putu prema Emausu. Ugrijao je srca one dvojice učenika i dao je da njihova srca i dalje gore tražeći više. Poput mnogih ljudi koji su u naše vrijeme napustili Crkvu, ti su se učenici udaljili od svoga doma. Isus nije grub prema njima, nego hoda s njima, uzdiže njihova srca, daje im novi razlog za nadu i radost. Nije pretjerano reći da je takav pristup podučavanja naučio od Marije, čiji je glas potaknuo čak i dijete u utrobi da zaigra od radosti – naglasio je predvoditelj slavlja.

Konačno, nastavio je Kardinal, vidimo što se događa Mariji, kada podučava na takav način. Rečeno nam je da se **Marija vraća kući**, ali ona je **preobražena**. Više nije samo skromna sluškinja, koja živi anonimno u malome selu Nazaretu. Sada shvaća da ima mjesto u Božjem planu. Zato kaže: „Od sada će me svi naraštaji zvati blaženom... jer velika mi djela učini Svesilni!“ To nisu riječi ispunjene ohološću, nego riječi prepoznavanja da će ona dati jedinstveni doprinos Božjem planu spasenja – istaknuo je kardinal Cupich te nastavio: Kao što svatko od nas, kao što cijela zajednica

Crkve preuzima zadaću podučavanja, poput one koju je izvršila Marija, **i mi moramo postati svjesni da u naše vrijeme imamo zadaću dati poseban doprinos Božjemu planu.**

Hoćemo li živjeti samo od prošlih žrtava naših predaka koji su nam prenijeli vjeru ili ćemo i mi dati svoj doprinos? To je pitanje za sve nas. To je pitanje za mlade ljude koje Bog može pozvati u svećenički ili redovnički život. To je pitanje za bračne parove koji počinju stvarati obitelj. To je pitanje za župljane koje Bog zove da se snažnije uključe u svoje župne zajednice i djela ljubavi. Kakav će doprinos dati naš naraštaj i koga će oni koji će doći nakon nas zvati „blaženima“? (...)

Proslava svetkovine Majke Božje od Kamenitih vrata završila je svečanom procesijom od zagrebačke katedrale do Kamenitih vrata, gdje je posvetnu molitvu predanja izmolio kardinal Bozanić, a završni blagoslov podijelio kardinal Cupich.

Ovogodišnja će proslava, odnosno procesija ostati posebno u sjećanju po neviđenoj oluji koju je pratilo sijevanje, grmljavina i obilna kiša, kao da se cijelo nebo sručilo na zemlju. Neki su se ljudi sklanjali gdje su stigli, a samo su hrabri došli do cilja, do Kamenitih vrata, zajedno s Gospom, koju su svečano postavili na njeno mjesto.

(usp. Tiskovni ured Zagrebačke nadbiskupije)

31.5.2017.

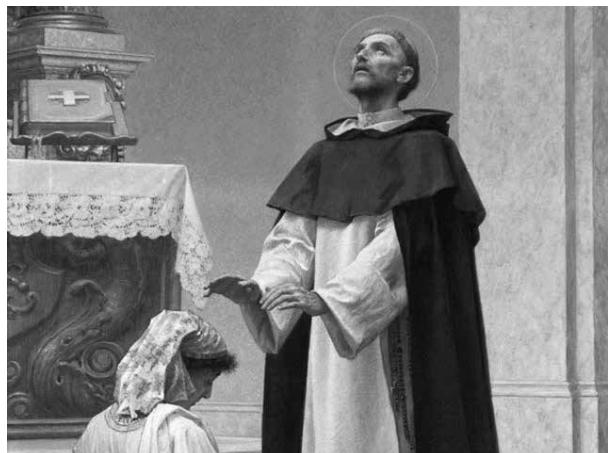
S. KATARINA MAGLICA ODRŽALA DUHOVNE VJEŽBE BRAĆI DOMINIKANCIMA u Bolu, na otoku Braču, od 11. do 17. lipnja 2017.

Hrvatska dominikanska provincija je organizirala duhovne vježbe za svoje fratre i nekolicinu dijecezanskih svećenika koje su održane u Bolu na Braču. Voditelj duhovnih vježbi je časna majka sestara dominikanki Katarina Maglica.

Nakon molitve Duhu Svetom, organizator duhovnih vježbi brat Iko Mateljan je srdačno pozdravio sestru Katarinu izrazivši joj zahvalnost što se spremno odazvala progovoriti iz svog bogatog duhovnog iskustva braći svećenicima. Ona je zahvalila na ukazanom povjerenju i istaknula da joj nije teško bilo prihvati taj poziv zato što braću doživljava zapravo kao vlastitu obitelj. U tom smislu je svjesna važnosti ovakvih susreta.

Kao uvod u ove duhovne vježbe rekla je kako ona zamišlja duhovne vježbe i koja očekivanja treba od njih imati. Kao prvo treba se uvjek iznova nadahnjivati na Božjoj Riječi koja se nikada ne prihvata u grču. Gospodin je taj koji nam pokazuje put. Potrebno je iznova otkrivati taj put kako na njemu ne bi izrastao korov koji prijeći bistar pogled.

Bog nas poziva da stanemo pred Njega i preuzima inicijativu. Očekuje se strpljivo

čekanje. Bog trajno traži čovjeka. Bog traga za čovjekom. Kada razmatramo naš odnos prema materijalnim stvarima vidimo da smo u mnogočemu ovisni o raznim stvarima. Robovi smo raznih mišljenja i uvjerenja.

U neprestanom smo strahu za našu poziciju. Nerijetko ističemo koliko imamo posla i jedva da se tome smije nešto prigovoriti. No, ono što je bitno nije toliko u tome što i koliko radimo, nego u tome što jesmo. U duhovnim vježbama susrećemo se s Bogom neovisno o tome nalazimo li se u društvu, hodamo li, molimo ili nešto drugo radimo.

Opširniji prikaz duhovnih vježbi s. Katarine Maglica

U Bibliji postoje brojni izrazi koji upućuju na to da se ne bojimo. Kod nas postoje razne vrste strahova, od straha od umiranja do straha koji su dio naše svakodnevnice. Postoje brojne stvari koje nas određuju. U nama nailazimo na neke potisnute krivnje za koje nam se čini da ih ni sam Bog ne može oprostiti. Neki od nas u samostanima zadržavamo ljutnju godinama. Stoga je potrebno u nekim povlaštenim trenutcima postaviti prava pitanja poput sljedećeg: Što kažeš što sam ja za tebe Gospodine? U tom kontekstu trebali bismo zaviriti u vlastitu nutrinu ako bismo rješavali stvari na razini „nutarnjeg autoriteta“ kojim se rješavaju svi „izvanjski autoriteti“, svodeći sve na pravu mjeru. Sestra Katarina je nadalje istaknula kako ljudi često nemaju svoj stav nego prolaze ovim životom kao da ne netko drugi živi namjesto njih. Ljudi bez stava su mlački i nedjelotvorni. Tu je zapravo riječ o duhovnoj slobodi koja je najvažnija za svakog redovnika i redovnicu. Jedino Bog svojom ljubavlju može promijeniti našu svakodnevnicu.

U drugom razmatranju sestra Katarina je ukratko ukazala na poznatu priču o Zakeju koji je bio nadcarinik. Čovjek u Božjoj blizini ne može ostati isti. On se postupno mijenja. Bog sve čini novo. Stoga je potrebno pronaći način da Isusa ugledamo. Bog uvijek preuzima inicijativu. Isus ne gleda na „izvanjskog Zakeja“ nego „nutarnjega“. Mnoštvo je ostalo nijemo zbog poziva koji je Isus uputio Zakeju. Svi su mislili da je on ogledni primjer grešnika koji se klanja jedino novcu i bogatstvu. U tom susretu nitko nije mario za Zakeja osim Isusa. Bog uvijek preuzima

inicijativu bez obzira o kome je riječ. Svi imamo svoje stranputice i lutanja. Kod Isusa i Zakeja su se susrela dva pogleda, odnosno dvije dubine. Milosrđe i praštanje su učinili svoje bez obzira na osudu i osuđivanje mnoštva. Mi kroz život brojne stvari podrazumijevamo. Kad Bog ulazi u nečiji život on ulazi u sve kutke njegova bića. Zakejev dotadašnji život mu se zgadoio, njegova tama nije išla zajedno s Isusovim

svjetлом. Njegov život se stubokom promijenio. Isusova prisutnost je kadra i nas promijeniti ako smo ga susreli i prihvaćamo susresti. Kroz duhovne vježbe možemo dopustiti da budemo izloženi Isusovom pogledu koji nas neće ostaviti ravnodušnima. U tom smislu Biblija pokazuje značajke Isusovog pogleda. Primjerice prema Petru i Mariji Magdaleni. To nije pogled koji osuđuje nego onaj koji nam pomaže da se vidimo onakvima kakvi jesmo. Trebali bismo postati svjesni onoga bitnoga jer su drugi uviјek tajna, a nerijetko prevladava u našim odnosima površnost i krhkost. Važno se oslobođiti predrasuda, odnosno slike koje smo o drugima sami stvorili. Pokušati usvojiti Isusov pogled koji se pokazuje drukčijim od našega.

Gospodnje „mjerne ljestvice“ su daleko iznad naših. Sveta Terezija Avilska poručuje da se kvalitetni odnosi više zrcale u zajedništvu negoli u molitvi. Na koncu ovog nagovara sestra Katarina je spomenula razgovor između jednoga novinara i gurua kojem je on protumačio što znači biti genij. Genij je prema njemu onaj tko je kadar vidjeti leptira u gusjenici ili pak sveca u grešniku. Čovjeka čini genijem upravo ta sposobnost da uviđa mogućnost različitih preobrazbi. Ono što drugi nisu zamijetili u Zakeju, Petru ili Mariji Magdaleni je video Isus Krist.

U trećem nagovoru sestra Katarina je govorila o tome kako moramo paziti da sol ne obljučavati i da svjetlost ne oslabi ukoliko želimo biti istinski poslanici. U tom kontekstu je na

svoj način problematizirala zgodu iz evanđelja u kojoj se govori o farizeju i cariniku. Ljudi postavljaju pitanje gdje je i kakva je Božja pravednost. Isus je uzeo na sebe kazne i grijehе ljudi. Ljudi zazivaju redovito za „drugoga“ Božju pravednost, dočim za sebe rezerviraju Božju ljubav. Dvije su kategorije molitelja koje možemo razabrati. Jedni su oni koji se drže pravednicima, a druga je skupina onih koji se iskreno kaju za svoje grijehе i propuste. Najvažnije je srce molitelja. Odnos kojega gajimo prema Bogu je kod svakoga različit. Stoga je važno stati pred Gospodina u svoj jednostavnosti i poniznosti. Sve je bilo dobro do onoga trenutka dok se farizeji nije počeo uspoređivati s carikom. Problem nastupa onda kad očekujemo pljesak od Boga i drugih ljudi. Nekada se ljudima čini da se mogu afirmirati jedino tako ako druge ponižavaju i drže inferiornima samima sebi. Tu je riječ o precjenjivanju sebe i podcenjivanju drugoga. Hvala sebe nauštrb drugoga je nerijedak stav u međuljudskim odnosima. Zato je važno shvatiti da nemamo pravo izdizati se iznad drugih. Svest da Gospodin gleda na ponizno i raskajano srce je oslobađajuća i utješna. Kršćani po definiciji bi se trebali čuvati nadmetanja, natjecanja i podcenjivanja.

U četvrtom nagovoru sestra Katarina je predložila razmišljati o važnosti molitve u životu redovnika i redovnica. Spomenula je staru poslovicu prema kojoj je molitva zapravo odraz života. Kako čovjek živi tako i moli. Važno je pred Gospodina iznijeti naša pitanja i nadanja. Molitva je prvotno sinovski i prijateljski odnos, a ne tek puka točka dnevnog reda.

Katarina Sijenska nas poučava kako uči u skrovište vlastitog srca. Bogu su poznati ponori naše duše, ipak On hoće zaći i u naša „tamna područja bića“. Nema veće blizine ni prisnosti od molitve koju upućujemo Ocu kada kažemo Abba. U Svetom Pismu se govori o potrebi trajne molitve.

Bog ljubavi jedini može ispuniti čežnje čovjekovog bića. Bit je u tome da ono što izgovaramo (Gospodine, Gospodine) ne ostane samo molitva, nego da bude pretočena u djelo. Postoje različiti stavovi o molitvi, pa i oni koji su destruktivni, odnosno reduktivni. To je intencija da se molitva izbaci iz svakodnevnice jer se pronalaze prioriteti izvan tog molitvenog ozračja. Isus Krist je stalno molio. On je bio u stanju trajne molitve i unatoč tome tražio povlaštene trenutke za molitvu. Današnji čovjek vidi sebe isključivo pred sobom i želi vladati i usmjeravati vlastiti život što predstavlja još jednu smetnju za istinsku molitvu. Postoje različite prispodobe o važnosti molitve. Bog sluša i onda kada nam se čini da nas ne sluša. Molimo zato što vjerujemo da nas Netko sluša. Nijedna molitva nije beskorisna ili uzaludna. Molitva nas ne oslobađa djelovanja. Bog nam daje svjetlost koja rasvjetljuje razum. Naše su molitve snažne ukoliko su oživotvorene. Ispravno moliti znači zapravo ispravno živjeti. Mi smo u svojim zajednicama skloni se zadovoljiti onim što je propisano, međutim tako ostaje opasnost da se molitva samo formalizira, učini pukim pravilom. Psalmi su najizvrsniji odraz autentične molitve i zato nailazimo na tako raznovrsne izričaje i moguća stanja molitelja. Važno je shvatiti da molitva mijenja čovjeka i da se bez nje ne da zamisliti redovnički život.

U petom nagovoru sestra Katarina nam je

predložila za razmišljanje ulogu Blažene Djevice Marije u povijesti spasenja. Prvo nam je pri-bližila samu scenu Isusovog razapinjanja kada zapravo patnja uzima glavnu riječ.

Rimski satnik razmišlja o onom što se događa. Snaga uvijek dolazi iz ljubavi. Tako se ljubav očituje ponajprije u Majci Isusa Krista. Božji pogled prodire kroz vrijeme i vječnost. Ljubav struji među ljudima na nov način. Samo ljubav Majke je materijal za izgradnju novih odnosa prema Bogu i braći ljudima. Zanimljive su postavke koje nalazimo u enciklici *Marialis cultus* koja navodi nekoliko značajki Marijinog poslanja. Prva je ta da Marija sluša Božju Riječ i o njoj meditira. Marija potom hvali i zahvaljuje što ishodi blagoslovom. *Magnificat* o tome izvrsno svjedoči. Ona rađa Sina Božjega po Duhu Svetom i dariva svoga Sina po istom Duhu po kojem Ga je začela. Mariju promatramo odavno kao Majku Crkve. Marija je ona koja okuplja učenike i onda kada se sve čini beznadnim. Ona je duhovna Majka prvotne Crkve. Pripadnost Crkvi također obvezuje jer postajemo članovi iste obitelji. Riječ je o istoj obitelji. Ona nas potiče da poput Marije uvijek iznova izgovaramo svoj *fiat* iako ne moramo sve razumjeti. Marija je u srcu Crkve. Ona je znala čekati, jer se stvari ne događaju uvijek onako kako to većina podrazumijeva ili misli da će se događati. Njezino dijete je bilo čisti dar. Prvo se treba zbiti susret s Bogom iz kojega onda slijedi susret s čovjekom. Ako naši susreti donose nemir, tugu, sukobe, tjeskobu onda tu nema Boga. Svadba govori o zajedništvu i radosti. Čitav život je priprema za vječno zajedništvo i radost. Marija ne govori puno, ona ne razlaže niti tumači, već čini ono što je u danom trenutku bitno. Ona nam je dala Sina. Ona pokazuje kako dokraja i vjerno slijediti Božju volju. Marija je mogla samo s Bogom podijeliti tajnu.

U šestom promišljanju duhovnih vježbi sestra Katarina nam je progovorila o Isusovoj poruci da nas pošalje u svijet i da u tom svijetu donosimo rod. Poslanje je moguće jedino iz preobilja Duha. Središte ljudskoga života je srce i Bog u srcu čovjeka. Poslanik nastupa odluč-

no i samouvjereni. Poslanje je stvar povjerenja. Pravi poslanik nikada ne smije zlorabiti povjerenje radi nekih uskih sebičnih interesa. Svećenici bi trebali biti „alter-ego“ onoga tko ih šalje. Važno je da poslanik čini prisutnim onoga tko ga šalje. Nadalje ne može se zanijekati važnost vjerodostojnosti poslanja. Za to je dobra slika trsa i loze. On je trs, a mi loze koje pripadaju vinogradaru. Plodnost života ovisi o povezanosti s trsom. Lozu treba obrezivati. Osnovna je ta povezanost jer ostati živ u Kristu iziskuje rast. Temeljna hrana rasta je molitva. Jačanje ljubavi prema njemu potrebuje stalan rast povezanosti. Svaka mladica ima sličnu ulogu. Svi imaju istu zadaću koja nije natjecateljska, nego zajednička. Postoje različiti uzroci zašto nestane te komunikacije između mладice i trsa. Kardinal Martini navodi četiri zapreke duhovnom rastu.

Prvi je prema njemu manjak molitve. Drugi je premalo pozornosti za područje tjelesnoga. Potom o propuštenom duhovnom odgoju koji uključuje intelektualnu, duhovnu, afektivnu i seksualnu afirmaciju. I konačno rafinirana laž, koja prijeći da se osoba istinski posveti navještanju Radosne vijesti jer je na djelu konstantna laž i licemjerje. Imamo previše pasivnih katolika i redovnika. Prema jednom američkom franjevcu ne možemo biti otac ako prije nismo bili sin i brat. Isus Krist je svoje učenike poticao da propovijedaju cijelim svojim životom. Nekada se čini da im je povjerena vrlo teška zadaća.

Sveti Dominik u tom smislu ostaje uzor jer je uvijek iznova upućivao na temeljne stvari,

a to su evangelizacija i spasenje duša. Na tom putu nismo sami. Poslanik nije samo onaj koji daje, već je prema svom habitusu onaj koji prima. Dok dijeli, on se obogaćuje. Čovjek se tada ne osjeća suvišnim. Imamo mnoštvo prigoda da drugima možemo pomoći.

U sedmom nagovoru je sestra Katarina izlagala o misteriju Tijelova kojega danas slavimo. Papa Benedikt XVI. spominje važnost himana svetog Tome Akvinskoga. Svi se oni odnose na važnost euharistije. S malo riječi se približava tajna svete euharistije. Važno je s vremena na vrijeme razmisljati i meditirati o onom što su nam ostavili oni koji su nam prethodili u vjeri, posebice, iz dominikanske tradicije. Sveti Ivan evanđelist govori o pranju nogu. To je ključ za razumijevanje euharistije. Ovaj čin pranja nogu jednako je važan kao i sama pretvorba. To je izričaj najveće ljubavi.

Euharistija je gozba ljubavi. Primjer sam vam dao da i vi činite ono što sam vama učinio. Ova voda je povezana s mukom Gospodina našega Isusa Krista. Nema kršćanstva ako kršćani ne žive onako kako nam je Isus to pokazao. Kršćanstvo nije teorija ni nauk, nego život. Nema iznimke u ljubavi. Isus pere noge i Judi. Isus je bio suveren, on je znao što čini i zašto baš tako

čini. Pranje nogu u to doba se poimalo kao ropski čin. Ponizna ljubav je tajna. Euharistija je tajna.

Isus ih je očistio, oprao i nahranio. To je nje-gova ostavština. Naša zadaća je nastavak Isusovog poslanja. Svećenici imaju u tom smislu posebnu prigodu nastaviti Isusov program ljubavi. Možemo nabrajati brojne primjere na kojima se naša ljubav potvrđuje ili negira. Isusovi učenici nisu isprva razumjeli ovu gestu jer se ona nije uklapala s njihovom slikom o Njemu.

Učenici su bili razoružani Isusovim riječima i činima. Petar, Ivan i Jakov imaju golemlih poteškoća razumjeti Isusove geste. U ljubavi nema preskakanja. Isus je pokazao da nikoga ne isključuje iz svog spasenjskog pogleda. Čak i u kontekstu izdaje i neprijateljstva Isus ne odu-staje od ljubavi, sve do križa. Svatko od nas ima svoga Judu, neki jednoga, neki i više. Euhari-stija je tajna vjere i tajna ljubavi. Preostaje nam produbljivati vjeru i ljubav. O tome ovisi kvali-teta našega života kako sada tako i za vječnost.

U osmom razmatranju voditeljica duhovnih vježbi sestra Katarina Maglica je progovo-rila o dimenziji ljubavi. Potrebno mi je više lju-bavi negoli je zasluzujem. Iz toga proizlazi stav zahvalnosti. Bez ljubavi se ne može živjeti, rasti

niti biti sretan. Mjerna jedinica ljubavi jest Mt 25,40: Što god učiniste jednomo od ove najmanje moje braće, meni učiniste. Svaki čovjek je vrijedan ljubavi. Brojni ljudi vase za ljubavlju. I oni koji je, na prvi pogled, ne zaslužuju. Osnovne riječi koje koristi suvremeniji čovjek jest da žuri i da nešto mora raditi. Ljudima možda ne činimo previše loše, ali smo skloni propustom puno toga zaobići. Tendencija da rastemo ponkad u nama zamre, tako da se zadovoljavamo prosjekom i namjesto da se razvijamo mi stagniramo. U tom kontekstu je vrijedno naše pozornosti pitanje samoće. Namjesto da se samoća rješava molitvom, izlaz se traži u nekim tobožnjim rješenjima. Ljudi vase malo za razgovorom, za onim što svakodnevno doživljava i proživjava. U tom smislu je potrebno otvoriti oči, posebice, prema onima koji su nam najbliži. Strah je suprotnost vjeri, i on ne bi trebao postojati. Bog u nas vjeruje, a mi često ne vjerujemo jedni drugima. Bog u tebe vjeruje, a zašto se onda ti podcjenjuješ! (Rabin). Suvremeni mentalitet sugerira nagrađivanje uspjeha ono što je izvanjsko (sportski uspjesi, nagrade za ocjene u školi, za ljepotu) umjesto da se osobito vrednuje ono što je nutarnje. Božjom ljubavlju se umnaža i naša škrta, šićešna ljubav. Bez našega rada nemamo razloga očekivati niti sjenu Božje ljubavi. Zato su nam potrebni svi darovi Duha Svetoga. Dopustimo da nas Duh Sveti nastani prema primjeru Isusa Krista. Iz takvih susreta, bez obzira što se osjećamo malenima, ipak, doživljavamo neizmjernu slobodu. S Bogom je uvijek sve drukčije. Iz te svijesti se rađa divljenje, radost, ushit, i sve ono što je potrebno za svakodnevni život.

Iz mističnih susreta se ponajviše vrednuje ono što se u čovjeku događa iznutra. Da bismo mogli dijeliti ljubav, trebali smo je i primiti. Zamislimo takve zajednice u kojima cvjeta ljubav. Ljubav se na prvi pogled doima kao nešto što dopušta svima da budu ono što jesu. Postoje, naime, osobe koje u našim zajednicama „strše“. Potrebno je, upozoriti, i takve da su zajednicu krivo shvatili, kao mogućnost da se zlorabi za neke sebične interese. Postoje i ljudi koji imaju

psihičke probleme. Zato je, važno, shvatiti da mi kao ljudi nismo idealna bića. Neka naša ljubav bude zdrava ljubav. Dobro odvagnimo stvari. U pravom trenutku se ne isključuju i one riječi i geste koje ispadaju iz redovitog poimanja ljubavi, a koje su zapravo izričaj hrabrosti i ljubavi.

U završnom promišljanju ovih duhovnih vježbi sestra Katarina je progovorila o zajednici i zajedništvu. To je nešto što živimo, što nas određuje i za što smo odgovorni. Sve je bilo dobro dok je Učitelj bio među svojim učenicima. Pojam zajednice je na prvi pogled svim jasan. Pojam zajedništva je malo teže definirati. Zajedništvo je misterij, ono briše osjećaj samoće, marginaliziranja. Ljudi po svojoj prirodi čeznu za zajedništвом. Gdje spone zajedništva oslabе, sve treba poduzeti da se iznova izgrade. Postoje neki destruktivni primjeri za zajedništvo. Kada zajednica ne drži do svojih pojedinaca, to je put u propast zajedništva.

Drugi razaralački put je kada je zajednica samo kulisa za afirmaciju pojedinca. Kada ljudski odnosi zapadnu u krizu mogu se mijenjati samo duhom evanđelja. Živa zajednica postaje znak današnjem čovjeku.

Brojnim ljudima se zajedništvo doima kao utopija i nešto nedostižno. Papa Franjo govori o nekim novim fenomenima, poput tehnicičkog mentaliteta koji rađa agnosticizmom i relativizmom. Nastupio je „novi nihilizam“. Najveća vrijednost mu je individualizam. Potom tiranija utilitarizma. Diktatura strogosti prema drugom i drukčijem. Naposljetku pobjeda ogorčenosti i srdžbe. Moramo priznati da ljudskim silama ne možemo stvoriti sve ono što čovjeku treba. Čovjek je, prije svega, duhovno biće i zato mu jedino Bog. Naše zajednice bi trebale biti poput obitelji. One moraju postati prostor u kojem slobodno možemo disati. Odnos prema Bogu i čovjeku nas potpunoma određuje u našim zajednicama. Ako evanđelje nije uprisutnjeno u našem zajednicama, ona vegetira i odumire. Bog želi da s Njime računamo.

Kada bježimo od zajednice osjećamo se kao odmetnici. S vremenom postajemo svjesni da ne znamo razloge zbog čega smo se zapravo od-

metnuli, jer nam zajednica nedostaje. Osnovni kriterij za rast zajedništva je milosrđe i praštanje. Tu imamo još jedno „čudo“ na raspolaganju jest euharistija.

Prvi temelj zajedništva je vjera u čovjeka. Jedino vjera u Boga dovodi do vjere u čovjeka. Čovjek je mjerilo ljubavi prema Bogu. Ljubav se prepoznaće po plodovima. Zakon ljubavi je osnova na kojoj se nalazimo.

Drugi temelj zajedništva je djelotvorna ljubav poput milosrdnog Samarijanca. Treći temelj zajedništva je bezuvjetno i neprestano

opraštanje. Primjer je Petrov upit koliko puta treba oprostiti. Ljudi se lako vrijeđaju. Tko traži devu bez mane neka odmah ide pješice, prema arapskoj mudrosti. Duhovne vježbe su završile pjesmom Rajmunda Kuparea. Braća svećenici su bili izrazito zadovoljni onim što čuli i dijelili tijekom ovih duhovnih vježbi.

Organizator duhovnih vježbi brat Iko Mateljan je zahvalio sestri Katarini. Na koncu je provincial Slavko Slišković zahvalio svima na sudjelovanju.

(www.dominikanci.hr)

Duhovne vježbe u Zagrebu

U Zagrebu su održane duhovne vježbe od 25. lipnja do 1. srpnja. Voditelj je bio p. Nikola Stanković, isusovac. Bila je skupina od 28 sestara. Silne vrućine koje su pratile te dane Gospodin je ublažio jakim pljuskovima, koji su donijeli osvježenje.

P. Stanković je već u uvodnom dijelu pozvao na iskreno i ponizno preispitivanje svoga života, svojih stavova. Moramo se pitati kuda idemo? Treba imati hrabrosti pogledati sebe na pravi način. Na pitanje kako ćemo to postići, odgovor je jasan: ponizno promatrati i razmatrati Božju Riječ, Božju istinu. Moramo se pitati jesmo li spremni biti bolji nego jesmo? Ako smatramo

da nemamo više snage, valja sagledati zašto nemamo snage, što nas to tako opterećuje? Drugi korak je, smoći snage odbaciti ono nepotrebno što koči naš duhovni napredak. Za sve je to potrebna šutnja, a to znači intenzivni rad duha.

Dobro je postaviti sebi pitanje: kako si? Vjeruješ li da možeš biti bolja? Duh će Sveti sigurno progovoriti ako stvorimo u duši ozračje šutnje.

U prvom je nagovoru p. Stanković stavio težište na temelj našega života. On mora biti čvrst, inače neće biti ustrajan i gubi svoj smisao. Pitati nam se na kakvim je temeljima naša duhovna zgrada? Na što se opiremo, prema čemu težimo?

Svoj život, svoje molitve, svoje žrtve upućujemo onome u koga imamo povjerenja. Baš je u tome naš veliki ispit savjesti: kome, poklanjamo svoj posao, za koga se žrtvujemo? Ako izgubimo povjerenje da smo stvoreni smisleno, da sve ima svoje mjesto, onda se lako izgubimo. Duhovne vježbe upravo idu za tim da čovjek spozna sebe, da se prisjeti odakle je, kuda ide, zašto nije sretan, zašto mu neke stvari ne uspiju. Moramo tražiti i naći što je volja Božja za nas u ovom trenutku našega života, našega djelovanja. Tu se ne smijemo povoditi za svojom ugodom. Nikada ne smijemo pustiti iz vida da Bog vodi našu navigaciju, da je on kormilar našega života.

Kako postići svoju svrhu? Bog je učinio svoje, a sad je na čovjeku da i on učini svoj korak.

Pater je isticao potrebu obraćenja. Mi smo se ponekad previše usalili u svoje navike, i ne damo se mijenjati. Bog nas potiče na razne načine da nas probudi. Kad pitamo nekoga kako si? često čujemo odgovor: „Kako drugi hoće!“ To je besmisleno i neiskreno, rekao je duhovnik. Nisi ti kako drugi hoće, ti odlučuješ kako ćeš. Moramo obnoviti svoju vjeru i povjerenje. A to možemo ako se povučemo u pustinju.

Kad je bila riječ o pustinji i napasti, i Isus je bio u pustinji i on je bio napastovan. Ma koliko napasti bile jake, čovjek ne smije izdati svoje dostojanstvo. Čovjek ima toliko dostojanstvo da se ne treba nikome klanjati. Isus ne pregovara s napasnikom. To je prava metoda. U pustinji se mjere vrijednosti što je na prvom, a što na drugom mjestu. Može se javljati sumnja, jer đavao sve vrijednosti izvrće. Pustinja je najprikladnije mjesto da se otkriju dobre i loše misli.

Govoreći o grijehu, pater je spomenuo kao se često ispričavamo da je takvo sada vrijeme. Međutim, mi smo ti koji odlučujemo što ćemo raditi ili govoriti, a ne vrijeme. Veliki je problem što se danas grijeh sve manje spominje. Grijeh razara čovjekov ustroj, iskriviljuje njegovu infrastrukturu. Nakon što učini grijeh čovjek slabije vidi i ne čuje. Nije u stanju učiniti dobre stvari. No, milost je Božja uvijek ponuđena i prisutna. Valja naglasiti da se grijeh se ne možemo protumačiti, niti definirati. Kad bi to mogli onda

ga više ne bi bilo. Odviše je grijeh mračan da bi izvukli iz njega nešto smisleno, jer on odudara od smisla. Nitko do kraja ne zna zašto grijesi. Bez svjetla vjere nema istinitog zaključivanja.

Zanimljivo je bilo tumačenje Isusovih riječi: Vi ste sol zemlje i vi ste svjetlo svijeta. Sol ponizno služi, kao da je nema. Tako i mi moramo ponizno služiti, ne gledati da nas ljudi spominju i hvale. Ne treba izmišljati poniznost; dovoljno je živjeti ponizno.

Vi ste svjetlo svijeta – Tek kad nestane struje znamo vrednovati svjetlo. Ako želimo biti svjetlo svijeta, moramo biti spremni i svjesni da ljudi ne gledaju u nas, nego u naša djela.

Grad na gori – puno muke treba dok se sagradi jedan grad. Isto tako treba puno muke da se izgradi jedna redovnica koja će pružati utočište, sigurnost i zaštitu.

Kad je bila riječ o zavjetima, pater je naglasio da je nevinost izazovna u svijetu. Ljudi to ne razumiju, a upravo nevinost pokreće svijet, i danas. Cilj siromaštva je čovjekovo ostvarenje. Ne radi se o tome imati ili ne imati neke stvari, nego se traži sloboda, odnosno nenavezanost. Nije lako slušati, nije lako podložiti se, ali kad se

to jednom 'prelomi' onda nije tako teško. Loše je kada redovnik traži zaštitu negdje vani.

Kad je govorio o Kristu Kralju propovjednik je posebno istaknuo Kristovu poniznost. Njemu su potrebni suradnici koji su spremni početi od početka, od potpune neznatnosti. Potrebno se spustiti do same ljudske bijede. To je Krist učinio uzevši naše ljudsko obliče. Ako želimo biti Kristovi moramo biti spremni ići putem kojim je on išao.

Utjelovljenje – po slušanju se objavljaju najveće tajne. Marija je prepoznala Božji glas po anđelu. Eva je vodila pregovore. Valja nam, poput Marije izvršavati volju Božju. Nema za nas ništa bolje od volje Božje.

S Marijom je započeo novi svijet. Ona je početak boljega svijeta. Novi svijet se bazira na dobrohotnosti, nesebičnosti. To je Bl. Dj. Marija. Ta dobrohotnost nije nekakva taktička misao nego dinamička potreba za unapređenje života. U tom novom svijetu, koji počinje s Marijom, bit će zatrta oholost, zavist, mržnja. Marija je neokaljana srca primala Riječ. Postala je uzor Crkve koja se moli. Postala je uzor i zato jer nije bilo u njoj nikakvog otpora milosti Božjoj. Ona je istodobno i slika i majka Crkve.

Marta i Marija

Uvijek se tužimo da nemamo vremena, a razlog je najvjerojatnije u neorganiziranosti. Valja se pitati što sve moram napraviti? Koje su moje službene dužnosti? Zatim, što ljudi od mene očekuju? I treće, što smo si sami natovarili? Kad sve to analiziramo onda su nam jasniji prioriteti.

Evangelje nas izvješćuje da je Marta prigovarala Isusu zašto ne opomene njezinu sestru. Zar se i mi ponekad ne ljutimo na Isusa što ne reagira onako kako mi mislimo da je dobro. A zapravo, možda nismo svjesni da ono što činimo, Bogu uopće nije važno, a možda niti nama. Naši su obzori suženi, zato je dobro češće preispitivati svoje stavove. Po kojim kriterijima? Po Isusovoj dobroti. Čini nam se, prema evangelijskom izvješću, da je Marta pravilna. Važno je pitati se što je bitno, jesu li to poslovi ili mi. Iznad svega je čovjek. Inače, Marta je prikazana cjelovitije nego Marija. Marta je aktivna. Ona prva trči Isusu u susret. Voli mu čak i prigovoriti, ali zna se i povući i pokajati. Čim je vidjela Isusa, ona brzo zove i svoju sestruru.

Postoji razlika kako se Marta i Marija odnose prema Bogu i čovjeku. Za Mariju možemo reći da je dubina bez širine. Ljubi Boga, ali zaboravlja na ljudе. Zatajila je ljubav prema bližnjemu. Teško je ipak možemo osuditi jer ju je i Isus pohvalio. Nije pohvalio propust nego jer se brinula za jedino istinski potrebno. Ipak, nisu ni bitne stvari nebitne, niti su nebitne bitne. Imasitnica koje nisu bitne, ali nebriga za puno bitnih stvari može se pretvoriti u nebrigu. Isus je mogao pohvaliti zato što zna da onaj tko se moli, tko istinski razmišlja, ne može previdjeti ni ono do čega je Bogu stalo. A ako ti je stalo do Boga onda će ti biti stalo i do onih koje Bog voli.

Marija nije bila bezosjećajna za druge. I ona je spomenula svoga brata Lazara. Ni u aktivnom ni u kontemplativnom životu ne smije ishljapiti akcija molitva. Naš će život biti istinski kad se objedine kontemplacija i akcija. Nije to lako. Lakše je biti jednostran. U svemu je važno imati cilj, kuda idemo? Moramo sebe uvijek držati u tjelesnoj, ali i duhovnoj kondiciji.

U svojim nagovorima propovjednik se posebno osvrnuo na Isusovu borbu i smrtnu muku u Getsemaniju. Isusova je duša bila na smrt žalosna ne samo zbog toga što mora trpjeti, nego i zbog ljudske beščutnosti, nemara, okorjelosti srca. On je dopustio da mu se rugaju, muče ga i vrijeđaju da bismo i mi, po njegovoj muci bili hrabri i predani u volju Božju. Nije to lako, ali

je sigurno spasonosno. Juda poljupcem izdaje Isusa. I mi smo kadri ono najdragocjenije izokrenuti i zloupotrijebiti. Najgora je izdaja kad sami sebe izdamo i iznevjerimo svoje ideale.

Pilat sudi, donosi presudu, a ne zna što je istina. Uopće ne nalazi krivicu, a šalje nevinoga čovjeka u smrt. Ako nema istine čovjek uvijek stradava. Bez istine se čovjek ne može orijentirati.

Na križnom putu mnogi prate Isusa. Svi vide isto, ali prosuđuju različito. Za jedne je Isus prijestupnik, za druge Sin Božji, pravednik.

Isus susreće svoju Majku. Dva bistra pogleda: umornog i popljuvanog Isusa i tužne Majke. Svetе osobe nisu dobro došle u ovaj svijet. Što tu rade? Njihova je uloga da budu mjera ljudskosti i kriterija po kojima se promatra. Do kraja su htjeli izdržati. Čovjek se toliko 'zadužio' da ga može otkupiti jedino Bogočovjek.

Isusa su pratile i druge pobožne žene. To je znak da će u svijetu uvijek biti onih koji drže Crkvu. Šimun Cirenac. Bog treba pomoći da bi spasio svijet. Moramo i mi čovjeku pomoći da bi svijet bio bolji. Ako čekamo uvijek da nama drugi pomažu onda smo odviše uskogrudni.

Kad god pomažemo drugome, sve je to 'memorirano' u Božjem srcu. Bog je osjetljiv na svaku gestu, tako i na Veronikinu.

Isus vapije: Oče, u ruke tvoje predajem duh svoj. On doživljava još uvijek Oca i predaje mu duh svoj. Bogu predati sve! Jedini izlaz – onaj koji nas je stvorio on će nas i spasiti.

Pri završetku duhovnih vježbi p. Stanković je još jednom naglasio važnost imati pravi cilj pred očima. Krist je umro, bio pokopan, ali nije ostao u grobu nego je uskrsnuo. I mi redovnici moramo biti vični uskrisivati, ljudi koji svjedoče život, uskrsnuće, ali ne oni koji su tužni, ljuti. Marija Magdalena je dobila zadatak navijestiti njegovo uskrsnuće. I mi smo dužni naviještati da ima smisla život, ima nadu. Tko jednom susretne Isusa ne može to zadržati za sebe, mora to naviještati drugima. Na to smo svi pozvani.

Sretan imendan s. Pavli!

U duhovnim vježbama nismo mogli zanemariti čestitati imendan s. Pavli Negovec. Osim što je bila spomenuta u misi i molitvi, radovali smo se s njom i za blagdanskim stolom.

s. Slavka Sente

TREBINJE: PREPOZNAVANJE USKRSLOG ISUSA U ZAJEDNIŠTVU CRKVE

- Posjet srpskom manastiru u Trebinjama -

Na Uskrsni ponedjeljak, 17. travnja, krenuli smo, mi redovnici i redovnice u zajedništvu s biskupom Matom Uzinićem, putem Trebinja, kako bismo posjetili monahe i monahinje Srpske pravoslavne Crkve koji žive na tom području. Među "izletnicima" nađosmo se i mi, sestre dominikanke, nas šesnaest sestara radosno se pridružilo ostalim redovnicima i redovnicama Dubrovačke biskupije.

U Trebinju, točnije na našem prvom odredištu manastiru sv. Petra i Pavla, gdje žive i djeluju osam monahinja, dočekali su nas vladika Grigorije Durić, episkop zahumsko – hercegovački i naravno monahinje među kojima nas je veoma srdačno dočekala njihova igumanija s. Pavla Ćuzulan te par monaha koji su bili u pratnji vladike. Prvi susret je bio veoma radostan, svi smo si međusobno čestitali Uskrs, te zajedno pošli na doručak gdje smo za stolom izmijenili prve dojmove, malo se bolje upoznali s vladikom, monahnjama i monasima.

Zanimljivo je što Crkva sv. Petra i Pavla krije neke povijesne činjenice prema kojima je sv. Pavao zaista bio na ovom području, pa smo to povezali i s putovanjem sv. Pavla i nekim činjenicama da je vjerojatno prebivao na području Mljeta. Je li to tako ili nije, i o tome smo raspravljali, što nas je dodatno još više povezalo u zajedništvu koji smo započeli toga jutra.

Posjetili smo i muški samostan (manastir) Tvrdoš koji je posvećen Uznesenju Presvete Bogorodice, gdje monasi žive i rade, a posebno su nas se dojmili ogromni vinogradi, koje monasi obrađuju te prave kvalitetno vino, čuvajući ih u podrumima koji iznose debljinu zidova čak do dva metra, a vinske bačve drže do 5 000 litara vina. Zanimljivo je koliko je njihovo vino kvalitetno, da ga izvoze čak u preko dvadeset zemalja diljem svijeta, među kojima je i Japan. Monasi uglavnom žive od izrade i prodaje vina, a u obrađivanju vinograda pomažu im egzistencijalno siromašnije obitelji koje žive na području Trebinja. Nakon toga, slavili smo sv. Misu u katoličkoj katedrali Rođenja Blažene Djevice Marije koju je predvodio biskup Mate Uzinić, a nakon slavlja sv. mise srdačno nas je ugostio don Ivo Šutalo, župnik. Susret su obogatila i dva predavanja, među kojima je prvo predavanje

održala naša vrhovna glavarica s. Katarina Maglica, a drugo predavanje održao je otac Vukasin Milićević, profesor pri Pravoslavnom bogoslovom fakultetu u Beogradu. Oboje su govorili o temi "Misija Crkve u XXI. stoljeću". Postavljena su i poneka pitanja kao i zahvale na lijepim i bogatim predavanjima kojima su nas obogatili predavači. Nakon bogatih predavanja čekao nas je zajednički objed u eparhijskom domu, gdje je vladika na komičan ali zanimljiv način naglasio kako nikada još nije u ovom domu bilo prisutno toliko katolika, te nam je zaželio srdačnu

dobrodošlicu i zajedništvo u jelu i piću.

Slijedio je obilazak sabornog hrama posvećenog Preobraženju Gospodnjem i Muzeju Hercegovine, a susret je završio posjetom Hercegovačkoj Gračanici, tj. crkvi Blagovještenja. S tog mjeseta pruža se prekrasan pogled na Trebinje, gdje se vidi panorama cijelog grada i prirode koja ga okružuje.

Što možemo reći na kraju? Koji su naši dojmovi? Mi, sestre dominikanke, zaista smo na poseban način radosno završile susret, a ta radost nas niti nije napuštala tijekom cijelog dana. Zaista prekrasno oslikane Crkve, lijep grad, a ponajviše zahvalnost, radost, smisao za dobar humor, otvorenost i jednostavnost vladike, monaha i monahinja otvarale su put za dialog, opuštenost, veselje, a najviše zajedništvo! Jedan susret koji je proširio vidike svima nama, koji nas je potaknuo na još veće zajedništvo. Susret koji nas je naučio gledati čovjeka do sebe u različitosti koja spaja! Veselimo se još kojem susretu, jer vidimo da ono zaista oplemenjuje nas redovnike i redovnice!

s. Manes Puškarić

9. DANI HRVATSKIH SVETACA I BLAŽENIKA Dan dominikanca mučenika fr. Dominika Barača (3. dan)

Projekcijom dokumentarnoga filma „U ime naroda“ i misnim slavlјem posvećenim dominikancu mučeniku fr. Dominiku Baraču koje je u križevačkoj župnoj crkvi sv. Ane u večernjim satima predvodio prodekan Fakulteta filozofije

i religijskih znanosti u Zagrebu dominikanac dr. Anto Gavrić te okruglim stolom „Svetost u politici“ u Križevcima je u subotu 27. svibnja 2017. održan program trećega dana 9. Dana hrvatskih svetaca i blaženika.

Nakon uvodnih pozdrava župnika križevačke župe sv. Ane Stjepana Sovičeka, dr. Gavrić je uveo u predprogram kojim je dominirala projekcija dokumentarnog filma „U ime naroda“ Producije Laudato posvećenog dubrovačkim mučenicima i fr. Dominiku Baraču, kojem je autorica Nada Prkačin, a producentica Ksenija Abramović. Zatim je dr. Gavrić predvodio misno slavlje, a concelebrirali su predsjednik Hrvatske redovničke konferencije kapucinski provincijal fra Jure Šarčević i župnik Soviček, a za oltarom je bio i đakon Dominik Jaić.

U propovijedi je dr. Gavrić pripovjedao o

preciznom i jasnom Baraćevu životnom govoru. Okupljeni su doznali da je Dominik Barać rođen prije 105 godina u Slanom kraj Dubrovnika, da je formaciju prošao kod dominikanaca u Bolu i Dubrovniku, da je studirao po evropskim učilištima, doktorirao u Rimu, radio kao profesor u Dubrovniku. „Života ga je koštala njegova doktorska disertacija ‘Socijalna filozofija boljševizma’ u kojoj je, kao osoba prožeta istinom i pravdom, zauzeo jasan stav prema opasnosti koja je prijetila“ – istaknuo je dr. Gavrić rekavši da je Barać mučenik za obitelj i svetost braka, za važnost roditeljstva, ali i obrazovanja, a da su sve te teme vrlo aktualne i u današnjem hrvatskom društvu. „Naš se mučenik zauzimao za to da obitelj bude nosivi stup u društvu u vremenu u kojem je ideologija boljševizma, a poslije komunizma, negirala i urušavala važnost obitelji. Zauzimao se i za kvalitetno školstvo lišeno svake ideologije, s čim se u Hrvatskoj borimo i danas“ – kazao je povjednik i naglasio da je Baraću bilo važno da vjera bude važna sastavnica društvenog života. „Zbog svega je toga Barać 1945. bio strijeljan u Trogiru. Kad su ga strijeljali, uzviknuo je ‘Živio Krist Kralj’, ali i Kristove riječi ‘Oče, oprosti im jer ne znaju što čine’“ – zaključio je dr. Gavrić pozvavši okupljene na hod s Kristom po Baraćevu primjeru. Vjernicima je podijelio sličice s Baraćevim likom i životopisom i uputio na molitvu rekavši da dominikanci pripremaju kazu za proglašenje blaženim fr. Dominika Baraća.

Glazbeni obol misname slavlju dao je ženski vokalni ansambl „Pastirice“ i klapa „Brestje“ iz Brestja kraj Sesveta. Nakon mise održan je okrugli stol „Svetost u politici“. Sudjelovali su

dr. Gavrić, novinar i urednik HRT-a Siniša Kovačić, glumac Robert Kurbaša, te učenici OŠ Ljudevita Modeca Križevci i OŠ Visoko predvođeni mentorima Danijelom Zagorec i Tiborom Martanom. Oni su u debati raspravljali o tome mogu li ili ne mogu političari živjeti svetim životom. U glazbenom je dijelu programa nastupio pjevač Zvonimir Kalić, a moderatorica je bila HRT-ova urednica i voditeljica Lejdi Orebić.

Tijekom jutra u križevački Hrvatski dom stiglo je više ekipa vjeroučenika koje su, pod pokroviteljstvom mjeseca „Mali koncil - Mak“, tijekom jutra i prijepodneva sa svojim vjeroučiteljima stvarale dramske, likovne, glazbene i plesne izričaje na temu hrvatskih svetaca i blaženika. Njih je, kao i njihove voditelje, vjeroučitelje ili časne sestre pozdravio urednik „Maloga koncila“ Vojmil Žic te koordinatorice radionica Valentina Jurišić i Renata Vivek Božić. U popodnevnim su satima, u nazočnosti župnika Stjepana Sovičeka i okupljene publike, djeca stvoreno pokazala u javnoj izvedbi.

Udruzi za promicanje znamenitih Križevčana „Dr. Stjepan Kranjčić“, križevačkim župama sv. Ane te BDM Žalosne i sv. Marka Križevčanina kao organizatorima su organizacijski su se pridružile križevačke gradske ustanove: Pučko otvoreno učilište, Gradska knjižnica „Franjo Marković“, Glazbena škola Alberta Štrige i Gradska muzej.

Tanja Baran

Duhovno s korisnim
Pjevački zbor župe Krista Kralja da dvodnevnoj duhovnoj obnovi

Upravo bismo tako mogli nazvati naše dvodnevno druženje. Neki su to nazvali izletom, drugi hodočašćem, a zapravo bio je spoj duhovnoga s korisnim i lijepim. Rano ujutro, u subotu 10. lipnja 2017. krenuo je autobus ispred župne crkve (kripte) na put. Mješovitom pjevačkom crkvenom zboru, osim njihovih voditeljica, s. Antonije i s. Slavke, pridružili su se i neki prijatelji i simpatizeri zbora. Krajnji je cilj ovog putovanja bilo Buško Blato i Livno.

Glavni organizator je bio dr. Ivica Ištuk, rodom iz Livna, i njegova supruga, dr. Mirjam, inače članica zbora. Prva postaja je bio Knin, odnosno, Crkva Gospe Velikog Hrvatskog Krsnog Zavjeta u Kninu, bijela ljepotica, koja pljeni poglede i srca slučajnih prolaznika, kao i organiziranih hodočasnika; ukras Knina, i ponos cijeloj domovini. Naš je posjet bio nenajavljen, a željeli smo čuti barem nekoliko riječi o tom divnom zdanju. Pitali smo jednu djevojku gdje bismo mogli naći nekog fratra. Uputila nas je prema sjenokošama: „Onaj u plavom kom-

binezonu, to vam je gvardijan!“ Odmah se taj ljubazan sjenokoš odazvao i s nekoliko riječi opisao nam zanimljivosti crkve i grada. Bilo je vrlo simpatično, zanimljivo i korisno.

A onda, posjet Gospi Sinjskoj. Tu, gdje poobožan narod stoljećima hrli svojoj Majci, noseći joj zahvalnost, svoje brige, strepnje i molbe, i mi smo joj, zajednički i u tihoj, osobnoj molitvi predali sebe, sve svoje i cijelu domovinu. Tu je sljedio i nezaobilazni posjet alkarskom muzeju, gdje smo, uz izvrsnog vodiča, mogli razgledati i čuti ukratko povijest alke, alkare u njihovim nošnjama, konje i njihovu opremu. Doista zanimljivo, za nas ‘sjevernjake’, posebno za one koji to još vidjeli.

Napokon smo krenuli prema Duhovnom centru sv. Ilike u Buškom Blatu. Prije granice prolazili smo i kroz Kamensko, rodno mjesto naše s. Antonije. Nitko od njezinih tu više ne živi, ali su itekako živa emotivna sjećanja na sretne, djetinje dane. Čim smo prešli granicu budući da je organizator ovog putovanja, dr. Ištuk, sin toga kraja, upoznao nas je detaljno s poviješću i ljepotama svoga mjesta i grada za kojega kaže da je uvršten među 38 najljepših mjesta u svijetu. Govorio je toplinom čovjeka koji diše sa svakim događajem, sa svakom biljkom, planinom, izvorom i rijekom.

U predvečerje smo stigli u Duhovni centar u Buškom Blatu, kojega drže oci karmeličani. Budući da smo ovo svoje putovanje nazvali i duhovnom obnovom, prije večere smo imali svetu misu, koju je za nas slavio o. Đani Kordić, uz poticajnu propovijed. Pjevali smo i zahvaljivali Gospodinu za protekli dan. Nakon večere smo, uz vodiča o. Jakova Kuharića, saznali

mnoge zanimljivosti o karmeličanskom redu, obišli prekrasan okoliš, sve do jezera. Saznali smo da Buško jezero raspolaže bogatstvom i raznovrsnošću ribljeg fonda (šaran, pastrmka, podbila, babuška, klen, som). Inače, Buško jezero ili Buško blato prirodni je nastavak Livanjskog polja. Nalazi se na 716 m nadmorske visine. Samo jezero ima površinu od 55,8 km² i smatra se najvećim umjetnim jezerom - vještačka akumulacija u Europi.

Priroda čista, zrak svjež i ljekovit, a zalaz sunca nezaboravan. Premda nam je put do ovog odredišta bio prilično dug, ova naša raspjevana „trnjanska klipa klapa“ nije mogla u večernim satima odoljeti zajedničkom druženju, uz pjesmu i smijeh. Svatko je donio svoje specijalitete i dodatno počastio cijelu veselu družinu.

Sutradan ujutro, odmah nakon doručka, krenuli smo u Livno. Vrijeme je bilo, kako svi kažu 'Bogom dano'! Lagani povjetarac, uz žarko sunce, koje stvarno ne 'peče' kao u Zagrebu. U franjevačkoj crkvi na Gorici, posvećenoj sv. Petru i Pavlu, pjevali smo za vrijeme svete mise. (neki su nas pohvalili!). Nakon toga smo imali prigodu, uz izvrsno stručno vodstvo, razgledati čuveni muzej, u sklopu samostana. Uredno je katalogiziran i složen, a obuhvaća sačuvane spomenike s teološkog, kulturnog, povijesnog i zemljopisnog područja toga kraja. Godišnje ga posjeti, kažu, nekoliko stotina tisuća ljubitelja povijesti i starina.

Nakon ovog razgledavanja slijedio je kratak, ali sladak posjet mjestu Žirović. Tu, naime, živi starica majka dr. Ištuka. Sama je, a 85 joj je godina. Sretna je što može još i kopati, obrađivati vrt i brinuti se oko sebe. Kad smo je pitali kako ide sama u dućan, odgovorila je da joj „dućan dolazi ispred kuće“. A liječnik? „Eno ga u vitrini!“ Vedra, hrabra, pobožna starica uživa u svom rodnom kraju, ne bi ga zamijenila ni za što. Djeca je često posjećuju, zovu telefonski, stalno su joj u mislima, ali čini se da se najviše raduje sinu Ivici, možda i zato jer je on liječnik, kao i njegova supruga, Mirjam, pa su joj, u tom smislu, zaista uvijek blizu, „u vitrini“. Ovaj susret, premda kratak i ganutljiv, bio je dovoljan

da majci Boji uljepša dan, a svima nama ostane u nezaboravnoj uspomeni.

Slijedio je povratak u naš privremeni boravak, u Buško Blato, odakle, smo, okrijepljeni, krenuli natrag prema našem starnom boravištu, u 'bijeli Zagreb grad'.

Molitva, pjesma i smijeh zasladili su ovo naše dugo putovanje, koje nam se na kraju či-

nilo čak prekratko da bi svatko mogao ispričati svoje dojmove, svjedočanstva i dosjetke. Ne preostaje drugo nego 'ponoviti lekciju', što su zaželjeli baš svi sudionici ovog duhovnog, korisnog i opuštajućeg putovanja.

s. Slavka Sente

Zbor župe Krista Kralja pjevao na otvorenju športsko-rekreacijskog centra NK Trnje

U četvrtak 1. lipnja 2017. blagoslovljen je i otvoren novi športsko-rekreacijski centar NK Trnje, što se nalazi iza kripte župe Krista Kralja. Centar je blagoslovio župnik vlč. Domagoj Vuletić, a pozvan je i župski zbor Krista Kralja koji je, uz brojne druge izvođače, također imao svoj kratki program. Ovo je bila izvrsna ideja organizatora da na jednom događanju, izvan crkve, bude pozvan i crkveni zbor. Pjevači su, uz s. Antoniju i s. Slavku, izveli nekoliko pjesama na opću radost i pljesak nazočnih. Na otvorenju je bio i gradonačelnik g. Milan Bandić koji se rado fotografirao sa svima.

ZAGREB: Zgode i nezgode samostana bl. Ozane i njegovih žitelja

U našem je samostanu uvijek živo, noću i danju, zimi i ljeti. Ovu živost prate radosni, ali manje radosni događaji. Među radosne događaje spada dječji vrisak, njihova bezbrižna igra i smijeh. Sve to, naravno, pod budnim okom njihovih ‘teta’. Trenutno su malo u skučenom prostoru zbog radova koji su započeli adaptacijom jaslica i igraonice. Ali im ne nedostaje igre i trčanja u našim prostranim parkovima, njima prilagođenima. Radosne smo što mamo klimu u kapeli bez koje se ne bi moglo ni disati, a kamo li moliti. Naš veliki zeleni vrt plijeni poglede prolaznika, a posebno nas koje uživamo njegove blagoslovljene plodove, zahvaljujući marlji-

vim rukama s. Ivanke i Zvonka Čajse. I voćnjak često privlači našu pažnju. Imali smo osobito dosta trešanja, očima privlačne, ali samo izdaleka. Kad ih, naime, uzmemo u ruke, s pravom se naljutimo jer se baš u svaku nastanio po jedan ‘stanovnik’. Ali s. Regini to ne smeta; ona uzme nožić i precizno, jednog po jednog ‘stanovnika’ ‘deložira’, jer, kako kaže, zašto bi samo oni uživali ovaj slatki plod! Nadamo se da neće imati problema zbog te prisilne ‘deložacije’, a ako uspije, želimo joj dobar tek!

Tijekom proteklih mjeseci radovale smo se prisutnosti novih kandidatica, osobito kad su bile sve četiri zajedno: Karmela Šagud, Ana Boras, Irena Lušo i Ana Turi. Bit će zanimljivo kad se same, preko ovog Glasila, možda u sljedećem broju, predstave i kažu nešto više o sebi i svome zvanju. Mi ih pratimo molitvom da im se svjetiljka prvoga zanosa nikada ne ugasi.

Radosne smo što u ovom broju AM, u rubrici *Naši pokojnici*, nema niti jedne naše sestre. Ipak, našu radost pomalo potamnjuje bolest koja

ne mimoilazi baš nikoga, i mlađe i starije. Upravo nam se vratila iz bolnice s. Kalista koja je imala jedan kirurški zahvat. Tješi nas što će njezina vedrina i prilagođenost pridonijeti bržem opravku, kako bi se mogla što prije pridružiti našoj svakodnevnoj ‘žegi dana’. Ona svima zahvaljuje na molitvama. A dok ovo čitate, s. Silvestra se mora također podvrći operativnom zahvatu. Neka i ona osjeti našu molitvenu blizinu. Divimo se i s. Smiljani koja strpljivo nosi svoj križ uzetosti. Sigurne smo da nam i po njezinim patnjama dolazi blagoslov. Potpuno jednakom možemo reći

i za č. Beninju, koja nosi svojih 96 godina neopisivom vedrinom i strpljivošću. Najveća joj je briga da joj ne promakne koji dan misa preko Radio Marije. Spremno mi, nakon mise, kaže koje je bilo evanđelje, kako su pjevali, tko je imao misu i slično. Uvijek pozdravlja i zahvaljuje svima koji je se sjete i uvrsti ih u svoje molitve. Isplati se pozdraviti je! A č. Lujza je i dalje strastveni ljubitelj glazbe. Uživa kad čuje neku domoljubnu pjesmu ili koju drugu koju ona voli; navije radio ‘do daske’, neka i drugi uživaju. Jedino se rute njezine šetnje sužuju: od sobe do kapele i čajne kuhinje. Ali zato je na raspolaganju svima koji je posjete i poklone joj koju minutu. Ne smijem spominjati dalje naše bolesnice, jer bi ih bilo malo previše za ovaj članak. Pričekajmo, možda se uspiju ‘pomladiti’, pa da ih ne moramo ovdje spominjati. Među one manje radosne vijesti spada ova što, preko ljeta nemamo ujutro svete mise u našoj kapeli, osim nedjeljom, nego idemo uvečer u kriptu. Nadamo se da je to samo privremeno. Dobra je to prigoda da molimo za naše svećenike i da znamo još više cijeniti njihovu prisutnost. Eto, to bi bilo sve za ovaj kratak pregled našeg ‘življa’ u Zagrebu.

SPLIT: Izlet dječjeg zbora Biseri u Katune

Na kraju svake školske godine časna Pavla kao voditeljica organizira jednodnevni izlet za članove dječjeg zbora Biseri župe Prečistog srca Marijina - Gospe Fatimske. Uz neizostavnu logističku i organizacijsku podršku sestre Fidelis ovog puta izbor je pao na mjesto Katuni nedaleko od Splita. U toj župi na službi je nekadašnji škrapski župnik don Mijo Grozdanić. Izletom i cijelodnevnim druženjem časne sestre dominikanke i svećenici koji djeluju u župi željeli su se zahvaliti djeci što su svojim pjevanjem uveličali brojna misna slavlja tijekom ove godine u kojoj se slavilo 50. godina od osnutka župe. Kao pomoć u pratinji zbora bio je i škrapski kapelan don Toni Šinković. Smijeha, igre, veselja nije manjkalo.

Priča o dječjem zboru Biseri počinje osnutkom župe na Škrapama 1967. godine, otkad aktivno djeluje dječji zbor. Primarna zadaća dječjeg zbora je glazbeno oblikovanje liturgije preko nedjeljne i blagdanske svete Mise u 9.00 sati. Na mjestu voditeljica zborova izmijenilo se više sestara dominikanki, a od 1983. zborom ravna s. Pavla Negovec. Danas dječji zbor broji 50-ak stalnih članova većinom predškolaca i osnovnoškolaca s područja župe, a probe zpora održavaju se subotom u 10.30 u vjerouaučnoj dvorani. Preko proba dječji zbor marljivo uči i priprema nove skladbe za svete Mise i nove nastupe. Sve to iziskuje puno žrtve, volje, ljubavi i truda, kako same djece tako i sestre Pavle. Naravno da je tu neizostavna velika podrška i usmjerenje od strane roditelja.

Mali dječji zbor Biseri, osim nastupa u župi, redovito je sudjelovao i na susretima dječjih zborova Zlatna harfa od 1987. godine, gdje je redovito bilježio zapažene rezultate. Biseri su uvijek bili, a tako su i danas, rasadnik pjevača za veliki zbor župe Prečistog srca Marijina – Gospe Fatimske, ali i okolnih.

Petar

KORČULA: Predškolci na izletu

U srijedu, 24. svibnja 2017., bili smo na izletu u Dubrovniku. Iz sunčane Korčule krenuli smo u 7 sati te nakon doručka u autobusu raspjevani

stigli u grad sv. Vlaha. Dočekali su nas braća novaci koje smo prije nekoliko tjedana upoznali kad su posjetili naš vrtić.

Zajedno smo se ukrcali na brodicu za otočić Lokrum, gdje smo isprobali razne sprave za vježbanje, igrali nogomet i odbojku i družili se s paunima (a neki su od nas pokušali uloviti i pokojeg zeca). U parku smo i ručali, nakon čega smo posjetili botanički vrt te se brodicom vratili u Dubrovnik. Posjetili smo akvarij, gdje smo vidjeli i prepoznali brojne vrste riba, a zatim na ovom lijepom danu zahvalili Isusu u dubrovačkoj katedrali. Ondje smo vidjeli i razne moći svetaca koje se čuvaju u riznici te zajedno pjevali Isusu, Mariji i našim anđelima čuvarima.

Na povratku do busa i dalje na putu pratila nas je kiša, pa nismo posjetili Ston. Zabavljali smo se raznim igrami, pjesmama i recitacijama i uspjeli pojesti sve što su nam roditelji i tete spremili za put. Vratili smo se kući trajektom u 18 sati, te svi zajedno zaključili: Bio je ovo najbolji izlet na kojem smo ikad bili!

„Mornarići“ i tete

KORČULA: Završna priredba

U četvrtak, 8. lipnja, predškolska skupina „Mornarići“ završnom priredbom u Domu kulture Liburna u Korčuli, brojnim je okupljenim roditeljima i priateljima prikazala dio onoga što su kroz vrtić naučili. Pjevali su, glumili, plesali i recitirali, a u tome su im pomogli priatelji iz starije vrtičke skupine „Anđeli“. Kao pravi predškolci, najglasniji su bili pri izvedbi pjesme „Veselim se školi“. U zajedničkom druženju nakon priredbe nije izostalo smijeha i radoši zbog vremena koje smo proveli zajedno. Želimo im da tu radost i dalje nose kroz život i hrabro rastu!

ŠIBENIK: Proslava Dana vrtića u Šibeniku

Željeli smo proširiti štovanje ove nam drage blaženice pa smo raspisali likovni natječaj na temu Bl. Ozana Kotorska. Poslali smo slikovnicu „Pastirica i ruže“ vrtićima grada Šibenika koju je napisala naša sestre Blaženka Rudić. Svoje radove na natječaj poslali su nam Dječji vrtići: Sunce- Brodarica, Šibenska maslina, Brat sunce, Smilje i naš vrtić.

Povjerenstvo koje je odabralo šest radova, tri grupna i tri pojedinačna, činili su: s. Sara Tkalčec, pedagoginja i ravnateljica DV „Anđeli

čuvari“, prof. Ivana Bakotić, pedagoginja Katoličke osnovne škole, profesorica likovne kulture, ravnateljica OŠ Juraj Šižgorić i gosp. Ivo Kronja, novinar Šibenske biskupije.

Od ranog jutra vladalo je posebno uzbudjene u vrtiću. Djeca su stizala svečano dotjerana, cure s posebnim frizurama, još je samo trebalo obući narodne nošnje. Svako malo su ispitivali: „Koliko još pa idemo u školu?“ Nismo se nadali da će biti prepuna dvorana, jer je radni dan. Osim roditelja, djece iz drugih vrtića, došla su nam i djeca iz Katoličke škole, u čijoj smo dvorani i imali ovu priredbu. S. Mandica Šarčević, ravnateljica škole uvijek nam je spremna ustupiti njihovu dvoranu za naše proslave. Od srca hvala!

Program je započeo s našim najmlađima, „Anđelima“, koji su nam otplesali dva plesa sa svojim tetama Ivanom i Katom. Maleni su uviјek najsladči!

Nakon toga uslijedilo je proglašenje nagrađenih radova! Iz našeg vrtića Lea Dujček dobila je nagradu za svoj rad. Čestitamo! Svi radovi su predivni, uloženo je puno truda i ljubavi, zavrijedili su svi posebna priznanja, a postignut je i cilj ovog natječaja: što bolje upoznati Bl. Ozanu! Osim što su ih svi mogli vidjeti na slajdovima, likovni radovi izloženi su i na panoima u našem vrtiću. Naši stariji, „Ribice“, svojim spretno uvježbanim pokretima otplesali su nam Škaljarsko kolo, na oduševljenje svih! A tek ono što je potom uslijedilo! Lutkarska predstava o bl. Ozani, za koju je u potpunosti osmisnila scenu, tekst, glazbu i napravila lutke naša odgojiteljica Ana Šarić. Sve prisutne odvela je u vrijeme kada je živjela bl. Ozana! Djeca su još otpjevala dvije pjesme i nekoliko ih je sudjelovalo u predstavi. Hvala svim našim djelatnicama na trudu i ljubavi koju su uložile i pridonijele da naš Dan vrtića nama, roditeljima i djeci bude poseban!

s. Rahela Rukavina

ŠIBENIK: Posjet biskupa Ante Ivase šibenskom vrtiću

Jedno popodne s. Jakica objavila nam je dugo priželjkivanu vijest: „Doći će nam biskup Ante Ivas imati misu na sv. Antu!“ Konačno!!! Jutro

je svanulo sunčano, prelijepo, kao i gotovo svako jutro, ali danas se osjeti u zraku posebna radošć, nešto svečano! Stigli su nam otac biskup i župnik don Krešo.

Biskup koji je gotovo svakodnevno bivao na gradilištu i budnim okom nadgledao rade sada je mogao sve vidjeti u svojoj funkciji. Bio je zadovoljan onim što je video! Njegova želja i djelo ostvareni su. Svečana sv. misa i propovijed u čast sv. Ante u kojoj nam je otac biskup pozornost usmjerio na pravo štovanje sv. Ante i na njegov život kojim je on usmjeravao i pozivao ljude Isusu i ne samo da je sv. Ante onaj koji se brine da pronađemo izgubljenu stvar, već da pronađemo i nikada ne izgubimo Isusa u Evanđelju, ostat će nam posebno urezana u pamćenje!

Nakon sv. Mise i zajedničkog doručka oca biskupa dočekala su djeca u vrtiću koja su mu čestitala imendan i otpjevala dvije pjesme. Gotovo sva djeca došla su na vrijeme u vrtić do osam sati kako ne bi propustila susret s biskupom koji je dao sagraditi ovaj vrtić, njima tako drag i lijep. Otac biskup svojom neposrednošću

djecu je privukao, a djeca su mu svojom radošću na to uvratila!

Hvala ocu biskupu Anti Ivasu na ovoj posjeti, vjerujemo da će nam od sada i češće navratiti, da je prošlo vrijeme u kojem je poput sv. Pavla želio da mu nitko ne dodijava! Biskupska služba nije nimalo laka, zato ćemo i nadalje moliti za naše dobročinitelje, biskupa u miru, Antu Ivasa i sadašnjeg biskupa Tomislava Rogića, koji je baš to jutro posebno razveselio djecu darujući im akvarij s puno malih ribica!

s. Rahela Rukavina

ŠIBENIK: DV Bl. Hozana na izletu u Pakovu selu

U ponедјeljak, 29. svibnja 2017. vrtička skupina Ribice bile su na izletu u Pakovu selu. Išlo je 19 djece sa svojim tetama. Roditelji Isabel Lokas dočekali su nas u narodnim nošnjama i vrlo srdačno primili. Djeca su uživala u svim sadržajima koji su bili ponuđeni, od edukativnih do zabavnih. Zahvaljujemo obitelji Lokas što su nas lijepo ugostili. Puno toga smo vidjeli, doživjeli i naučili. Neka ove fotografije približe barem malo ono što smo vidjeli, a puno toga nismo uspjeli ni fotografirati.

ZAGREB: DV Bl. Hozana proslavio svoju zaštitnicu

Kao i svake godine tako i ove svečano smo proslavili blagdan naše drage zaštitnice blažene Ozane. Za ovaj blagdan pripremali smo se raznim aktivnostima: prisjetili smo se Ozaninog životopisa uz slikovnicu „Pastirica i ruže“ i pripremili izložbu dječjih radova.

U sklopu trodnevne priprave, 26. travnja, euharistijsko slavlje predvodio je vlč. Domagoj Matošević koji je s brojnom djecom i prisutnim obiteljima podijelio zaista poticajne misli. Nai-me, bl. Ozana bila je dobra pa je zato i postala blažena i sveta te zato i danas razmišljamo o njoj i o onom što je činila. No, kako znamo, Ozana je živjela zatvorena u jednoj maloj sobici pa se možemo pitati: a kako su svi doznali da je ona dobra? Ja mislim, istaknuo je vlč. Domagoj, da je nekoliko razloga zašto je to bilo moguće: 1. Ozana je znala slušati ljude koji su k njoj dolazili, 2. hrabrla je ljude koji su bili kod nje, 3) ona nije samo porazgovarala s njima već je molila

za njih te 4) Ozana je činila dobra djela tim ljudima. Ako i mi učinimo ova četiri koraka i mi možemo postati kao bl. Ozana - i mi možemo postati sveti.

Euharistijsko slavlje animirali su odgojitelji, roditelji i djeca, a nakon sv. Mise nastavljeno je druženje roditelja, djece i djelatnika vrtića u vrtičkoj dvorani.

Posjet Udrudi "Ozana"

Udruga Ozana-Dnevni centar za rehabilitaciju i radne aktivnosti ima također za zaštitnicu bl. Ozanu. Na sam blagdan bl. Ozane Udruga je slavila Dan „Ozane“ i tom prigodom naša djeca iz vrtića izvela su dvije pjesme uz pokrete. Svojom izvrsnom izvedbom djeca su izmamila suze gostima i prijateljima Ozane.

„Bl. Ozana je živjela s ljudima i njihovim brigama. Tko god bi joj se približio, otisao bi smirenata i zadovoljna srca. Njezina dobrota osvojila je svakoga“ (Iz životopisa bl. Ozane)

Blažena Ozano! Ti si se znala diviti ljepoti Božje prirode i njegovih stvorenja. Pomozi i nama da promatramo ljude i svijet očima vjere i ljubavi i prepoznamo u njima dobrotu našeg nebeskog Oca.

MARIJA BISTRICA: Hodočašće dječjih vrtića u Mariju Bistrigu

U subotu, 27. 05. 2017. održano je tradicionalno hodočašće dječjih vrtića zagrebačke nadbiskupije u Mariju Bistrigu. I ove godine je naš vrtić bio „glavni“ jer su naša djeca, roditelji i odgojitelji predvodili liturgijsko pjevanje i sviranje. Sveta misa je započela u 11 sati u prostoru „crkve

na otvorenom“ koju je predslavio novi upravitelj svetišta velečasni Domagoj Matošević.

Odzvalo se dosta roditelja s djecom. Bilo

ZAGREB: Završna priredba predškolaca

U četvrtak, 8. lipnja, prisustvovali smo završnoj priredbi naših Bubamara, na kojoj nismo samo zaključili prethodnu godinu, već smo našu djecu, s puno nostalгије, ali još više ponosa, ispratili u novi početak. U velikoj dvorani prigodno uređenoj crtežima i porukama budućim pravašićima dočekali smo svoje velike i uzbudjene predškolce koje kao da smo jučer ostavljali uplakane u jaslicama.

Priredbu je otvorila ravnateljica vrtića, sestra Antonija Matić, koja je topnim riječima pozdravila roditelje i tete, ali posebno djecu koju ponaosob odmalena poznaje i prati. Uz sve izazove koje sa sobom nosi vođenje jednog vrtića, sestra Antonija uspijevala je biti prisutna i u svim fazama njihova odrastanja i s nama je tog dana sigurno dijelila osjećaje ponosa i zadovoljstva. Nakon njezinih riječi naše su Bubamare jedva dočekale pokazati što su pripremili – u bogatom programu koji je uslijedio uživali smo u recitacijama, pjesmama i plesu. Svako dijete jedva je dočekalo trenutak u kojem će zasjati i bilo je užitak gledati ih kako se izmjenjuju tako radosni,

je zaista vrlo lijepo i svečano, a tome je doprinijelo i prekrasno vrijeme. Majko Božja Bistrička moli se za nas!

odrasli i nadareni. Vrhunac priredbe bila je demonstracija poznavanja španjolskog jezika pjevanjem pjesme iz serije Violeta te srčano pjevanje navijačkih pjesama naših malih sportaša. Bilo je prekrasno vidjeti naše Bubamare kako veselo svjedoče o tome zašto vole vrtić te što će biti kada odrastu. Nema straha za našu buduću sigurnost jer se velika većina hrabrih dječaka odlučila na karijeru u policiji ☺, bilo je ponešto vatrogasaca i nogometnika, a veliki kompliment našim tetama izrekle su brojne djevojčice koje su odlučile kad odrastu biti upravo one. Posebno dirljivo bilo je pak slušati njih, tete Doru i Jasenku, koje su u snimljenoj poruci svojim Bubamarama pokazale svu svoju ljubav i uputile im najljepše želje. U druženju nakon same priredbe nikomu se nije žurilo kući – kao da smo svi htjeli na to jedno popodne zaustaviti vrijeme i uživati u ugodnom društvu roditelja s pogledom na našu djecu koja se bezbrižno igraju u oazi parka naše Blažene Hozane. S punim povjerenjem u to da će ih zagovor Blažene Hozane pratiti kuda god se raspršili, vjerojatno smo slutili da ćemo teško

više ikada imati osjećaj da su tako sigurni i zaštićeni kao u tom parku.

Nema riječi kojima se može zahvaliti našim tetama i svim djelatnicima vrtića koji su djetinjstvo naše djece učinili tako bogatim i sretnim. Preporučujemo ih sve u zahvali Bogu te molitvi za sve obitelji i zajednicu naših dominikanki.

Terezija Šijaković Bošković (mama Andrije, Marijete i Ivana)

DUBROVNIK: Fr. Stjepan Krasić o samostanu, muzeju...

Noć crkvenih muzeja u sklopu Dana kršćanske kulture u Dubrovniku

Povodom Dana kršćanske kulture i Tradicionalne noći crkvenih muzeja u Dubrovniku, u petak 7. travnja dr. fr. Stjepan Krasić upoznao je brojne posjetitelje s poviješću i bogatom kulturnom baštinom samostana sv. Dominika.

Tom je prigodom istaknuo kako je samostan bio središte kulturnog, znanstvenog, umjetničkog i teološkog života grada, te da je u samostanu od druge polovice 15. stoljeća dje-lovalo filozofsko i teološko učilište otvoreno za javnost. Uz učilište postojala je i prva javna knjižnica, 1501. godine.

U samostanu se 1620. godine otvara i prva gimnazija u kojoj se predavalo na hrvatskom jeziku. Uz obilazak muzeja u samostanskoj biblioteci predstavljene su diplome diplomiranih teologa i filozofa s navedenog učilišta. (www.dominikanci.hr)

BANJA LUKA: Održan Međunarodni znanstveni simpozij...

Provincijal s bogoslovima na Međunarodnom znanstvenom simpoziju u Banja Luci

U organizaciji Europske akademije Banjolučke biskupije u ponедjeljak, 24. travnja 2017, započeo je s radom dvodnevni Međunarodni znanstveni simpozij na temu: „Dubički arhiđakonat u srednjem vijeku i njegovi tragovi kroz kasnija stoljeća“.

Na skupu je bilo predstavljeno 20 stručnih izlaganja poznatih znanstvenika iz Hrvatske, Madžarske i Bosne i Hercegovine.

Pozdravne riječi uputili su načelnik Kozarske Dubice gospodin Radenko Reljić, Veliki Prior Templarskog reda u Hrvatskoj gospodin Vinko Liseč, provincijal Hrvatske dominikanske provincije dr. sc. fr. Slavko Slišković, direktor i voditelj Akademije mons. dr. sc. Miljenko Aničić i mr. sc. Frano Piplović, te banjalučki biskup mons. dr. sc. Franjo Komarica.

Na simpoziju su sudjelovali provincijal fr. Slavko Slišković i bogoslov fr. Dominik Štefulić svojim radom na temu „Dominikanci u Dubičkom arhiđakonatu Zagrebačke biskupije.“ Rezultate zajedničkog rada na simpoziju je izložio fr. Dominik donoseći općenite povijesne okolnosti nastanka Reda i širenja na hrvatske prostore koji su bili dobar uvod u izlaganje o dominikanskim samostanima u Dubičkom arhiđakonatu, a to su samostani sv. Nikole u Dubici (osnovan o. 1235.) i samostan sv. Antuna Opata u Bihaću (osnovan o. 1266.). S Provincijalom i fr. Dominikom ondje su bili i dominikanski bogoslovi fr. Dajan Topalović te

fr. Ilija Lešić.

SUSRET HRVATSKE KATOLIČKE MLADEŽI U VUKOVARU

Ovogodišnji susret hrvatske katoličke mladeži, pod geslom **Krist naša nada**, dogodio se u Vukovaru 29. i 30. travnja. Okupilo se oko 30.000 mladih iz svih krajeva Hrvatske i BiH. Nakon pretprograma, u subotu 29. travnja, središnje slavlje bilo je u nedjelju 30. travnja, na svetoj misi koju je predvodio đakovački nadbiskup dr. Đuro Hranić u zajedništvu svih hrvatskih biskupa i oko tristotinjak svećenika. Neka Gospodin pogleda na ovu mladost i neka je nadahne da krenu pravim putom u život. O njima ovisi budućnost ne samo domovine nego i svijeta. Mladi slijede one koji nude bolje vrednote, ali dadu se, nažalost i zavesti, osobito ako je u pitanju radno mjesto, karijera ili što slično. Zato je potrebno poučiti ih i voditi ispravnom vrednovanju sebe i druge.

Da bi susret bio što plodonosniji, po župama su se organizirala razna događanja. Tako je u župi Kraljice svete krunice, na Borongaju, priređena duhovna obnova kao priprava za zajednički susret u Vukovaru. Uz organizatora

duhovne obnove dominikanca, fr. Dominika Štefulića, mladi župe ugostili su s. Anu Joskić i s. Darku Perić iz Družbe sestara franjevki od Bezgrešnog začeća iz Dubrovnika, koje su vodile ovu duhovnu obnovu. Bila je to skupina od 55 sudionika, srednjoškolaca, studenata i radničke mladeži, koji su potom, zajedničkim autobusom, krenuli u Vukovar.

Duhovna obnova – biti svjetlo

Duhovna obnova za mlade se sastojala od zajedničke svete mise, duhovnih interaktivnih radionica koje je vodila s. Ana Joskić, organizacijskih informacija o putu u Vukovar, nakon čega je uslijedio agape. Sestri Ani je prva asocijacija na mlade bila svjetlost - „Vi ste svjetlost svijeta“ (Mt 5,14), koja se provlačila kroz cijelu radionicu kao tema obnove.

Početak radionice osmišljen je kao duhovni nagovor kojim nas je s. Ana pokušala potaknuti na razmišljanje i introspekciju o „mraku“ vlastitih grijeha i „svjetlosti“ vlastitih dobroih djela.

Dok je meditativna glazba u pozadini svirala, a s. Ana čitala odabране retke iz Biblije, mladi su prilazili upaljenoj uskrsnoj svijeći i palili svoje lučice u tišini svoga srca predajući Gospodinu svoje brige i molitve. Potom je uslijedila igra u parovima u dvije grupe čiji zadatak je bio ačuvati svoje lučice upaljenim, a ugasiti one iz tuđe grupe. Sestra Ana je htjela time skrenuti pozornost što znači boriti se, braniti i održavati svoju svjetlost, a kakav je to osjećaj kada gasimo svjetlost kod bližnjih. Posljednji dio radionice bio je odgovaranje na pitanja kada jesmo i kada nismo svjetlost, te u kojim slučajevima je teško biti svjetlo i na koje načine biti drugima svjetlo u svakodnevnom životu. Duh Sveti je djelovao tako snažno kroz nekolicinu mladih koji su pred svima hrabro priznali svoje muke i s čime se bore, tražeći sestre Anu i Darku da im daju neke smjernice kako postupiti kada su suočeni s grijehom. Ostali mladi su se također uključili, te izrazili svoju podršku i kroz vlastita svjedočanstva pokazali da je jedino pravo rješe-

nje u hodu prema svjetlosti, prema Gospodinu. Radionice su dotakle svakoga na svoj način, u mjeri u kojoj i koliko je svakom bilo potrebno, a plodovi su se već počeli pokazivati.

Briga o duhovnom rastu mladih pokazuje se sve većim i težim izazovom, velika je to odgovornost i na laicima i na klericima,

(usp. Maja Marinović)

Preuzeto sa stranice: <http://franjevke-dubrovnik-dance.net/dogadanja/sestre-franjevke/zajednistvo-dominikanskoga-i-franjevackoga-reda-u-punom-sjaju>

Neke pojedinosti shkm u Vukovaru

Liturgijsko je pjevanje na središnjem nedjeljom misnom slavlju Susreta hrvatske katoličke mladeži u Vukovaru animiralo 240 pjevača iz 18 župa Đakovačko-osječke nadbiskupije,

okupljenih u Nadbiskupijski zbor mladih. Voditelj zbara bio je profesor glazbene kulture i zborovođa Crkvenog pjevačkog društva *Mir* u Belišću, Želimir Sušić.

Pjesme koje su izvedene na središnjem misnom slavlju SHKM-a uz voditelja nadbiskupijskog zbora, izabrao je voditelj Nadbiskupijske glazbene škole, maestro Ivan Andrić, povjerenik za pastoral mladih Đakovačko-osječke nadbiskupije vlč. Filip Perković, a svoje sugestije dao je i đakovačko-osječki nadbiskup Đuro Hranić.

Ujedinjena je tradicionalna liturgijska glazba i pjesme koje mladi često pjevaju na misama mladih. Osim pjevanja važan dio je i sviranje. Neke su pjesme izvedene samo uz orguljsku pratnju, a s obzirom da se Susret održava u Slavoniji, tu su kao prepoznatljivi znak neizostavne

i tamburice, koje je svirao Tamburaški sastav Batorek; uključio se i Glazbeni sastav Noel s bas gitarom, električnom gitarom, klavijaturama i udaraljkama, a dvije skladbe su izvedene uz Gudački orkestar Glazbene škole Franje Kuhařića, Osijek.

Svi su dali ono najljepše od sebe, zato je liturgijsko slavlje bilo uistinu **slavlje**.

Na susretu mladih sudjelovali su i ljudi iz političkog života: predstavnici lokalnih vlasti, zastupnici Hrvatskog sabora i Europskog parlamenta, kao i predstavnici prosvjetnoga, kulturnoga, znanstvenoga, političkoga, gospodarskoga i društvenoga života.

Riječ dobrodošlice izrekao je domaćin i predvoditelj slavlja nadbiskup Đuro Hranić.

“Kako li je divno Božji Duh potaknuo poslanje naše Crkve i danas, ‘od sva četiri vjetra’ ovdje u Vukovaru sabrao je ‘Crkvu mladih’ – na deseti Susret hrvatske katoličke mladeži! Dra- ga mladost! Tko da ne osjeti radost! Tko da je, u snazi Kristove nazočnosti, danas s vama ne podijeli! Dobro nam došli u Đakovačko-osječku nadbiskupiju – u Slavoniju, Baranju i Gornji Srijem! Uime cijele naše nadbiskupije, uime svih vjernika, svake naše obitelji, i naših starih i bolesnih, uime svećenika, redovnika i redovni- ca, uime nadbiskupa u miru Marina, uime svih Vukovaraca, te sasvim osobito uime svih mladih naše nadbiskupije: Dobro došli u grad Vukovar”, rekao je nadbiskup Hranić, pozdravljajući mla- de iz svih (nad)biskupija u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini, iz Vojvodine i hrvatske dijaspore diljem Europe, kao i skupinu mladih Poljaka iz župe Miklušovic Krakovske nadbiskupije.

Na početku mise mladima se obratio i apo- stolski nuncij D'Errico koji je izrazio radost zbog nazočnosti na ovome važnom nacional- nom susretu katoličke mladeži, „u kojem vidi- mo sakupljene nade Crkve Božje u Hrvatskoj i raznim zemljama. “Drago mi je da danas mogu sudjelovati na ovom važnom susretu, drago mi je da se to poklapa s ovim važnim danima koje živim u vijesti koju mi je dao Sveti Otac da će dobiti novu misiju. Gledajući na vas, dragi moji mladi, reći će Svetom Ocu da sam danas video još više: da sam video jedan krasan horizont za Crkvu i za Hrvatsku. I reći će Svetom Ocu da nosim krasna sjećanja i na ovaj današnji dan u kojem vidim živo svjedočenje u Crkvi i hrvat- skome narodu”, rekao je nuncij D'Errico.

Nadbiskup Hranić se u svojoj homiliji osvr- nuo na Evanđelje o dvojici Isusovih učenika koji napuštaju Jeruzalem te odlaze u Emaus. Slika je to tolikih umornih, razočaranih i beznadnih ljudi . naglasio je Hranić, te nastavio: „Uskršli ne nudi praznu utjehu, nego im nudi drugačiji pogled na istu stvarnost i novu nadu, novu per- spektivu. Učenicima pomaže shvatiti da ih nije iznevjerio Bog i samo drugi ljudi, nego su ih iznevjerila i njihova očekivanja; i da nije kriv- nja na Bogu, ni samo u drugim ljudima, nego i u njihovu pogrešnom stavu. On u njihovu tamu unosi svjetlo Božje riječi. U liku stranca koji se pridružuje dvojici učenika na putu u Emaus, Isus stavlja pred nas pastire i učitelje izazov posebno odgovornoga poziva: pratiti ove dra- ge mladiće i djevojke, biti suputnici na njihovu putu – znati ih saslušati i razumjeti”.

Nadbiskup Hranić je na koncu zahvalio svim hodočasnicima: „Hvala vama mladima, vašim svećenicima i voditeljima vaših skupina što ste prihvatili hodočasnički napor i žrtvu te s različitim strana došli na ovaj susret mladih. Drago nam je što ste došli. Želimo vam ugodan ostatak boravka među nama danas i sutra. Ono što je dobro ponesite sa sobom u srcu, a naše propuste i pogreške nam oprostite”.

Na koncu euharistijskog slavlja mladima se obratio i predsjednik HBK nadbiskup Želimir Puljić te izrazio radost zbog ovoga zajedništva. Podsjetio je kako su, potaknuti brigom za mlađe koju je pokazao sv. Ivan Pavao II., hrvatski biskupi prije 20 godina krenuli u ovo hodočašće s mladima diljem domovine pod zastavom „S Kristom u treće tisućljeće”. U tom duhu se osvrnuo na protekle susrete te najavio **Susret hrvatske katoličke mlađeži 2020. godine u Zagrebu**.

Nakon što su mlađi Zagrebačke nadbiskupije od mlađih Đakovačko-osječke nadbiskupije preuzeli „Križ mlađih”, okupljenima se obratio i zagrebački nadbiskup kardinal Josip Bozanić. Kardinal je poručio mlađima: „Zagreb vas čeka! U Zagrebu vas očekuje bl. Alojzije Stepinac! Dobrodošli svi u Zagreb 2020. godine”, a mlađima Zagrebačke nadbiskupije povjerio organizaciju 11. SHKM.

U večernjim satima, u nedjelju 30. travnja, Vukovarom se orila pjesma i glazba na završnom koncertu što su ga priredile pojedine skupine i poznati pjevači.

s. Slavka Sente

VIRJE: Mlađi dominikanci u ‘sjetvi’ u Virju
7. svibnja 2017., na IV. vazmenu nedjelju poznatu i pod nazivom „Nedjelja Dobroga Pastira“ dvanaestorica dominikanaca posjetili su, sada već tradicionalno, župu svetog Martina biskupa u Virju. Riječ je o župi u kojoj više od 70 godina djeluju sestre dominikanke, a tamošnji župnik Ivica Bačani svake godine s radošću poziva dominikance upravo na nedjelju u kojoj se na poseban način moli za duhovna zvanja.

Svete mise u filijalnim crkvama u Svetoj Ani i Šemovcima predslavio je fr. Mato Bošnjak, a u Virju fr. Ivan Marija Tomić. Zbor dominikanskih bogoslova predvođen dirigentskom palicom fr. Marina Golubovića i uz orguljsku pratnju domaćeg sina fr. Bonifacija Franje animirao je pjevanje na misama u župnoj crkvi.

U svojoj propovijedi fr. Ivan Marija Tomić osvrnuo se na život Bogu posvećenih osoba i njihovo darivanje ljudima. Kroz primjer jednog svećenika uputio je vjernike na dvije označke Kristova pastirskog djelovanja u kojima svi moramo vidjeti uzor; sveta žrtva očituje se u tome što Krist misli na one kojima je poslan, to jest, pravi pastir živi za stado, a iz toga proizlazi da stado poznaje glas pastira koji im želi dobro te uviđa da je put prema ispravnom načinu života slušanje i vršenje njegovih riječi.

Nakon večernje svete mise u vjeroučnoj dvorani uslijedio je program koji je vodio fr. Ante Augustin Kazoti. Župljani Virja upoznali su se s aktivnostima sestara i braće Reda propovjednika kroz nekoliko glazbenih i filmskih uradaka koji su plod njihovog svakodnevnog apostolata.

Iz župe Virje dosad su proizšla tri dominikanska zvanja; pok. s. Elvira Hrženjak, s. Sara Tkalec, te fr. Bonifacije Franjo. Neka Dobri pastir žarom svoje ljubavi dotakne srca mlađih Virovki i Virovaca da se odluče poći stopama svetog oca Dominika služeći Bogu, Redu i narodu. (www.dominikanci.studenti.hr)

ZAGREB: Zavjeti laičkog bratstva

24. svibnja 2017. godine, na spomendan prijenosa kostiju svetog Dominika, u crkvi Kraljice svete krunice, 20 braće i sestara laičkog bratstva "Sveti Dominik" – Rozalija Ester Bregović Pračić, Rado i Roska Čibarić, Ivana Marta Đuras, Dubravka Katarina i Vladislav Albert Hinšt, Ivan i Rozalija Jakšeković, Tina Andjela Jeletić, Ante i Zvonimira Kisić, Ivica i Marinka Kisić, Ivna Veronika Kocijan, Vesna Marta Merlić, Vjera Benedikta Mrvelj, Nataša Marija Kleofina Murko, Željka Veronika Šubarić, Robert i Katarina Ozana Tomljenović – položilo je prve zavjete u ruke oca provincijala Slavka Sliškovića na tri godine.

Provincijal je u prigodnoj homiliji, opisavši važnost spomendana, naglasio stvari koje čine istinskog dominikanca. Propovijedanje je temelj našega poslanja, ali ono nije samo govorjenje, već treba biti i svjedočenje. Nadalje,

proučavanje vjerskih istina koje prihvaćamo, ali i poučavanje drugih tim istinama, ovisno o mjestu gdje se nalazimo, jer nije moguće propovijedati ono što ni sami ne razumijemo.

Potaknuo je zavjetovanike da poput apostola budu u bratskom zajedništvu kako bi mogli zajedno raditi na propovijedanju Evanđelja. Na kraju homilije, pozvao je zavjetovanike da se često napajaju na izvoru i temelju kršćanskog, ali i dominikanskog života – na euharistiji. "Laudare, benedicere, praedicare" je liturgijski usklik, stoga svako naše propovijedanje treba počivati na hvali i blagoslovljivanju Boga. Zavjetovanici su zatim pristupili zavjetovanju, a nakon svete mise nastavilo se druženje s obitelji i prijateljima uz okrjepu u Kažotićevu dvorani. (www.dominikanci.hr)

Uz blagdan prijenosa tijela sv. Dominika

Dominikanska obitelj slavi "Prijenos Sv. oca Dominika" 24. svibnja. Dominik je želio biti pokopan u Bologni, u crkvi Sv. Nikole delle Vigne (de Vineis), "pod nogama braće". Mnogi koji su bolovali od raznih bolesti tvrdili su da im se na njegovu grobu povratilo zdravlje. Dominikovo je tijelo 24. svibnja 1233. preneseno u mramorni grob.

To se dogodilo na zahtjev pape Grgura IX., a u nazočnosti ravenskog nadbiskupa i papina legata, Teodorika, učitelja Reda bl. Jordana Sakskog i mnoge braće koja su upravo bila na općoj skupštini Reda u Bologni. Prigodom prijenosa osjetio se divan miomiris iz Dominikova svetog tijela, "koji je svima jasno pokazivao kako je on bio ugodan Kristov miomiris.

Bio je to početak crkvenopravnog postupka za Dominikovo proglašenje svetim. Nakon njegova završetka, Grgur IX. je, 3. srpnja 1234., Dominika ubrojio među svece. Zatim je Ivan iz Vercellija, šesti učitelj Reda, dao sagraditi do stojniji grob, u koji je 5. lipnja 1267. položeno tijelo svetoga Dominika. Mramorne reljefe na njegovu grobu isklesao je Nikola dell'Arco.

(prijev. s Slavka)

Liturgija između tradicije i sadašnjosti

Povodom proslave 800. obljetnice Reda propovjednika, liturgijsko-glazbena komisija poduzela je značajan projekt: istražiti i sakupiti osam stoljetno blago liturgijske i glazbene tradicije. Upravo je završen posljednji, **treći dio** tog projekta, koji je naslovljen Liturgija između tradicije i sadašnjosti. U tom dijelu, koje je dostupno svim članovima dominikanske obitelji u Info/Cliop, najveća je pozornost posvećena dominikanskoj glazbenoj tradiciji.

Glazba je, naime, jedan od najznačajnijih ljudskih umijeća, - kaže fr. Thomas Moller. Do diruje dušu i pomaže izraziti neizrecive želje. Ima snagu rušiti barijere i moć ujediniti ljude različitih podneblja i kultura. Tijekom povijesti Reda, po cijeloj je kugli zemaljskoj, gdjegod se dominikanci našli, prepoznatljiva antifona *O svjetlosti*, koja odaje priznanje herojskim krepostima našega utemeljitelja sv. Dominika Guzmanu. On je uistinu svjetlost crkve, učitelj istine, ruža strpljivosti i čista bjelokost. Život sv. Dominika, izražen u antifoni *O Lumen*, poziva pjevača da usredotoče svoj život na Evangelje, kao što je to učinio radostan fratar, Dominik.

U prvom dijelu ovog Info istraživanja predstavljeno je zanimljivo razmišljanje na

temu *O Lumen*, od dominikanca fr. Roberta Mehlahrta iz München. U dodatku ovog djela liturgijski je tim predstavio neke latinske himne, sakupljeni za Jubilej, a koji su uvršteni u novu pjesmaricu koja je tiskana povodom obljetnice Reda. Učitelj Reda, fr. Bruno Cadore, napisao je Uvod u taj uradak. On je iznio svoje razmišljanje i na glazbu fr. Gerfrieda Bramlage iz Kolna, fr. Innocenta Smitha iz New Yorka i sestre Ragnhildu Bjelland iz Oslo te Marie Gene. Ova glazba je je skladana nakon Drugog vatikanskog koncila, tj. nije najnovijeg datuma.

U drugom svesku, naslovljenu *Modern Songs*, nalaze se pjesme skladane nakon Drugog Vatikanskog koncila do danas, u raznim jezicima, što dokazuje kako dominikanska obitelj na različite načine slavi Boga kroz pjesmu. Te suvremene pjesme mogu se naći na adresi: <http://www.op.org/en/content/cliop-jubilee-modern-songs>.

Sveti Pavao, u poslanici Efežanima (5,19,) upućuje vjernike da „razgovaraju međusobno psalmima, hvalospjevima i duhovnim pjesmama. Pjevajte Gospodinu u svom srcu,“ To je zadaća onih koji slijede radost brata Dominika.

Sve se ovo može naći na adresi: InfoCLIOP – The Official Liturgical Bulletin of the Order – no. 14 – 2017

fr. Thomas Möller OP, Mainz

Sr. Ragnhild Bjelland OP, Oslo

(prijev. s. Slavka S.)

PAKISTAN: Simfonija mira i molitve 2017. u Centru za mir u Lahoru

Skupina od 150 kršćana, muslimana, hinduista i Sika okupilo se u Centar za mir u Lahore, u srijedu 17. svibnja 2017. da bi zajedno moliti za mir u svijetu, posebno u zemljama koje su pogodene ratom, terorizmom, nasiljem i mržnjom. Glavni organizator skupa i voditelj centra je dominikanac fr. James Channan. Svi sudionici su uvjereni da je molitva veoma snažan izraz odanosti Bogu i oni traže njegovo milosrđe i blagoslov za sebe ii za svijet koji ih okružuje. Bog sluša molitvu koja je izgovorena sa srcem i čvrstim uvjerenjem da Bog daje mir, sklad i radost srcima, obiteljima i zemljama.

Ova skup zvan Simfonija mira i molitve organizirao je Centar za mir u Pakistanu. Premda je bila strahovito velika vrućina, okupilo se mnogo naroda na molitvu za mir. Svi su molili na način kako se moli u njihovoj vjeri. Fr. Roccus Patras, OP, pročitao je odlomak iz Biblije, Allama Masood Qasi Qasi recitirao je tekstove iz Kur'ana, Pandat Lal Khokhar (svećenik hinduista) čitao je odlomak iz Bagwadgita, a Sardar Akash Sing (vjeroispovijest Sika) iz Guru Garanth Sahib. Ova ceremonija je povezana sa sličnim događanjem u svetištu Fuji u Japanu, gdje je fr. James bio dva puta pozvan kao predstavnik kršćana.

Na svršetku ovog skupa, sudionici su držali u ruci zastave pojedinih zemalja i moliti za tu zemlju.

Fr James Channan OP, (prijev. s. Slavka S.)
(26 May 2017)

ŠIBENIK: Susret misionara i misionarki u Šibeniku

U Šibeniku su od 2.- 5. srpnja boravili hrvatski misionari i misionarke koji djeluju po čitavom svijetu. Imali su razne susrete po župama, a 3. srpnja, navečer, u katedrali sv. Jakova, sv. misu predvodio je hvarsко-bračko-viški biskup mons. Slobodan Štambuk, predsjednik Vijeća za misije HBK, u koncelebraciji s našim biskupima i brojnim svećenicima, te punom katedralom vjernika.

Na kraju sv. mise vlč. Antun Štefan predstavio je svih 17 misionara i misionarki i njihovo polje rada. Vjernici su svojim pljeskom podržali svakog misionara i obećali da će ih nositi u srcu i svojim molitvama. U srijedu u našoj kapeli trojica misionara imala su sv. misu. Molili smo s njima za misije. U četvrtak u kapeli Katoličke škole bila je sv. misa i ujedno oproštaj od misionara i misionarki. Njihov boravak u našoj biskupiji i našoj blizini potaknuo nas je na razmišljanje kako i mi sami možemo pridonijeti širenju i radu misija, ali i kako biti pravi istinski svjedoci i navjestitelji vjere svakom čovjeku. Misiji poziv poseban je dar pojedincima za Crkvu, iz njihovih života zrači ljubav, jednostavnost, spremnost na odricanje i žrtvu, živi Isus i na tome im od srca hvala! Bog neka blagoslovi njihovo djelovanje!

s. Rahela Rukavina

**50. OBLJETNICA PRVIH DIPLOMANATA
INSTITUTA ZA CRKVENU GLAZBU (1967.-2017.)**
**DJETINJE LICE INSTITUTA ZA CRKVENU GLAZBU I GLAS
PRIJE POLA STOLJEĆA ZAPOČETE POVIJESTI**

*„Hvalit ću Gospodina svec života svojeg,
dok me bude, Bogu svom ću pjevati.“ (Ps 146, 2)*

Tiho i samozatajno, kao i prije pola stoljeća, u kapeli Presvetoga Srca Isusova u Nadbiskupskome bogoslovnom sjemeništu, uoči njezine svetkovine, o pedesetoj obljetnici prvih diplomanata Instituta za crkvenu glazbu, okupio se prvi naraštaj diplomiranih crkvenih glazbenica na euharistijskom slavlju 20. lipnja 2017.g., koje je predslavio mons. dr. Ivan Šaško, pomoćni biskup zagrebački, uz koncelebraciju mr. art. Miroslava Martinjaka, profesora i od 1996. do 2012.g., predstojnika Instituta za crkvenu glazbu ‘Albe Vidaković’ Katoličkog bogoslovnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, te mons. mr. Andželka Košćaka, rektora Nadbiskupskoga bogoslovnog sjemeništa u Zagrebu.

Božja je Providnost odabrala bremenito vrijeme komunističkoga bezbožnog sustava, u koje je, po svećeniku, skladatelju, dirigentu, muzikologu i pedagogu Albi Vidakoviću (Subotica, 2. listopada 1914.- Zagreb, 18.travnja 1964.), utemeljitelju Instituta za crkvenu glazbu, posijala sjeme koje je tiho, samozatajno i ponizno desetljećima djelovalo i raslo služeći i njegujući crkvenu i liturgijsku glazbu. Od samoga mo. Albe Vidakovića odabrani naraštaj, koji je upravo u lipnju 1967. polagao završne ispite i diplomirao crkvenu glazbu, činilo je 15 studenata, koji su još 1963. odabrani između 49 prijavljenih i 25 na studij primljenih kandidata: trinaest časnih sestara, deset kandidatica, jedan franjevac trećoredac i jedna laikinja. Upravo laikinja, prof. Josipa Polić, potaknula je obilježavanje obljetnice i okupljanje prvog naraštaja

diplomiranih crkvenih glazbenika, koji je tijekom pola stoljeća djelovanja diljem Crkve u Hrvata u Domovini i svijetu, ostavio duboki trag. U bogoslovskoj kapeli, u kojoj su prije i više od pedeset godina redovito molile, pjevale, svirale i slavile euharistiju, okupile su se s. Rahela Dolovski, s. Svjetlana Paljušević, s. Dobrila Pantelić, s. Cecilia Pleša gđa Josipa Polić, s. Mirabilis Rittgasser, s. Blandina Vešligaj, s. Irena Štimac, a slavljenicama su se pridružili glazbenici, gosti i prijatelji prof. s. Imakulata Malinka, prof. s. Slavka Sente, s. Željka Čeko, s. Bernarda Župić i s. Cecilija Milković. Zbog nemogućnosti dolaska, izostali su s. Aurelina Kutleša, dr. fra Izak Špralja i Elza Rapp. U prigodnome pozdravu, slavljenice su zahvalile su biskupu dr. Ivanu Šašku, mo. Miroslavu Martinjaku i mons. Andželki Košćaku, i bogoslovima Ivanu Kuzmiću i Luki Tufekoviću.

Biranim i nadahnutim riječima, biskup dr. Ivan Šaško izrazio je čestitku Jubilarima: „(...) u molitvenome raspjevanom zajedništvu

(...) Osjećam nedostatnost te čestitke i zato ju izričem u poniznosti pred prvim naraštajem diplomiranih crkvenih glazbenica Instituta za crkvenu glazbu (...) zbog činjenice da te godine još nisam napunio prvu godinu života na zemlji, dok ste vi diplomirale. Zatim i zbog toga što se osjećam baštinikom vaših nastojanja i koraka kojima je tada bilo teško naslutiti ciljeve. Vi ste djetinje lice Instituta, lice i glas započete povijesti koja traje više od pola stoljeća.“ Biskup dr. Ivan Šaško lijepo je primijetio kako se na svečanome euharistijskom slavlju u kapeli okupilo malo jubilarki, no da u nju ne bi mogli stati svi oni s kojima su tijekom pedeset godina surađivale, prenosile im i u njih utkale svoje znanje, umijeće i ljubav prema crkvenoj i liturgijskoj glazbi. U svojoj je homiliji biskup Ivan Šaško povezavši i tumačeći govor o ljubavi i skladu; skladati, ugoditi i usklađivati svoje misli, riječi i djela s Božjom voljom, istaknuo: „Lijepo je Gospodin posložio da na vaš jubilej čujemo završetak predivnoga petoga poglavlja Evangelijskog po Mateju, koje započinje Blaženstvima, a završava Isusovom rečenicom: Budite savršeni kao što je savršen Otac vaš nebeski.

Uz to sam Evangelijski i psalam od dana stavio onaj dio Poslanice Efežanima (Ef 5, 15-20) u kojem je izravan poticaj na povezivanje kršćanskoga života i glazbe, to jest pjevanja: dakle, puno šire od liturgijskoga pjevanja, jer se tiče

cjelokupnoga nasljedovanja Krista,“ te dodao: ‘Znamo da sličan poticaj postoji još u Poslanci Kološanima, gdje se također povezuje objava Božje Riječi, mudrost, pjevanje i davanje hvale Bogu: „Riječ Kristova neka u svem bogatstvu prebiva u vama! U svakoj se mudrosti poučavajte i urazumljujte! Psalmima, hvalospjevima, pjesmama duhovnim od srca pjevajte hvalu Bogu! I sve što god riječju ili djelom činite, sve činite u imenu Gospodina Isusa, zahvaljujući Bogu Ocu po njemu!“ (Kol 3, 16-17)

Tu se otkriva ona novost nove pjesme koja je zapravo Isus u ljepoti i zahtjevnosti Radosne vijesti koju se može živjeti samo milosnim darom. Sveti Augustin tumači izraz ‘nova pjesma’ tako da ga promatra u svjetlu Isusovih riječi: „Zapovijed vam novu dajem: ljubite jedni druge.“ (Iv 13, 34). Posebno je dojmljivo biskup Šaško opisao i povezao poruku, poziv i zapovijed iz Evangelijskog: Ljubite neprijatelje: ‘To je srž, jezgra Evangelijskog, ali i ‘tvrdna hrana’ te na stanovit način sablazan Evangelijskog. Ona posebno odjekuje u spomenu na vrijeme komunističkoga režima, izvanjskih nesloboda i neprijateljstava koje ste više struko osjetile u svome životu. Postoje neprijateljstva koja ostavljaju razne nutarne rane. Kako shvatiti tu zapovijed? Najprije se dobro prisjetiti da u govoru o ljubavi nailazimo na nekoliko razina, o kojima je pisao i papa Benedikt u svojoj enciklici **Bog je ljubav**. Biskup

je, na tragu trostrukoga govora o ljubavi: eros, filia, agape, promišljeno progovorio i o tri 'vrste' glazbe, istaknuvši njihove nosive naglaske, iz kojih ističemo: „Treća je razina analogna ljubavi opisanoj riječju **agape**. To je glazba ispunjena Duhom Svetim. To je glazba Crkve, a u njoj najodličnije mjesto ima liturgijska glazba.

Ona nosi sa sobom snagu ljudskosti i gorljivosti o kojoj govori eros.

Ona ima sastavnice koje povezuju u zajedništvo, ali njoj zadnji kriterij nije čovjek, niti njegova osjećajnost, niti isključivo estetika, nego otajstvo, Bog koji se objavljuje i koji nam je darovao svoju Riječ i Crkvu.

Njegova ljubav pokreće našu ljubav i glazbu te ljubavi, darovanu, nesebičnu, služiteljsku, poniznu, vedru i zahvalnu. Glazba te ljubavi mora imati estetsku vrijednost, jer komunicira otajstvo koje nije banalno, ali vrijednost koja je u svojoj istinitosti svima prisna, jer smo stvoreni sa svojim čežnjama, osjećajima i usmjerenosti prema ljepoti, istini i dobru. Ta je glazba takva jer nas odgaja, poučava, daje nam živjeti iskustvo neizrecivosti koju jedino ljubav preriče. Studirati crkvenu glazbu znači željeti uskladiti se s govorom Crkve; naučiti jedan njezin važan jezik kojim se daruje Otajstvo. Veličina vašega upisa je u pristanku i prihvaćanju Božje volje, u služenju vjerničkim zajednicama, u služenju u Crkvi koja je Kristovo tijelo. Glazbu kao glazbu, kao **eros** i **filiju** može se naučiti drugdje i imati glazbenu karijeru, ali govoriti jezikom Kristove ljubavi znači odreći se sebe, služiti drugima, voljeti bez slave i uzvrata, ulazeći kroz vrata vječnosti.“ Povezujući blagoslovljeno vrijeme hoda u novosti života Druge Sinode za-

grebačke nadbiskupije, biskup dr. Ivan Šaško je zaključio: „Zato ste upisujući taj studij zapravo molile psalamske riječi: „Hvalit ću Gospodina svega života svojeg, dok me bude, Bogu svom ću pjevati.“ (Ps 146, 2) Hvala vam za to.“

Pomno i uzorno odabrano, pripremljeno, ali i izvedeno liturgijsko pjevanje i sviranje u izvedbi Jubilarki, činile su skladbe skladatelja/profesora Instituta za crkvenu glazbu. Na orguljama je svirala s. Svjetlana Paljušević, a dirigirala s. Cecilia Pleša. Dirljiva je bila izvedba troglasnog moteta Laetamini in Domino (Radujmo se u Gospodinu), skladbe potpisane pseudonimom 'Fr. Angelo' koje, osim što otkriva teret vremena u kojemu je nastala, otkriva i ime velikoga hrvatskog skladatelja i orguljaša i pedagoga, akademika Andželka Klobučara (Zagreb, 11.srpnja 1931. – 7. kolovoza 2016.).

Tijekom misnoga slavlja u molitvi vjernika slavljenice su molile i za svoje pokojne profesore: vlc. Albu Vidakovića, o. Andželka Milanovića, Matu Lešćana, Đuru Tomašića, Tomislava Talana, Andželka Klobučara; tajnike: vlc. Branka Birta i vlc. Josipa Korpara, za pokojne sestre profesorice: s. Angelinu Subašić, s. Milenu Bebić, s. Mercedes Visković, s. **Andželu Rukavinu**, s. Jelisavu Kirin, s. Margaretu Čuk, s. Klaru Dugić (tajnica), za sve one koji su zdušno pomagali u njihovoj glazbenoj formaciji, kao i za svoje preminule kolegice: Piju Sorić, s. Stanislavu Vujić, s. Andželu Samardžić i s. Akvinu Keržić

Prvi naraštaj diplomanata Instituta za crkvenu glazbu 1967. činili su:

Rahela Dolovski (Družba sestara milosrdnica sv. Vinka Paulskog), Aurelina Kutleša (Družba sestara milosrdnica sv. Vinka Paulskog), Paška Paljušević, s. Svjetlana (Družba Milosrdnih sestara svetog Križa), Dobrila Pantelić (franjevka sarajevske provincije), Dragica Pleša, s. Cecilia (Družba sestara Naše Gospe), Josipa Polić (laikinja), Elza Rapp (kandidatica sestara Služavki Malog Isusa), Marija Rittgasser, s. Mirabilis (Družba Milosrdnih sestara svetog Križa), Izak Špralja (franjevac trećoredac glagoljaš), Irena Štimac (karmeličanka Božanskog Srca Isusova), Andželka Vešligaj, s. Blandina (Druž-

ba sestara Naše Gospe), + S. Pia Sorić (Družba Kćeri Milosrđa), + s. Stanislava Vunić (Družba sestara franjevki od Bezgrješne, Šibenik), + s. Andjela Samardžić (Družba sestara milosrdnica Svetog Vinka Paulskog), + s. Akvina Keržić (Družba sestara Naše Gospe, Ljubljana).

Zahvalni Bogu za ovaj povijesni naraštaj, 'djetinje lice i glas Instituta', s biskupom dr. Ivanom Šaškom molimo da i novi naraštaji, upisujući studij crkvene glazbe, mole psalamske riječi: „Hvalit ću Gospodina sveg života svojeg, dok me bude, Bogu svom ću pjevati.“ (Ps 146, 2), te da '...to nastave živjeti u našoj Crkvi i u sadašnjim prilikama traženja onoga što Duh, u raznim previranjima, govori našoj Crkvi glede liturgijske glazbe.'

Priredila: Eva Kirchmayer Bilić

**Meksička 'misica' ušla u posvećeni život:
Želim služiti Gospodinu na radikalnan način**
„Bila sam jako sretna sa svime što sam imala, ali ništa od toga ne može se usporediti s radošću koju je Gospodin sada stavio u moje srce.“

Tako je mlada Meksikanka, Esmeralda Solís Gonzales, koja je prošle godine proglašena misicom svoga rodnog grada Valle de Guadalupe objasnila odluku da napusti život koji je do tada vodila i pridruži se redu klarisa sestara Misionarki Presvetog sakramenta.

Prošlogodišnja pobjednica natjecanja ljepote i bivša nutricionistica, danas je novakinja u redu klarisa, a nakon što je objavljena na društvenim mrežama, njezina je životna priča postala snažno svjedočanstvo snage poziva na posvećeni život.

„Dobila sam poziv od Gospodina da mu služim na radikalnan način. Da prigrlim Kristov križ i živim po njemu“, rekla je sestra Esmeralda u razgovoru za Catholic Newas Service.

Razlučivanje toga poziva trajalo je u njezinu životu još kada je bila tinejdžerka. S klarisama se upoznala još kad je imala 14 godina, a poziv na redovništvo jačala je kroz duhovne obnove

i seminare. Istodobno živjela je uobičajenim životom prosječne djevojke. Dobro, ne baš uobičajenim, jer pobjeda na natjecanju ljepote ne spada u tu kategoriju.

„Božji 'tajming' je savršen. Tijekom toga razdoblja Bog mi je dopustio da doživim razna iskustva, poput pobjede na takvom natjecanju, a ta su iskustva ostavila svoj trag i pomogla mi naučiti ono što će mi pomoći bolje razumjeti sve što dolazi“ – rekla je 20- godišnja Meksikanka.

„Shvatila sam kako moram napraviti prostir u svom životu za Božji plan. Tijekom razdoblja razlučivanja bilo je i straha i dvojbi, ali ljubav koju mi je Gospodin svakodnevno pokazivao, sve je nadvladala,“ pojasnila je.

Važan trenutak u svemu tome, rekla je, bila je reakcija njezine obitelji.

„Promjena je bila teška za njih jer je značila odvajanje. Ali, uvijek sam imala potporu roditelja i prijatelja. Mogla sam se ostvariti i u nekom drugom okruženju, ali najvažniji je bio poziv Boga da živim plodonosan život.“ Priča sestra koja je nedavno dala privremene zavjete.

Dala je i savjet mladim ljudima koji razmišljaju o redovničkom pozivu.

„Navodna sreća koju ovaj svijet prodaje vrlo je zamamna. Ali, usmjerite svoj pogled na prave stvari. Ne brinite se, ako vas Bog zove, On će se pobrinuti za sve. Primitate ga s mirom, radošću i povjerenjem. Strah je tek opravdanje koje stoji na putu istinskoj sreći koju nam Bog nudi“, poručila je nekadašnja misica na putu prema redovničkom životu. (Bitno.net, 4.05.17)

Bl. Jakov iz Varazze

(oko 1230. – 1298.)

Dominikanac

Izvori o životu bl. Jakova iz Varazze iznimno su malobrojni, a i oni koji su sačuvani ne donose obilje podataka o njemu. Sam je Jakov ostavio nekoliko podataka o sebi u svojim djelima, osobito u povijesti Genove. Riječ je o usputnim i kratkim autobiografskim zapisima, koje blaženik nije ostavio u želji da govori o sebi, nego govoreci o drugima i o povijesti Genove nije mogao izbjegći spominjanje sebe i svojih djela, osobito onih koja je učinio kao nadbiskup Genove. Osim tih dragocjenih autobiografskih zapisa,

Nakon što je u svibnju 1521. u Pamploni bio teško ranjen u noge, tridesetogodišnji vojnik Iñigo López de Loyola vratio se dvorac svoje obitelji kako bi se oporavio. Liječenje je dugo trajalo, pa je poželio kratiti vrijeme čitanjem viteških romana. No, takvih u dvorcu nije bilo pa mu, kako sam piše u autobiografiji, "dadoše 'Život Kristov' i neku knjigu o životima svetaca, pisane na španjolskome jeziku." Autor te knjige o životima svetaca dominikanski je blaženik Jakov iz Varazze, a ranjeni vojnik koji ju je čitao u povijesti je ostao zapamćen kao sv. Ignacije Lojolski, utemeljitelj Družbe Isusove. Upravo čitanjem tih dviju knjiga počelo je njegovo obraćenje i put koji je vodio prema utemeljenju Isusovačkoga reda. No, dakako da tema ovoga članka nije sv. Ignacije Lojolski, nego bl. Jakov iz Varazze.

podatke o blaženiku, premda u skromnom obliku, crpimo iz nekih dokumenata koji se odnose na povijest Dominikanskoga reda, iz notarskih zapisa koji svjedoče o njegovoj nadbiskupskoj djelatnosti i iz dokumenata papinske kancelarije Nikole IV. U nedostatku drugih vrednih, povjesničari i biografi potrudili su se na temelju rečenih vrednih rekonstruirati život bl. Jakova.

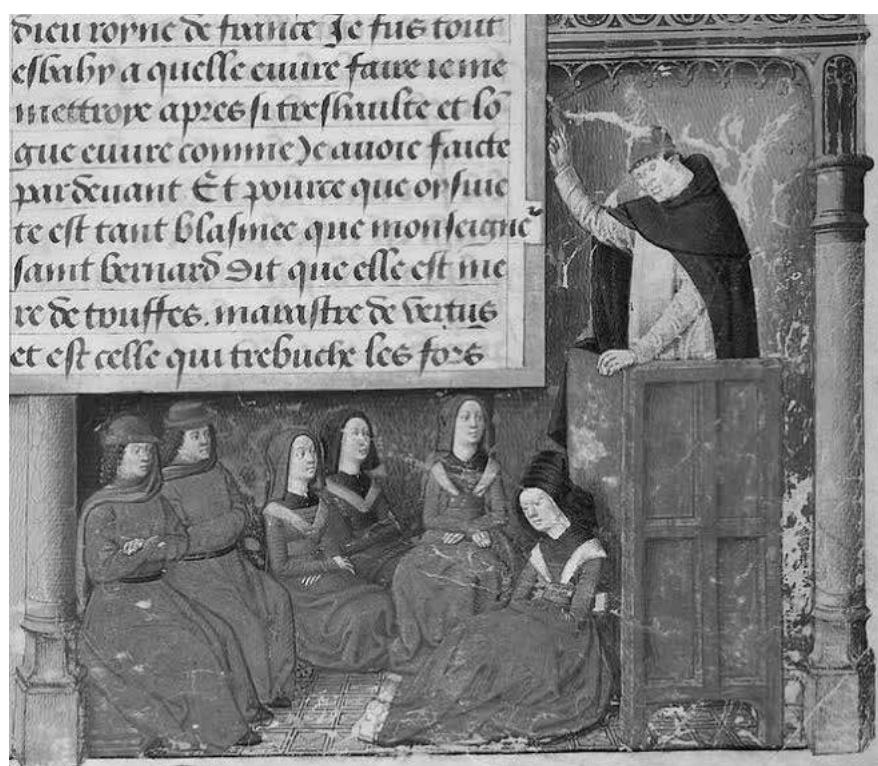
O njegovoj obitelji ništa se ne zna, pa tako ostaju nepotvrđene pretpostavke da je potomak obitelji Cerruti ili obitelji Fazio. Ni mjesto njegova rođenja nije potvrđeno u crkvenim

dokumentima. Neki Jakovljevi biografi prepostavljaju da mu je obitelj iz Varazze preselila u Genovu i da je ondje rođen, dok drugi – što nam se čini vjerojatnijim – tvrde da je rođen u mjestu Casanova kraj Varazze. Budući da se to mjesto oduvijek smatralo dijelom Varazze i za Jakova se uvijek navodi da je iz Varazze. No, datum njegova rođenja nije poznat. Pretpostavka da je rođen oko 1230. temelji se na riječima samoga blaženika, koji u svom djelu o povijesti Genove piše da je 1239. u djetinjoj dobi svjedočio pomrčini sunca. Za pretpostaviti je kako je tada imao maksimalno desetak godina, što znači da je rođen najkasnije 1230. Podatak da je svjedočio pomrčini sunca 1239. jedino je što se o njegovu djetinjstvu zna. Prvi slijedeći siguran podatak jest da je 1244. u Genovi stupio u Dominikanski red. Taj podatak otkriva sam bl. Jakov kada piše da se dominikancima pridružio iste one godine koje je papa Inocent IV. posjetio Genovu, a to je 1244. godina. Vjerojatno je prije oblačenja redovničkoga odijela počeo školovanje u dominikanskoj samostanskoj školi u Genovi, gdje je poslije polaganja redovničkih zavjeta mogao

studirati filozofiju i teologiju. Naime, zna se da je dominikanska samostanska škola u tom gradu postojala najkasnije od 1229. Treba ipak kazati kako nema nikakvih podataka o tome gdje je studirao, pa su neutemeljene tvrdnje nekih pisaca da je studirao u Bologni i Parizu, te da je postigao lektorat i doktorat iz teologije. Također, u vrelima nema potvrde da je, kako neki piše, predavao na dominikanskim učilištima, što ipak ne treba isključiti kao mogućnost.

Nakon 1244. vrela ponovno šute o bl. Jakovu. Tek 1258. spominje se u jednom dokumentu neki fr. Jakov, koji je tada bio prior genovskoga samostana. Premda se ne može sa sigurnošću ustvrditi da je riječ o budućem blaženiku, ta se mogućnost ne smije ni odbaciti. Štoviše, neki blaženikovi biografi skloni su vjerovati da je riječ upravo o njemu. Ako je to istina, onda je Jakov imao tridesetak godina kada je postao prior samostana u Genovi, što znači da su subraća kod njega zarana prepoznala vrline i sposobnosti potrebne samostanskom poglavaru. Neki autori pišu da mu je služba priora 1266. povjerena i u Astiju, ali za to ne postoji ni jedan dokaz, baš kao

ni za tvrdnju nekih autora da je bio prior i u nekim drugim samostanima. Neovisno o tome gdje je i kada bio samostanski poglavavar, značajno je da su ga subraća na Generalnom kapitulu u Bologni 1267. izabrala za provincijala Lombardske provincije, koja je u to doba brojala četrdesetak samostana i oko tisuću redovnika. Tu je službu vršio deset godina, do 1277. Godine 1278., kako se vidi iz jednoga dokumenta, nalazio se u samostanu u Genovi. No, već 1281. na Kapitulu u Bologni ponovno je izabran za provincijala Lombardske provincije. Ovoga puta u službi se zadržao do

Blaženi Jakov propovijeda (minijatura Jacques de Besancon, 15. stoljeće)

1286. Iz rečenoga se vidi da je Lombardskom provincijom u dva navrata upravljao ukupno petnaest godina. Nakon toga vrela ga spominju kao sudsionika u radu Generalnih kapitula Dominikanskoga reda u Lucci 1288. i u Ferrari 1290.

Kao provincijal, brinuo je za samostan klužurnih sestara dominikanki u Genovi i dario vao sestrama neke relikvije. Osim toga, nakon što je u studenom 1283. preminuo general Dominikanskoga reda, bl. Ivan iz Vercellija, upravo je bl. Jakovu bilo povjereni upravljanje Redom do izbora novoga generala, tj. do svibnja 1285. godine. Tako je godinu i pol bio na čelu Dominikanskoga reda.

Živeći u samostanu u Genovi, bl. Jakov uvi-jek je bio spremam uložiti svoje vrijeme i trud za dobro sugrađana, kako u njihovim duhovnim tako i u materijalnim potrebama. Bio je spremam pomoći i u politički teškim situacijama, u kojima je pokazao diplomatsku umješnost. Povijest bilježi jedan za Genovu osobito važan takav slučaj. Naime, u srednjovjekovno doba često je dolazilo do sukoba među pojedinim gradovima i do sukoba pojedinih gradova s papinskom državom. Tako se dogodilo i da je Genova došla u sukob s Rimom, zbog čega je papa Honorije IV. udario grad crkvenim kaznama. U toj teškoj situaciji Genovežani su odlučili poslati papi izaslanike koji bi trebali izgladiti spor i ishoditi od pape skidanje crkvene kazne s njihova grada. Taj delikatni zadatak povjerili su dvojici redovnika, dominikancu Jakovu iz Varazze i franjevcu Rufinu iz Aleksandrije. Oni su uspjeli u svojoj misiji i papa Nikola IV. ovlastio ih je 18. svibnja 1288. da razriješe Genovu od crkvene kazne.

Nadbiskup

Pošto je 1287. preminuo nadbiskup Genove, Bernard de' Arimondi, kanonici se nisu mogli složiti oko izbora njegova nasljednika. Neki kanonici zalagali su se da se ta služba povjeri dominikancu Jakovu iz Varazze, ali je on to nastrojao izbjegći. U to doba nalazio se u Italiji antiohijski patrijarh Opizzino Fieschi, kojega su

iz njegove patrijaršije prognali Saraceni, pa je papa Nikola IV. u lipnju 1288. njemu povjerio službu administratora nadbiskupije u Genovi. No, poslije nekoliko godina, vjernici i kler za tražili su od pape da patrijarha premjesti i da u Genovi imenuje redovitoga nadbiskupa, kako je to od starine bio običaj. Papa je uslišao njihove molbe, premjestio prognanoga antiohijskoga patrijarha na drugu službu, a nadbiskupom u Genovi – kako su to vjernici i kler i tražili – imenovao je 1292. dominikanca Jakova iz Varazze. Povjesničari i blaženikovi biografi ističu da je papa tu odluku rado donio, jer je jako cijenio Jakova i njegove vrline. Genova je tako dobila sveta i učena nadbiskupu, koji se već iskazao na upravnim službama u svom Redu.

Čim je primio vijest da je imenovan nadbiskupom, Jakov je krenuo u Rim kako bi ga papa zaredio za nadbiskupa i predao mu palij. No, kada je stigao u Rim saznao je da je papa jako bolestan. Poslije nekoliko dana, 4. travnja 1292., papa Nikola IV. je preminuo, pa je Jakov biskupski red 13. travnja primio po rukama dekana kardinalskoga kolegija, Latina Malabranche Frangipana, koji je ranije također bio dominikanac. Vratio se potom u Genovu i preuzeo upravljanje nadbiskupijom, kao prvi dominikanac na njezinu čelu.

Čim je preuzeo službu nadbiskupa, Jakov se posvetio reformi dijecezanskoga klera. Za to mu je trebala pravna podloga, pa je sazvao metropolitansku sinodu, drugu u povijesti Genovske nadbiskupije. Sinoda je u lipnju 1293. održana u katedralnoj crkvi sv. Lovre, ali njezini akti nažalost nisu sačuvani, pa tako ne znamo o čemu se na sinodi raspravljalo ni koje su odluke donesene. Jedino se sigurno zna da je bl. Jakov za trajanja sinode obavio rekogniciju relikvija genovskoga biskupa sv. Cira. Stoga nam ne preostaje drugo nego pozvati se na riječi bl. Jakova koji je sazvao sinodu, predsjedao joj i o njoj zapisao: "Na ovoj sinodi donesene su mnoge korisne odluke, koje se i danas poštaju."

U doba Jakovljeva nadbiskupovanja u Genovi je došlo do sukoba između dviju velikaških obitelji, od kojih je obitelj Mascherati pri-

stajala uz gibeline, a obitelj Rampini uz gvelfe. Bl. Jakov je u siječnju 1295. uspio privremeno primiriti zavađene strane, te je sam u svom djelu o povijesti Genove opisao s kolikom radošću su građani pozdravili mir i s kakvim su svečanostima proslavili uspostavu mira. Sam Jakov predvodio je liturgijske svečanosti kojima su građani zahvalili Bogu na darovanom im miru. Istini za volju, izmirenju sugrađana pridonio je i vanjski neprijatelj – Venecija. Naime, baš u siječnju te godine razbuktao se rat između Genove i Venecije, pa je to nedvojbeno utjecalo na stavljanje unutarnjih sukoba po strani i udruživanje protiv zajedničkoga vanjskog neprijatelja. U tom sukobu papa Bonifacije VIII. ponudio se za posrednika, pa je Genova u travnju 1295. poslala u Rim nadbiskupa Jakova s još nekoliko pregovarača da porade oko izmirenja i uspostave mira. Do privremenoga primirja ipak nije došlo odmah, nego u ljeto te godine, ali je već u prosincu ponovno došlo do sukoba među građanima Genove. Usljedili su ulični obračuni i razaranja u kojima nisu bile pošteđene ni crkve, pa je i u katedralu podmetnut požar, a gradskim ulicama potekla je krv. Jakov je pozivao na mir, ali njegove riječi nisu padale na plodno tlo, pa se povukao u nadbiskupski dvor i predao se molitvi. Ubrzo je sugrađanima predložio da se s vlasti smijene pojedinci koji su protivnici mira. Njegov je prijedlog prihvaćen i Genovom je u veljači 1296. zavladao mir, a u miru se pokazala velikodušnost nadbiskupa Jakova, koji se dao na obnovu oštećenih i porušenih crkava i na pomaganje građanima. Njegov humanitarni rad očitovao se u dijeljenju namještaja, odjeće, hrane i novca potrebnima. Tim svojim djelima pokazao se kao otac siromaha.

Hagiograf, propovjednik, mariolog i povjesničar

Zbog malobrojnih izvora o njemu, nije lako rekonstruirati životni put bl. Jakovu. No, kada je riječ o njegovim djelima, situacija je potpuno drugačija. Najznačajnija su mu djela *Legenda aurea* (*Zlatna legenda*) i *Kronika grada Genove od njegova utemeljenja do godine 1297*. No,

napisao je blaženik i tri zbirke propovijedi, nastale vjerojatno između 1267. i 1286. godine, na zahtjev biskupa Imole sastavio je 1282. djelo o životu i mučeništvu sv. Kasijana, između 1286. i 1292. napisao je djelo o relikvijama koje se čuvaju samostanu genovskih sestara dominikanki, 1293. djelo o genovskom biskupu sv. Ciru, a između 1296. i 1298. djelo o prijenosu relikvija sv. Ivana Krstitelja koje se čuvaju u Genovi. S velikom vjerojatnošću pripisuje mu se i djelo o relikvijama sv. Florencija, nastalo između 1281. i 1285. Djelo *Liber Marialis* (*Knjiga Marijina*) dugo se smatralo zbirkom marijanskih propovijedi premda je zapravo riječ o priručniku za propovjednike u kojemu je bl. Jakov abecednim redom donio i protumačio 160 pojmove u svezi s Blaženom Djevicom Marijom. Zapravo je riječ o svojevrsnom leksikonu marijanskih i marioloških pojmove, koje je autor, kako sam u prologu kaže, napisao nakon što je postao nadbiskup, u starijoj dobi, kada se približavao smrti, pa je želio svoje posljedne dane provesti slaveći Krista i njegovu Majku. Djelo je u srednjem vijeku bilo jako popularno, što dokazuje sedamdesetak sačuvanih rukopisa, nastalih prije prvoga tiskanoga izdanja objavljenoga 1491. u Hamburgu. Što se tiče više od dvadeset drugih djela koja se pripisuju blaženiku, za neka od njih utvrđeno je da ih bl. Jakov nije napisao, za neka je ta vjerojatnost uistinu mala i neznatna, a kod nekih se njegovo autorstvo ne može dokazati. Ovdje ćemo se kratko osvrnuti samo na dva njegova djela za koja smo kazali da su najpoznatija i najznačajnija.

Nedvojbeno najpoznatije djelo bl. Jakova iz Varazze jest *Legenda aurea* (*Zlatna legenda*). No, to mu nije izvorni naslov. Naime, u najstarijim rukopisima ono nosi naslov *Legende sanctorum*, tj. *Legende svetaca*. Budući da riječ legenda u ono doba nije značila nešto nestvarno i izmišljeno, nego nešto vrijedno čitanja, u ovom slučaju životopise svetaca, izvorni naslov djela na hrvatski bismo mogli prevesti upravo tako: Životopisi svetaca. Iz toga se već vidi i glavni sadržaj djela. U njemu je bl. Jakov, ovisno o kojem izdanju se radi, donio životopise 178, od-

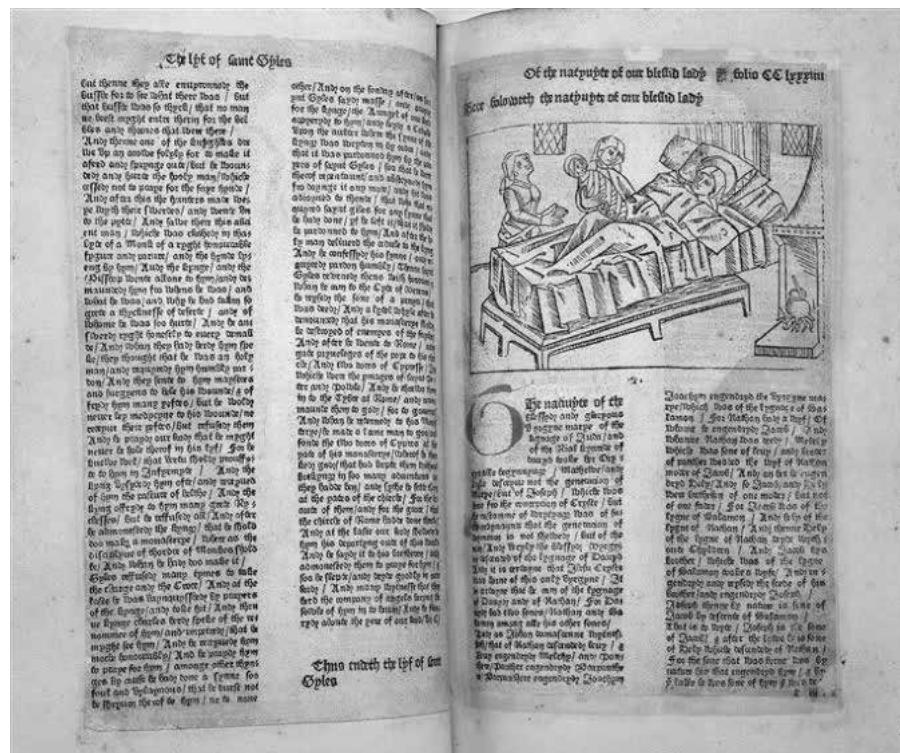
nosno 182 svetaca i svetica raspoređenih prema liturgijskom kalendaru. Djelo je podijelio prema razdobljima u povijesti spasenja i prema crkvenoj godini, zadržavajući shemu *Lekcionara*. Većinom je opisao živote svetaca iz prvih deset stoljeća kršćanstva, ali ih ima i nekoliko iz 12. i 13. stoljeća, poput sv. Bernarda iz Clairvauxa, sv. Franje Asiškoga i sv. Dominika, utemeljitelja Reda propovjednika kojemu je i sam Jakov pripadao, a tu su i nesvetičke svetkovine poput Božića, Uskrsa, Duhova i marijanskih blagdana. Djelo je počeo pisati oko 1260. i nastavio ga upotpunjavati gotovo do kraja života. Nije u njemu donosio rezultate originalnih istraživanja, jer se to od ovakvoga djela nije ni očekivalo, nego je, služeći se djelima brojnih autora, kompilirao ono što je do tada bilo poznato o temi o kojoj je pisao. Razlog takvom pristupu je i u namjeni njegova djela. Blaženik je svoje djelo namijenio prvenstveno dominikanskim propovjednicima. Ono im je trebalo poslužiti kao svojevrsni priručnik iz kojega će crpiti primjere za svoje propovijedi. No, djelo je ubrzo postalo rado čitano u širim kleričkim i redovničkim

krugovima, ali i među plemstvom i pismenim pukom. Zna se da su prijepisi prvih redakcija blaženikova djela već za njegova života, 1275. godine, stigli i u Pariz. Zadivljujuća je činjenica da je sačuvano više od 1200 prijepisa njegova rukopisa nastalih prije prvoga tiskanoga izdanja objavljenoga u Kölnu 1470. godine. Nakon toga djelo je samo u prvih pedesetak godina nakon iznosa tiskarskoga stroja izlazilo u prosječno dva izdanja godišnje i u povijest pisane riječi ušlo kao najtiskanija inkunabula, doživjevši više izdanja i od *Biblike*. Djelo je prevedeno na brojne jezike, kojima se tek u drugom desetljeću 21. stoljeća pridružio i hrvatski jezik. Mnoga izdanja, od najstariji do najnovijih, opremljena su umjetničkim ilustracijama koje prikazuju pojedine zgode iz života svetaca opisanih u djelu. Tako je Jakov svojim djelom, osim na vjerski život, teološku misao i književnost, snažno utjecao i na likovnu umjetnost.

Ovom djelu bl. Jakova redovito se prigovarao nedostatak kritičnosti i višak fantastičnih elemenata. Premda su ti prigovori opravdani, treba ipak kazati kako blaženik nije ni želio

pisati kritički utemeljeno djelo, nego je, u duhu svoga doba, opisivao živote svetaca i svetica, donoseći brojne anegdote iz njihovih života, opise čudesnih događaja, nadnaravnih moći, te slikovite priče o mučeništvu i o vjekovnoj borbi dobra i zla. Te karakteristike njegova djela, uz jednostavan i dinamičan stil pišanja, učinili su ovo djelo najpoznatijom zbirkom svetačkih životopisa od srednjega vijeka do naših dana.

Kronika grada Genove od njegova utemeljenja do 1297. posljednje je djelo bl. Jakova iz Va-

Legenda aurea - izdanje na engleskom jeziku iz 1483.

razze. Blaženik ga je počeo pisati 1295. ili 1296., a dovršio ga je u godini svoje smrti, tj. 1298. Djelo je podijeljeno u dvanaest knjiga: u prvih pet opisana je povijest Genove od njezina ute-meljenja do 1294., u četiri slijedeće knjige donosi se svojevrsni politički traktat o vlasti u gradu, potom se u jednoj knjizi govori o uzdizanju Genove s biskupijskoga u nadbiskupijski status, a u posljednje dvije knjige donijeti su životopisi genovskih biskupa i nadbiskupa kronološkim redom od prvoga biskup do bl. Jakova iz Varazze, autora ovoga djela. Kao tadašnji nadbiskup, knjigu je završio kratkim autobiografskim podatcima o sebi i o događajima koji su obilježili njegovo nadbiskupovanje zaključno s 1297. godinom.

Svetac

Vidjeli smo da se nadbiskup Jakov iz Varazze pokazao kao mirotvorac i otac siromaha, propovjednik i pisac, te nadasve kao uzoran redovnik i pastir. Među klerom, redovništвом i vjerničkim pukom svoje nadbiskupije uživao je glas svetosti. Taj glas pratio ga je do smrti, koja ga je zatekla u srpnju 1298., ali se ne zna kojega dатума. Općenito je prihvaćena tvrdnja da je preminuo u noći između 13. i 14. srpnja, no neki autori pišu da je preminuo 15. srpnja. Osim toga, u Varazzi se njegov spomen obilježavao 3. srpnja, što znači da se u tradiciji toga grada smatralo da je to datum njegove smrti. Iz rečenoga se vidi da se točan datum njegove smrti ne zna. Tijelo mu je bilo sahranjeno u mramornom sarkofagu u dominikanskoj samostanskoj crkvi u Genovi.

Glas o svetosti nadbiskupa Jakova proširio se vrlo brzo izvan Genove, pa je njegov grob postao mjestom molitve i odredištem brojnih hodočasnika. Među ostalima, na njegov grob su hodočastili sv. Katarina Sienska i bl. Rajmund iz Kapue. Nažalost, premda je zanimanje za događaje iz njegova života nedvojbeno bilo veliko, nitko od Jakovljevih suvremenika nije se

potudio zabilježiti glavne podatke o blaženiku i sačuvati ih za buduća pokoljenja. Nedostatak takvoga životopisa i izvora iz kojih bi se saznali detaljni podaci o bl. Jakovu pokušala je nadomjestiti mašta, stvarajući pobožne legende. Glas svetosti što ga je Jakov uživao nakon smrti posvjedočen je, među ostalim, i u natpisu što su mu ga stavili na sarkofag 1582. U tom natpisu naziva ga se blaženim, premda nije još bio službeno beatificiran. Tijelo mu je 1616. premješteno ispod glavnoga oltara u dominikanskoj crkvi u Genovi. Tom prigodom mnogi vjernici i klerici ponijeli su sa sobom djeliće njegovih relikvija. Poslije gotovo stotinu godina, 1713. dominikanci su odlučili obnoviti oltar ispod kojega su bile Jakovljeve relikvije, pa je samostanski prior tražio da se obavi rekognicija posmrtnih ostataka njihova svetog subrata. Godine 1798. dominikanci su morali napustiti svoj samostan u Genovi i povući se u Castello, gdje su ponijeli sa sobom i Jakovljeve relikvije, te su ih položili u svoju samostansku crkvu. Ondje su ostale do 7. prosinca 1974., kada su prenesene u dominikansku crkvu u Varazzi, gdje se i danas nalaze. Njegovo štovanje službeno je odobrio papa Pio VII. dana 11. ožujka 1816., a spomen mu se slavi 13. srpnja.

LITERATURA: *Notizie storico-critiche del B. Giacomo da Varazze Arcivescovo di Genova*. Genova 1823. – Vincenzo Marcolino Pelazza: *Vita del Beato Giacomo da Varazze dell' Ordine de' Frati Predicatori Arcivescovo di Genova*. Genova 1867. – Ernest Cushing Richardson: *Material for a life of Jacopo da Varagine*. New York 1935. – Paschalis Lorenzin: *Mariologia Jacobi a Varagine*, O. P. Roma 1951. – Gabriella Airaldi: *Jacopo da Varagine tra santi e mercanti*. Milano 1988. – Josip Mlinarić: *Svjedoci obnove, II*. Zagreb 1992., str. 47 – 57. – *Il paradiso e la terra. Iacopo da Varazze e il suo tempo*. Firenze 2001. – *Autobiografija Ignacija Lojolskog*. Zagreb 2009.

Ivan Armanda

DA SE BOLJE UPOZNAMO

s. LEOPOLDINA TEMUNOVIĆ

U našem samostanu u Subotici živi s. Leopoldina Temunović, dominikanka. Ima već lijepi broj godina (92), ali još je svježa, bistra, a smiješak joj gotovo nikada ne silazi s lica. Pri svakom susretu s njom pokušala sam doznati neke pojedinosti iz njezina života. Svega se sjeća, osobito detalja iz svoga djetinjstava, a iz razdoblja redovničkog života ima najviše uspomena iz Pregrade, gdje je provela najveći dio. Ovaj sam prikaz nadopunila još jednim telefonskim razgovorom, gdje mi je pojasnila neke stvari i tako imamo donekle zaokruženu cjelinu.

AM: Kada i gdje ste rođeni?

s. Leopoldina (dalje s. Leop) Rođena sam 5. svibnja. 1925., u Žedniku (kraj Subotice) od oca Roka i majke Klare. Bilo nas je desetero dice: šest ženskih i 4 muška (Marija, Mijo, Ruža (mama s. Blaženke), Andrija, Veca (Verica) (s. Trpimira), Šime, Josip (svećenik), Kata, Marta, Anica). Kao što vidite, ja sam najstarija. Bilo je, zapravo još dvoje djece, ali je odmah umrlo.

Sretno djetinjstvo

AM: Ispričajte malo o svom djetinjstvu, od čega ste živjeli, što ste radili?

s. Leop: Čim sam malo narasla radila sam sve što je trebalo u kući. Na selu je to tako da se svi osjećaju korisnima, svatko dade svoj doprinos obitelji, koliko može. Kad je trebalo ići na njivu kopati, plijeviti, saditi, bila sam uz svoje roditelje. Otac je, kao i skoro svi mještani, radio na salašu. Od te smo zemlje živjeli. Rado se još i danas sjećam tih radova na salašu. Bilo nam je lijepo, premda se trebalo malo mučiti. Tu smo se mogli i igrati, trčati. Priroda vam je najbolji lijek za tijelo i dušu. Živjeli smo i disali sa svojim njivama, blagom. Shvaćali smo to kao Božji dar, moramo s tim

surađivati i dati svoj doprinos, a od Boga smo moliti da dade plod našemu trudu. Kako je koje dijete odrastalo odmah se uključilo u sve poslove. Morali smo, jer od toga smo živjeli. Navikli smo i na kišu i snijeg, na hladnoću i na vrućinu. Nismo bili bogati, ali ni siromašni. Uvijek se našlo i mesa i kolača, nije bilo za bacanje, ali imali smo dovoljno. Roditelji su nas od malena učili cijeniti kruh, jer smo znali kako do njega dolazi, koliko truda i muke treba da se od pšeničnog zrna dođe do svježeg kruha.

AM: Je li i mama radila na salašu ili je ona više bila u kući da vam sve spremi?

s. Leop: Kad je trebalo svi smo bili na salašu, dakle i naša **nana**, - tako mi zovemo mamu. Ona je bila jako marljiva i smirena žena. Makar nas je imala tako puno, sve je držala pod kontrolom, svi smo bili uredni, čisti, svakome bi znala sašiti i zakrpati što je trebalo. Izvrsno je znala kuhati i peči. Posebno smo voljeli lepanju, pa samune, vekne. Oh, još mi i sad miriši kad se toga sjetim. Isto je tako znala naša nana peći fine kolače, i to nedjeljom, srijedom i petkom. Bez kolača nije bilo. Zbilja mogu reći da sam imala jako dobru nanu.

Rim: s. Trpimira, s. Leopoldina i njihov otac

AM: Što vam je bilo najteže raditi na salašu?

s. Leop: Lagala bi kad bih rekla da mi je sve bilo jednako lijepo i lako. Ima poslova koji su zbijala teški, ali naviknemo se. Na primjer, kosilo se žito ručno, žene bi išle za njima i kupile žito i stavljale u snopove. Kad se to radi onda dolaze komšije pomoći. Kad jednome završe, onda se ide kod drugoga, tako jedni drugima pomažu. Poslije se snopovi skupe na salaš, ostavi se koji dan dok ne dođe mašina za vršenje. To je najteži posao, jako je vruće.

AM: Je li se u vašoj kući molilo?

s. Leop: Svaki dan, odnosno svaku večer smo zajedno molili. Osim toga, otac nas je poučavao u Bibliji. Svaki dan bi nam nešto pročitao i onda smo to morali prepričavati da vidi jesmo li slušali. Mudar je bio naš baćo, znao je da nije dosta samo pročitati Božju riječ, nego ona mora sjesti duboko u naše duše, moramo je zapamtiti i dobro 'prožvakati!'

Kad njega nije bilo kod kuće onda smo, umjesto čitanja, morali moliti puno drugih molitava. Nekad nam je bilo draže slušati što baćo čita, pogotovo kad su bile lijepе biblijske priče, odnosno biblijski likovi kao što je Josip Egipatski, pa David i Golijat, Suzana i drugi. Sve mi je to ostalo zauvijek u sjećanju.

Roditelji su nam bili jako dobri, brinuli su se za nas, voljeli su nas, a i mi smo njih voljeli. Pazili su da ne dođe do nepotrebne svađe među nama. Išli smo u crkvu svake nedjelje, bez obzira kakvo je bilo vrijeme. Kad je bilo veliko spremanje, onda smo svi pomagali u crkvi.

AM: Kako ste saznali za sestre dominikanke i oduševili se za njih?

s. Leop: Dominikanke sam upoznala u Subotici. Tu su bile s. Mala Tereza, s. Marija Josipa Vidaković i s. Emanuela Škarica. Naša je baka živjela u Subotici, pa kad sam dolazila k njoj, drago mi je bilo svratiti do sestara dominikanki. Dugo je u meni 'kuhalo', zašto ne bi i ja bila časna sestra i onda sam se napokon, u zreloj dobi, odlučila poći u samostan. Kad sam to rekla roditeljima, u početku im to nije bilo drago, jer sam ja, kao najstarija, bila mami desna ruka. To vam je uvijek tako kad djevojka odlazi od svoje kuće najviše plaču majke, makar znaju da to tako mora biti. Ali ta žalost brzo prođe, pogotovo gdje ima više dece. No, mnogo veći je problem bio u meni samoj. Nitko nije mogao znati kolika se borba u meni vodila. Zašto? Bila sam uvijek društvena, voljela sam se družiti sa svojim prijateljicama. Išla sam i u divočenje. Osobito sam jako voljela igrati kolo. I kako sada

Prva Pricest u Pregradi: (s lijeva) s. M. Tereza, s. Lurdes, s. Leopoldina

sve to ostaviti?! Misnila sam da se odlaskom u samostan moram svega toga zauvijek odreći, da nikada više neću zaigrati. Međutim, kako god je u meni buktio i razdirao me otpor prema Božjem pozivu, Božja je milost malo pomalo pobjeđivala i gasila tu buktinju i počela me grijati neopisivom toplinom. Odluka je bila neopozi-va: idem u samostan!

AM: Je li stvarno niste više nikada zaigrali?

s. Leop: Kad sam prihvatile tu žrtvu odreknuća od svega, Bog mi je pokazao da me ljubi i da me treba baš zbog te moje radosti i spretnosti za igru. Pa i psalam 87. kliče: *pjevat će igrajući kolo.* U samostanu se me sestre puno puta moliće da igram, jer to nisu nikada vidjele. Možete misliti kako sam bila ponosna i sretna što mogu zaigrati, zajedno sa svojim prijateljicama koje su također bile iz Baćke. Da smo još imale svoju narodnu nošnju, onda bi tek vidjele kako Baćanke igraju!

AM: Kada i kako ste putovali u Korčulu?

s. Leop: Bilo je to godine, ja mislim 1952. ili treće. Sa mnom je išla s. Mala Tereza. Putovale smo vlakom. Trebalo je više puta presjedati, pa onda još brodom. Zbilja je to bilo dugo, ali i zanimljivo putovanje. Nisam osjećala umor, bila sam uzbudjena. Krećem u nešto nepoznato, u daleki kraj, ostavljam svoju dragu ravnicu, dom, salaš, braću i sestre. Nije to baš lako. Sve

su se te slike isprepletale u meni do Korčule. S jedne strane se pojavljivala tuga, s druge ponos, a s treće znatiželja, ali je sve to, ipak, prevladao onaj tih Učiteljev zov: „Dođi, idi za mnom!“ Odlučila sam i krenula, i evo me još tu! Bogu hvala! Bilo je to prije više od 60 godina. Bože moj, kako je to brzo prohujalo!

AM: Kako vam je bilo u Korčuli, što ste sve radili?

s. Leop: U Korčuli je trebalo raditi slične poslove što se rade u svakoj kući. Nije mi to bilo ništa novo ni posebno teško. Jedino što je bilo novo, je nošenje mora za zalijevanje sanitarnog čvora, i to svakoga jutra. Ali i na to sam se navikla. Bila sam mlada, puna snage, pa je sve to bila sitnica prema onim radovima na salašu. Uživala sam gledati nepregledno more, male barke, brodice i velike brodove. Sve u svemu, bilo mi je lijepo i najvažnija mi je bila briga učvršćivati svoje zvanje i truditi se biti što savršenija. Imali smo pouke i od dominikanaca i od učiteljice novicijata koji su nam u tome pomagali. Inače, od drugih poslova, radili smo ručne radove, posebno za imendan č. majke i učiteljice. To je, zapravo, bilo za poklone dobročiniteljima, jer trebalo im se odužiti, a drugih stvari nismo imali. Ručne radove sam voljela jer sam to naučila od svoje nane (mame).

AM: Koliko vas je bilo u novicijatu i tko vam je bio učiteljica?

s. Leop: Bilo nas je osam u grupi. Ne bih vam znala sve nabrojiti. Učiteljica nam je bila č. Gabrijela Batistić. Ona nas je dosta ‘muštrala’.

S lijeva: (Jelena) s. Dominika Loch, s. Kata Vukov, s. Margita, s. Leopoldina Temunović, (Matilda) s. Alfonza Ostrogonac, (Vita) s. Borislava Malagurski (1954.).

Osobito je pazila da budemo ponizne i iskrene. Prihvatile sam to i trudila se koliko sam mogla. Svaki je odgoj težak, jer se moramo odričati svojih zahtjeva i nekih navika, ali ako smo ponizni onda nam je lakše prihvati bilo koju kritiku. To svakome treba. Svatko bi želio da se njegova poštije. A znamo da se *Bog oholima protivi a poniznima daruje milost*. Sve u svemu, imale smo dosta prigode vježbati se u poniznosti i stjecati potrebne milosti! Tada je časna majka bila s. Česlava Andrejs. Novicijat je trajao godinu dana. Prve zavjete sam položila 9. svibnja 1955. u Korčuli.

AM: Gdje je bilo vaše djelovanje nakon zavjeta?

s. Leop: Kao što su i druge mlade sestre okušale svoje duhovne i tjelesne snage u Žrnovu, tako sam i ja išla tamo na ispomoć. Nakon toga sam premještena u Tavankut. Tamo su tada bile: s. Margita, s. M. Josipa, a poslije su se izmjenjivale i druge sestre.

AM: Je li vam bilo drago što ste se vratili u svoje krajeve? Što ste tamo radili?

s. Leop: Svakako da je lijepo vratiti se u rodni kraj, gledati zelena polja, slušati tambure. Ali kao redovnica prihvatile sam raditi sve što je trebalo: crkva, vrt, kuća, obradivale smo čak i vinograd. Stalno sam se učvršćivala u uvjerenju da naša svetost i redovništvo ne ovisi o poslu kojega radimo niti o mjestu gdje živimo. Ako idemo kamo nas, preko poglavara, šalje Bog, onda je svaki posao blagoslovjen, onda osiguravamo nebo sebi i svima oko nas.

Tavankut, uređenje dvorišta: s. M. Josipa, s. Lurdes, s. Margita, s. Leopoldina

Vlč. Branko sa sestrama Amatom, Leopoldinom i Nevenkom

AM: Niste vi sami izabrali redovničko zvanje. I vaša je mlađa sestra redovnica? Tko je utjecao na nju?

s. Leop: Ne znam tko je privukao moju sestruru Vecu u samostan, ja sigurno nisam, jer bi onda izabrala dominikanke, a ona se opredijelila za Družbu Kćeri milosrđa i tu je dobila novo ime, s. Trpimira. Te su sestre bile u Subotici i sigurno su joj se svidjele više nego dominikanke. Morate nju pitati zašto. Ali ja sam bila sretna kad sam vidjela da je i ona sretna u svom zvanju. I jedan mi je brat, Josip, postao svećenik, dijecezanski. Nažalost, razbolio se i umro prije nekoliko godina. Poslije se i moja nećakinja, Blaženka Rudić, odlučila postati dominikanka. To mi je bilo jako drago i neprestano Bogu zahvaljujem na tom daru.

AM: Ali niste ostali dugo u Tavankutu, gdje ste bili poslani nakon toga?

Pregrada

s. Leop: Moje novo odredište bila je Pregrada u Hrvatskom Zagorju. Reći ćete: opet novi kraj, novi ljudi, novi običaji, novi posao. Točno, ali bila sam relativno mlada, poletna, puna života i voljela sam biti aktivna. Imala sam sreću da je tamo bio župnik vlč. Branko Ivanjko. I on je bio mlad, poletan, pun ideja. Tu se nije imalo vremena razmišljati je li mi nešto teško ili nije. Sve je trebalo štimati, na vrijeme. Crkva je uvijek bila puna, što me posebno čudilo i veselilo. A o djeci da i ne govorim. Prialagodila sam se njima, igrala se s njima,

posebno skakanje po kockama koje se nacrtaju. Velečasni je imao poseban dar okupljanja djece. Djeca su hrlila u crkvu s najvećim veseljem. Imao je puno ministranata. Osim toga, to je velika župa, ima i puno kapela gdje se održavaju mise. Ja sam, uglavnom bila u kući. Kuhala sam i spremala, a kad nije bilo velečasnog u kući onda sam primala ljude, zapisivala mise, sprovode, krštenja. Cijeli dan je trebalo biti na raspolaganju. Nije mi to bilo teško. Zavoljela sam taj kraj i ljude. Moram priznati da mi je u početku bilo jedino teško što nisam razumjela zagorski jezik. Oni mi govore, a ja se smijem, povlađujem im, a nisam razumjela skoro ništa. Ali taj sam problem dosta brzo svladala, te sam i sama počela govoriti 'zagorski', čak mi kasnije neki nisu vjerovali da sam rodom iz Bačke. I sada mi koji put 'izlete' zagorske riječi (kaj pa je?).

Inače, ljudi su u Pregradi imali povjerenja u mene, prihvatali su me i rado su mi dolazili. Mnogi su imali potrebu ispričati mi svoje životne priče, izjadati se. Utješila sam ih i savjetovala kako sam znala, ali sam ih još više uključila u svoje molitve, jer sam znala da samo Bog može

dati pravi odgovor i rješenje za naše probleme. Moram još reći da su ljudi u Pregradi bili jako darežljivi. Donosili su nam svega što su imali: sira, mlijeka, jaja, voća, kolača.... Mi smo sebi ostavili samo malo, a sve bi ostalo slali u Zagreb i Korčulu. Vjerujem da je to za njih bila Božja Providnost, jer su naše sestre u velikim samostanima dosta oskudijevale.

Što se još Pregrade tiče, posebno su mi ostala u sjećanju hodočašća na Mariju Bistrigu. Skupilo se i do stotinu djevojaka u bjelini, pa djece, muškaraca i žena. Išlo se pješice, nekoliko sati, a neki su išli zaprežnim kolima. Ništa to nije bilo teško. Hodočasnici iz drugih krajeva su već znali, da kad dolazi Pregrada, to će biti nešto posebno. Isto tako mi je ostalo u sjećanju proslave imendana vlč. Branku. Ljudi bi gotovo cijeli dan dolazili čestitati. Neki ministranti su znali doći već u pet sati ujutro, i to baš oni koji su bili iz najudaljenijih sela, morali su pješačiti čak dva sata do crkve. Župnik bi znao reći u šali: „Kaj ste ponoreli, zakaj niste još spali?“ A oni bi se smijali i pjevali mu posebne pjesme što su naučili za njega. Svaki put su, inače, djeca, uz pomoć sestre katehistice, znala pripremati za njega posebne priredbe. To je za župu bio veseli događaj.

AM: Koje su sestre bile s vama u Pregradi?

s. Leop: Bilo ih je više, mijenjale su se. Znam da je u početku bila s. Emanuela, pa s. Marija Josipa, onda s. Nevenka i s. Julijana. Kasnije je došla kao vjeroučiteljica s. Janja Njegovec, pa s. Kalista, s. Leonija, s. Milena. Ne mogu se sjetiti kad je koja došla ni koje su još bile. Ne bih htjela

Proslava 60. obljetnice redovništva s. Leopoldine 2015. godine

nikoga izostaviti. Najduže je sa mnom bila s. Amata. Nas dvije smo ostale skoro 40 godina.

AM: Što su sve sestre radile u Pregradi?

s. Leop: U početku smo se brinule o cijelom župnom gospodarstvu. Radile smo i na njivi, u vrtu, u štali. Da nam bude lakše ja sam položila šoferski i vozila sam mali traktor. Ponekad sam vozila i župnikov auto. To je bila velika novost za Pregradu, jer sam ja tada bila prva ženska koja je položila šoferski. Muški su bili na mene pomalo ljuti jer su onda i njihove žene htjele ići polagati šoferski; kad može časna, zašto ne bi i one?! Sestre su se brinule i za župnika i crkvu. Ali vlč. Branko je uvijek nastojao da nam molitva bude na prvom mjestu, a sve ostalo koliko stignemo. Malo pomalo smo napustile rad u gospodarstvu. Ostao nam je samo vrt i domaće životinje. Velečasni je želio da sestre budu više uključene u župni pastoral, u katehizaciju i sviranje, a kasnije je vidio koliko bi ljudima trebalo čuvanje male djece, a isto tako i skrb za starije osobe. Tako smo jedno vrijeme imali nešto djece na čuvanje, a poslije smo počeli primati starije osobe. Bio je to blagoslovljen posao, nipošto radi zrade, nego isključivo karitativnog karaktera, ali u svakom slučaju dosta naporan za naš mali sastav sestara. Starci su bili zadovoljni, a isto tako i njihova rodbina. Međutim, kad su naše sile počele

slabiti, morale smo napustiti tu vrstu apostolata. U međuvremenu je došao i novi župnik, vlč. Vinko Gregur, nova katehistica s. Bernardica Juric i nova orguljašica s. Jasenka Mravak. S. Amata se teško razboljela, a i mene je nogu sve više boljela pa nas je č. majka premjestila: s. Amatu u Zagreb, a mene u Suboticu.

AM: Je li vam bio težak ovaj premještaj, pogotovo što ste ostavili voljenu Pregradu?

s. Leop: Niti jedan premještaj mi nije bio pretežak. Sigurno da se čovjek navikne i zavoli jedno mjesto, ali mi je poslušnost uvijek bila na prvom mjestu. Nije dobro da se vežemo za ljude i mjesto. Kad-tad sve se mora ostaviti, ne smijemo se puno zaustavljati na prošlosti.

Ne želim sakrivati da se rado sjetim Pregrade. Suživjela sam se s tim narodom, ali sam svjesna da dolaze nove generacije koje žive i dišu na svoj način, sa ekipom koja je sada тамо. Važno je da u svakom trenutku, na svakom mjestu uprisutnimo Isusa među ljudima.

AM: Tijekom vašega redovničkog života živjeli ste na više mjesta, svaki put s drugim ljudima (sestra-ma), kako ste doživljavali zajednički suživot, da li kao nešto lijepo ili nešto što traži puno žrtve?

s. Leop: Svi smo mi nužno vezani uz zajednički život. Sam Bog je rekao pri stvaranju prvog čovjeka, Adama: *Nije dobro da čovjek bude sam ...*

Mi trebamo jedni druge. Ljudi žive zajedno u braku, u obitelji, u udrugama u školi, na poslu. A mi smo izabrali poseban život u redovničkim zajednicama. U psalmu 133. stoji: *Gle kako je dobro i kako je milo kao braća zajedno živjeti.* Znači, već se od postanka svijeta vrednovao i priželjkivao mir u zajedničkom životu. A mir se postiže ako to mi sami želimo. On nužno uključuje odricanje od vlastitih prohtjeva i želja. Čim dajem prostor drugoj osobi koja sa mnom živi da slobodno misli i govori, ja stvaram mir. Ja se osobno nisam nikada htjela svađati ili prepirati. Sklonija sam popuštanju. Nije to uvijek lako, ali bez toga ne ide. Moram, ipak, priznati da nisam mala puno prigode za popuštanje, jer sam živjela sa sestrama s kojima sam se mogla lako dogоворiti o svemu. Bila sam sretna što sam baš s njima živjela.

AM: *Kako sada provodite dane?*

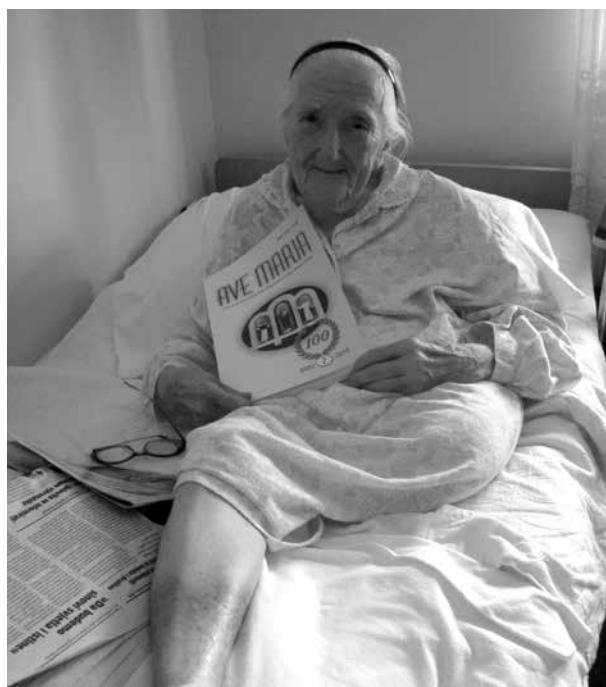
s. Leop: Kao malo dijete (ha, ha)! Baš sam o svemu ovisna o drugome otkako su mi u bolnici odrezali nogu. Već su mi počeli rezati prst po prst i na drugoj nozi. Valjda mi neće i ovu nogu odrezati. No, još imam puno razloga za zahvaljivanje Bogu jer imam obje ruke, oba oka, imam

zdrave uši. Mogu još govoriti. S druge strane znam da sada sestrama nije lako sa mnom, osobito s. Nadi Ivanković koja se o meni brine. Sam Bog joj daje snagu i veliku ljubav. Molim ga neka joj on uzvrati, kao i svim drugim sestrama i onima koji mi pomažu. Bolovi su mi ponekad nesnosni. Hvala Bogu da ima lijek koji ih barem malo ublaži. Kad god mogu molim časoslov, a krunicu ne ispuštam iz ruke. Volim puno čitati, tako mi dani prolaze brzo. Jako se veselim kad čujem da smo dobili koje novo zvanje. Znam da treba puno moliti za naše mlade, za svećenike i za cijeli svijet, a kad ne mogu moliti, onda prikazujem svoje patnje. Gledam u Isusa, pa mi je lakše. Koji put mu kažem: „Bože, ako je malo, daj još.“ I ‘usliša’ me! Do nedavno mi je činila društvo Kata Ivanković, mama s. Nade. Zajedno smo molile, pjevale i divanile. Nažalost, ona je umrla pa mi sada fali.

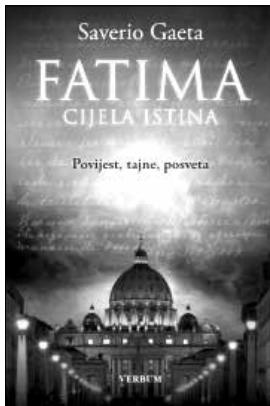
AM: *Što biste poručili sestrama posebno mlađima?*

s. Leop: Znam da i mlađima i starijima treba puno ljubavi, a to će dobiti ako budu i same ljubile. Najviše od svih drugih ljubi nas Isus. Ljubimo i mi njega.

(Razgovor (preko telefona) vodila s. Slavka Sente 21. lipnja 2017.)

ŠTO IMA NOVA U KATOLIČKIM KNJIŽARAMA?

Saverio Gaeta FATIMA - CIJELA ISTINA

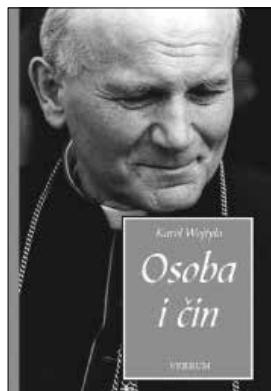
Povijest, tajne, posveta
Nema vjernika koji nije čuo za Gospu Fatimsku i za Gospina ukazanja trojici malih pastira u Portugalu. No znamo li što se točno dogodilo u Fatimi, koje su bile Gospine riječi? Koliko

znamo o tzv. "čudu Sunca" kojemu su svjedočili desetci tisuća ljudi? O čemu je riječ u "fatimskoj tajni" i je li ona doista do kraja obznanjena? Jesu li proroštva iz Fatime već dovršena ili se odnose na vrijeme u kojem živimo i neposrednu budućnost koja je pred nama?

U ovoj intrigantnoj knjizi ugledni vatikanist i autor više priznatih knjiga Saverio Gaeta donosi cijelovit i iscrpan pregled stoljetne povijesti ukazanja u Fatimi, detaljne opise sva tri dijela tajne, posvetu Bezgrješnomu Srcu Mariju, kao i pobožnosti koje je preporučila Gospa od Krunice. Novinarskom objektivnošću Saverio Gaeta iznosi i sve činjenice vezane za ukazanja, kao i mišljenja o Fatimi svih papa, od Benedikta XV. do aktualnoga pape, pape Franje, koji je vrlo znakovito posvetio svoj pontifikat Bezgrješnomu Srcu Marijinu te će prigodom stote obljetnice ukazanja predvoditi svečano misno slavlje u Fatimi. Iz svega toga proizlazi cijelovita slika koja pomaže razjasniti intrigantne i nejasne dijelove poruke, kao i sumnje koje su u posljednje vrijeme potaknule pitanja o tome je li Gospina poruka objavljena u cijelosti.

Ova izvanredna knjiga, objavljena u povodu stote obljetnice ukazanja u Fatimi, na nov i

izvanredan način osvjetjava ovaj epohalni događaj koji je obilježio i promijenio povijest Crkve i cijelog svijeta. (KS)

Ivan Pavao II. - Karol Wojtyla: OSOBA I ČIN
Osoba i čin temelj je cijelog sustava moralne teologije Ivana Pavla II. i polazište filozofske obrane dostojanstva ljudske osobe, što knjizi u suvremenim okolnostima daje iznimnu aktualnost i praktičnu vrijednost.

Izvorno objavljeno u Poljskoj 1969., ovo je najbolje filozofsko djelo Karola Wojtyle koje tvori srce njegove personalističke etike te donosi ključne kategorije Wojtyline antropologije koja je u suprotnosti sa svakim materijalizmom, relativizmom, totalitizmom i individualizmom. Sreća znači ostvariti se kao osoba koja djeluje svjesno, voljno i slobodno. Osoba i čin nisu dvije odvojene stvarnosti nego jedna duboko povezana stvarnost. Samo u činu, duboko ljudskom i moralno dobrom, čovjek se ostvaruje kao osoba. No Wojtyla u svojoj filozofiji u kojoj se služi realističkom fenomenologijom te aristotelovsko-tomističkim pojmovljem ne polazi od moralnih norma i kriterija pa prema osobi, nego obratno, od čovjeka kao osobe preko čina koji je u sebi određeno htijenje, odluka i izbor za neku vrijednost, ide prema ispunjenju i ostvarenju sebe. Autor upozorava da čovjekovo opredjeljenje za čine koji su u sebi moralno dobri jedini omogućuju autentično ostvarenje sebe, istinsko zajedništvo i osobnu sreću, dok čini koji se temelje na htijenju i odluci za moralno zlo vode prema neostvarenju osobe.

Ovo vrijedno filozofsko djelo, sada dostupno i na hrvatskome jeziku, važan je doprinos ne samo poznavanju misli Karola Wojtyłe / Ivana Pavla II., nego i cijelokupnomu filozofskom i antropološkom opusu o ovoj temi, a svojim sadržajem i uvidima pomaže da se čovjek suoči s temeljnim pitanjima vlastitoga postojanja i djelovanja. (Verbum)

Fabrice Hadjadja!

Podrobno obrađujući niz tema i temeljeći ih na susretima s Uskrslim onako kako ih je zaobilježilo Sveti pismo, jedan od najbriljantnijih misililaca našega vremena, **Fabrice Hadjadj**, u ovoj izvanrednoj knjizi propituje događaj i fenomen Kristova uskrsnuća, pitajući sebe i nas: mijenja li Uskrsnuće način na koji se odnosimo prema svijetu, način na koji pristupamo svakomu novom danu i živimo ga? Fabrice pokazuje kako život uskrsloga Krista izravno zadire u naš život i trajno nas preobražava.

Način na koji se uskrsli Krist ukazuje ima u sebi nešto zbumujuće: veliku jednostavnost. Fabrice Hadjadj u ovoj knjizi ne propušta upravo to naglasiti te svojim dubokim, lucidnim i duhovitim promišljanjima konkretno pokazuje kako živjeti tu jednostavnost uskrsnuća preobražujući u njegovu svjetlu odnose s drugima, vlastiti poziv, odnos prema hrani, novcu, kućanskim poslovima, Svetomu pismu, milosrđu, vjeri, ljubavi, spolnosti...

Ovaj novi pogled poziva nas da vidimo Božje otkupljenje na djelu ovdje i sada i da iskusimo kraljevstvo nebesko i njegovu jednostavnost u vlastitoj svakodnevici i svakomu djeliću svojega života.

Posljednja lekcija Utjelovljene Riječi bila je u činjenju jednostavnih čina da se tako učenici nauče ne gledati više njega, nego vidjeti sve stvari u njemu i prepoznati njegovu slavu koja izranja svagdje u svakodnevici. (Fabrice Hadjadj) (Verbum)

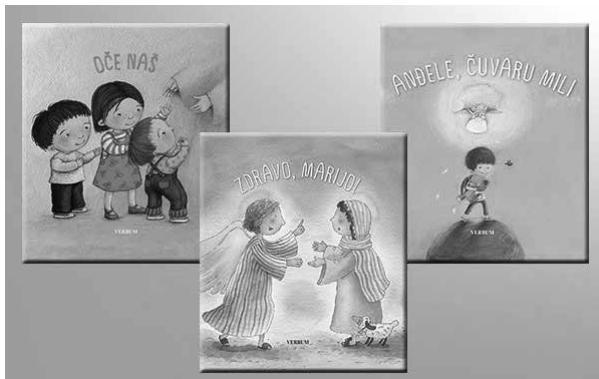
OTAC JÉRÔME: DOBRI UTJECAJI DUHOVNE POUKE

Jedan od najvećih duhovnih učitelja u 20. stoljeću svakako je otac Jérôme, monah trapist koji je oko sebe okupljaо svu samostansku zajednicu privlačnom snagom svoje osobnosti, svoje snažne vjere i duboke ljubavi prema dušama koje mu je Bog povjerio. Doista je živio svetim životom, ali ta je "svetost bila ni jansirana i samozatajna, u duhu cistercitskoga zvanja". Knjiga je kronika dobrih utjecaja, kronika malih događaja koji su oblikovali toga svestog čovjeka i učvrstili ga u vjeri, pobožnosti i njegovu monaškom zvanju. No ova knjiga također donosi portret jednoga duhovnog oca, zbir njegovih duhovnih opomena, pouka i poticaja prepun dubokih misli i promišljanja koja privlače srce svakoga čitatelja na tihu sabranost, na tišinu i promatranje samoga sebe u Bogu.

Blago duhovnosti redovnika trapista, koji je bio istinski duhovni otac i vođa, prvi put nudimo čitateljima na hrvatskome jeziku, kako bi se nadahnjivali monaškom duhovnošću i našli podršku koja im je nužno potrebna za molitveni život u svijetu.

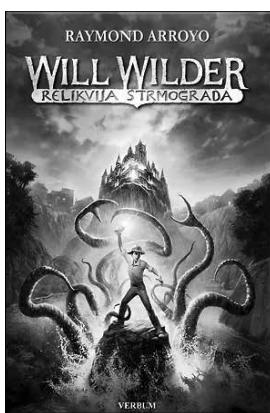
Ono što u knjigama piše o molitvi [...] koja može zadovoljiti najnezasitnije i najzahtjevnije srce nije šala, nije stvar prošlosti; to su proživjeli ljudi koji nisu ništa manje i ništa više ljudi nego vi i ja. Iskustvo onih koji nalaze Boga i žive od molitve ima mnogo veću težinu nego neuspjeh onih koji nisu imali dovoljno hrabrosti i koji su odustali. U svakom zanatu treba učiti od onih koji su uspjeli.

OTAC JÉRÔME

Tri nove dječje slikovnice Naučite Vaše najmlađe glavne kršćanske molitve!

Autorica triju dječjih slikovnica, **Berta Golob** je slovenska spisateljica i pjesnikinja. Rođena je u Kranju, u Sloveniji. Napisala je mnogo dječjih knjiga s religioznim temama, a među knjigama su i slikovnice za djecu Oče naš, Zdravo Marijo i Andele, čuvaru mili. Ove slikovnice predivno su oplemenjene grafičkim prikazima, koje će zadiviti djecu te ih približiti glavnim kršćanskim molitvama. Uz glavne molitve, svaka slikovnica je obogaćena i tekstom koji "dječjim jezikom" progovara o Božjoj ljepoti, našoj nebeskoj Majci te vjernom prijatelju Andelu čuvaru. (Verbum)

Raymond Arroyo
WILL WILDER - relikvije strmograda
Riječ je o uzbudljivoj književnoj pustolovini o nestrašnom, tvrdoglavom dvanaestogodišnjem dječaku Willu Wilderu, koji posjeduje nesvakidašnji, nadnaravni dar: samo on može vidjeti strašna čudovišta koja su počela napadati njegov rodni grad Strmograd. Drevna relikvija sv. Tome apostola gotovo je cijelo stoljeće čuva-

la grad od divlje rijeke koja ga okružuje, ali kad je Will odlučio "posuditi" relikviju i upotrijebiti je za svoje ciljeve, slučajno je probudio zlu silu i pokrenuo strašne događaje koji su zaprijetili cijelom svijetu. Brodovi tonu, iz podivljale rijeke izranjavaju strašna skrivena stvorena i samo Will može popraviti stvari prije nego što bude prekasno. Uz pomoć svoje dobre (iako ponekad malko zastrašujuće) tete Lucille, upraviteljice muzeja prepunog moćnih tajanstvenih predmeta, Will će pokazati da djela jednog običnog dječaka mogu promijeniti svijet... (Verbum)

Elred Rivalenski: O PRIJATELJSTVU

Poznati engleski srednjovjekovni svetac Elrad Rivalenski, čija su djela prevedena na brojne svjetske jezike, pred sam kraj svojega života napisao je spis „O prijateljstvu“, u kojem dolazi do izražaja

dubina misli i promišljanja srednjovjekovnog monaha. Svrha djela je podučiti mladu subraču iz samostana o prijateljstvu. Oslanjajući se na Ciceronov tekst o prijateljstvu, na Jeronimove, Augustinove te biblijske tekstove, Elrad psihološki vrlo promišljeno piše o prijateljstvu u svim njegovim dimenzijama, te posebno inistira na ravnoteži između razumske i emotivne dimenzije. Prijateljstvo opisuje kao cjeloživotni proces rasta i sazrijevanja čovjeka na području njegovih međuljudskih odnosa. Iako smješteni u srednjovjekovni monaški kontekst, sva zapožanja, savjeti i upozorenja mogu se vrlo lako primijeniti u životu svakog pojedinca i pokazati mu put izgradnje na tom važnom području ljudskog života. (KS)

ŠTO KAŽU NAŠE NAJMLAĐE?

Susret u Orebiću

U petak 21. 04. prije odlaska na duhovno – re-kreativni susret u Orebiću, kandidatice su u jutarnjim satima sa svojom magistrom s. Anom Begić, stigle u Korčulu. Nakon doručka koji su im sestre priredile, krenule su u obilazak kuće i vrtića te okolnih mjesta Lumbarde i Žrnova, a poslije ručka kandidatice su se sa s. Anom, brodicom uputile u Orebić.

U popodnevnim satima su u Orebić stigle novakinje sa č. Majkom Katarinom Maglicom i magistrom novakinja s. Marijom Goreti. Navečer smo imale zajedničku molitvu i druženje. U subotu ujutro nakon jutarnje molitve, krunice i sv. mise koju je predvodio fra Marko Bobaš OP, č. Majka i s. Ana održale su predavanje kandidaticama i novakinjama. Č. Majka je govorila o psihološko – duhovnoj dimenziji ljudskih odnosa s Bogom i jednih s drugima, te o dijalogu u zajednici, a s. Ana je naglasak stavila na odgoj i posluh u zajednici te na odnos prema autoritetu.

Poslijepodne smo prošetale do samostana i muzeja Gospe od Andjela koji vode hercegovački franjevci. U samostanu nas je dočekao fra Šime koji nas je srdačno i gostoljubivo primio. Uz razgovor i druženje s fra Šimom, krenuli smo u obilazak muzeja u kojem se nalaze ikone, slike, predmeti i makete starih mornarskih bro-

dova, a u samostanskoj smo crkvi vidjeli čuvenu ikonu Gospe od Andjela koja je čudom ostala sačuvana u olujnom moru. Razgledavši muzej, šetajući i u razgovoru uputile smo se doma na večernju molitvu. Zajedništvo nakon molitve i večere nastavili smo uz igru i smijeh.

U nedjelju ujutro nakon jutarnje molitve i doručka uputili smo se u crkvu Pomoćnice kršćana na sv. misu. Poslije ručka u posjet nam je došao fra Ante Vučković. Fra Ante nam je govorio o redovništvu kao slici i znaku koji redovnički život ostavlja u svijetu, posebno u ovom današnjem. Potaknuo nas je da nikada ne izgubimo svijest o važnosti redovništva i redovničkog života te osobnog poziva svakoga od nas. Redovnica je samom svojom pojavom znak nečega većeg i uzvišenijeg, znak života u Bogu i s Bogom sa svom svojom osobnošću, karakterom i životom koji sve čini da taj znak u predanju zasvjetli u svijetu, naglasio je fra Ante. Susret je završio u nedjelju navečer kada su kandidatice sa s. Anom krenule za Zagreb, a novakinje sa s. Marijom Goreti i č. Majkom krenule na trajekt za Korčulu.

Radosne smo i zahvalne na ovom susretu i druženju koje su nam sestre pripremile, a dojmove i poticaje kojima smo se otvorile, nosimo

sa sobom u svoje zajednice, pokušavajući živjeti ono što smo primile bivajući svjesne da redovnički život iziskuje upravo to da se izdignemo iz svoje naravi u nadnaravno, iznad onoga što

je normalno i svima dohvatljivo u ono čudesno, bivajući znakom Onoga bezvremenskog u vremenu u kojem živimo!

Ana Boras

Kako je lijepo i ugodno kad se sestre nađu zajedno

U Velikom tjednu, točnije u petak, započeo je naš susret kandidatica i novakinja na Orebiću. Kandidatice i s. Ana došle su u jutarnjim satima u naš samostan na Korčuli. Nakon doručka, obišle su samostan i pozdravile sestre. Potom su sa časnom učiteljicom pošle u obilazak na jednu od naših najljepših plaža „Bili žal“ u Lumbardi. Zajedno smo ručale, a potom su kandidatice sa s. Anom pošle u našu kuću na Orebić. Novakinje su za to vrijeme dovršavale svoje dužnosti, polako se spremale, i uputile se i mi za Orebić u poslijepodnevnim satima. Tamo su nas radošno dočekale naše kandidatice: Ana Boras, Ana Turi, Irena i njihova učiteljica s. Ana, a Karmela nam se pridružila idućega dana ujutro zbog školskih obaveza. Malo smo se raskomotile, a potom je uslijedila molitva časoslova i krunica. Spremali smo večeru koja je brzo ‘nestala’, pospremili smo kuhinju i pošle na počinak.

U subotu ujutro pridružila nam se i Karmela. Imali smo jutarnju molitvu, krunicu i sv. misu koju je predvodio naš pater Marko. Zajedno smo doručkovali, dakako uredili kuhinju i počela su predavanja. Nakon predavanja smo zajednički spremali fini ručak sa puno vrijednih malih ručica. Nakon okrijepe, pošle smo u samostan Gospe od Anđela. Uspinjali smo se po strmom brdu kako bismo došli kod samostana braće franjevaca u spomenuti samostan. Veoma su nas srdačno dočekali. Zajedno sa vodičem razgledali smo njihov bogat i vrijedan muzej. Vidjeli smo križ koji je izrađen od jednog dijela masline a kad se pogleda Kristovo lice sa triju strana, na svakoj strani ima drugi izgled lica. Na jednoj je nasmijan, na drugoj pati, a na trećoj je mrtav. Vidjeli smo i slike obitelji kapetana koja svaka nosi svoju priču.

Vračali smo se našoj kući puno lakše nego uspinjući, malo se okrijepile a potom smo imali molitvu časoslova u našoj kapeli pa večera, a zatim druženje. Igrale smo igru pogađanja. Nasmijale smo se i zabavile tako da nismo ni primijetile da nam je pobieglo vrijeme.

Zadnji dan, nedjelja. Jutarnja molitva, doručak a potom smo išle na misu u župnu crkvu. Predvodio je don Marko, i veoma se obradovao kad nas je vidio u tolikom broju. Lijepa svečana misa na kojoj je svirala naša s. Anita Sučić. Kada smo se vratile, molile smo krunicu, a onda opet, zajednički pripremale ručak. Iznenadio i obradovao nas je posjet fra Ante Vučkovića. Malo smo popričali i izmijenili naša iskustva. Bio je spreman i otvoren za isповijed ili duhovni razgovor ako je komu bilo potrebno. Mi smo se nastavili družiti, a onda večernja molitva. Časna majka nas je zadnju večer počastila svima nama dragom pizzom.

Došao je i trenutak rastanka. Bila nam je tužno, ali nas je tješila nada da ćemo se opet vidjeti za vrijeme praznika. Na ovom smo se susretu bolje upoznale i dodatno zbližile.

Neka Gospodin blagoslovi ove naše početke kako bismo postale i bile prave sestre kako to Gospodin od nas i očekuje.

s. Ozana Kolarić

Prilozi za povijest samostana na Škrapama

(od utemeljenja zajednice 1955. do utemeljenja župe 1967.)

Dana 13. svibnja ove godina navršila se 100. obljetnica prvog Gospina ukazanja u Fatimi. Tog dana papa Franjo predvodio je svečanu misu u fatimskom svetištu i pod misom kanonizirao vidioce Franju Martu i njegovu sestru Jacintu Martu. Istog dana u Splitu je obilježena 50. obljetnica utemeljenja župe na Škrapama. Nije nam namjera pisati o proslavi te obljetnice, nego se tim povodom osvrnuti na početke samostana sestara dominikanki na Škrapama, jer je taj samostan preteča današnje župe i jer su dominikanke koje su u njemu živjele prije utemeljenja župe bile prve pastoralne radnice u današnjoj župi na Škrapama, te su postavile temelje kasnjem pastoralnom radu. Osim toga, sestrinska samostanska kapela od utemeljenja župe do danas služi i kao župna crkva, pa je život župe na Škrapama neodvojiv i nezamisliv bez samostana sestara dominikanki. Prikladno je stoga osvrnuti se na povijest tog samostana od njegova utemeljenja 1955. do utemeljenja župe 1967. Pri tom nam je napomenuti kako u ovom radu donosimo priloge za povijest samostana na Škrapama, a ne cjeloviti kritički prikaz za rečeno razdoblje. Razlog tomu je ograničeni prostor kojim ovdje raspolažemo, ali i činjenica da bi za cjelovit kritički prikaz trebalo istražiti kroniku i druge izvore sačuvane u arhivu samostana na Škrapama. Te izvore nisam istražio prvenstveno zato jer mi je nedostajalo vremena, pa stoga to ostaje zadatak za buduća istraživanja.¹ U međuvremenu, držim da u ovom članku izneseni podatci uvelike osvjetljavaju početke samostana na Škrapama.

¹ U radu sam se služio poglavito izvorima sačuvanima u arhivu Kongregacije sv. Andjela čuvara u Korčuli i u arhivu samostana sv. Martina u Splitu, te nekim objavljenim izvorima i literaturom.

Od Lore do Škrapa

Svaka zajednica ima svoju povijest, ali i svoju pretpovijest. Za današnji samostan sv. Katarine Sienske na splitskim Škrapama mogli bismo kazati da je njegova pretpovijest počela u 18. stoljeću u gradskom predjelu Lora. Naime, godine 1731. Splitom je harala kuga. Među ostalima, razboljeli su se svi članovi obitelji Mihovila Vukasovića iz splitskoga Lučca. Prenesen u bolničnu, Mihovil je shvatio da mu se život bliži kraju, pa je potkraj listopada te godine zamolio don Petra Božića, župnika Lučca, da sastavi njegovu oporuku. Njome je samostanu dominikanskih trećoredica sv. Martina ostavio zemljište u Lori.² Sestre su to zemljište najčešće davale u najam težacima, a u prvoj polovici 20. stoljeća same su ga obrađivale dolazeći iz samostana sv. Martina i iz drugih splitskih filijala, osobito iz Pučke, tj. Gradske kuhinje. Prema pisanju s. Vjekoslave Poljanić, sestre koje su radile u toj ustanovi više puta su izrazile želju i potrebu da u Lori podignu kućicu za odmor, ali za to nisu imale novca. Doznavši za tu njihovu želju, uprava Gradske kuhinje im je, iz zahvalnosti za samoprijegorni rad u toj ustanovi, o svom trošku 1940. podignula kuću za odmor u Lori.³ No, nekoliko godina poslije Drugoga svjetskoga rata, komunističke vlasti dale su sestrama do znanja da će morati napustiti imanje u Lori, jer je vojska 1950. odlučila izgraditi ondje skladišta. Dominikankama isprva nije bila dostavljena odluka

ili rješenje o tome,⁴ ali su ubrzo ipak pozvane da dođu na ekspropriacionu raspravu 19. svibnja 1951. Na raspravi su zatražile da im se umjesto imanja u Lori "dade drugo za obradu i stanovanje sposobno zemljište s nastambom." Nastojeći to ishoditi, s. Mercedes Katalinić, priora samostana sv. Martina, kojemu je pripadalo imanje u Lori, obratila se 1. lipnja 1951. Komisiji za vjerske poslove i Predsjedništvu vlade Narodne Republike Hrvatske u Zagrebu. Objasnila im je da sestre na tom imanju obrađuju zemlju i goje nešto domaćih životinja, od čega se uzdržavaju sestre te zajednice i one u samostanu sv. Martina, pa bi sve one, oduzimanjem imanja u Lori, ostale bez glavnoga izvora prihoda i hrane.⁵

Ne obazirući se na dominikanke ni na njihove potrebe, vlasti su im 1951. oduzele dio zemljišta u Lori,⁶ ali im o tome nisu dostavile nikakvo rješenje ni akt, pa je s. Mercedes Katalinić 22. svibnja 1952. tražila da se to pitanje pravno uredi kako bi dominikanke mogle dobiti naknadu za oduzeto im zemljište ili najamninu za njegovo korištenje.⁷ Već 7. lipnja odgovoreno joj je da su vlasti ekspropriirale dva komada sestrinskoga zemljišta u Lori, te se čeka procjena istoga od strane Gradske eksproprijacione komisije.⁸ Ubrzo je dominikankama stiglo i rješenje o oduzimanju zemljišta površine 3870 m², za koje im je određena sramotno niska naknada od svega 32.199 dinara za koje u to doba moglo kupiti samo 100 do 150 m² zemljišta u Lori. Protiv tog rješenja s. Mercedes uložila je žalbu u kojoj je naglasila da sestre ne mogu primiti tako sramotnu svotu novca za svoje zemljište, osobito ne u državnim obveznicama, te je tražila da se dominikankama za oduzeto zemljište dade drugo zemljište

2 Usp. Arhiv samostana sv. Martina (dalje: ASM), Fascikl *Starí spisi*, Oporuka Mihovila Vukasovića, Split, 24. X. 1731., prijepis od 29. X. 1752. Nejasno je zašto se kasnije u izvorima spominje oporučna ostavština Nikole Vukasovića. Očito je stvorena predaja da se Vukasović zvao Nikola, pa su dominikanke u samostanu sv. Martina godinama služile misu za dobročinitelja Nikolu Vukasovića, a kasnije su to nastavile sestre u samostanu na Škrapama. Tu bi praksu trebalo ispraviti i nadalje služiti mise za Mihovila Vukasovića, jer se oporučitelj zvao Mihovil (u njegovoj oporuci piše *Michael Vucasovich*), a ne Nikola.

3 Usp.: Arhiv Kongregacije sv. Andjela čuvara (dalje: AKSAČ), *Kronika Kongregacije svetih andjela čuvara 1922. – 1942.* (dalje: KKSAČ 1), dne 1. VII. 1940.; AKSAČ, Spisi Vrhovne uprave (dalje: SVU), br. 7/1940., S. Česlava Andreia Upravi Gradske kuhinje u Splitu, Korčulu, 19. III. 1940.; ASM, *Kronika samostana Sv. Martina pisana od 1950. – 28. II. 1994.* (dalje: KSM 1), bez paginacije, podnaslov *Povijest kuće na Škrapama*.

4 Usp. ASM, Fascikl *Eksproprijacija Lora*, S. Mercedes Katalinić Komandi grada Splita, Split, 22. V. 1952.

5 Usp. SVU, br. 25/1951.: S. Mercedes Katalinić Komisiji za vjerske poslove, Split, 1. VI. 1951.; S. Mercedes Katalinić Predsjedništvu vlade Narodne Republike Hrvatske, Split, 1. VI. 1951.

6 Usp. ASM, Spisi samostana, Starješica samostana sv. Martina Nadbiskupskom ordinarijatu u Splitu, Split, bez datuma.

7 Usp. ASM, Fascikl *Eksproprijacija Lora*, S. Mercedes Katalinić Komandi grada Splita, Split, 22. V. 1952.

8 Usp. ASM, Fascikl *Eksproprijacija Lora*, Slavko Ružić samostanu sv. Martina, Split, 7. VI. 1952.

ili da im se oduzeto plati po realnoj cijeni i u gotovini.⁹

Iz žalbe s. Mercedes Katalinić uvažen je u prosincu 1952. samo zahtjev da se novac dominikankama umjesto u državnim obveznicama isplati u gotovini, ali iznos naknade ostao je isti.¹⁰ Ipak su vlasti u prosincu 1953. donijele odluku da će dominikankama umjesto kuće u Lori sagraditi drugu na Škrapama i da će im se kao odšteta za poljoprivredne kulture i ostalu imovinu isplatiti 105.839 dinara.¹¹ Ovim rješenjem određen je daljnji tijek događaja, koji su svoj epilog dobili 1955. kada je vojska konačno na Škrapama izgradila dominikankama zamjensku kuću. Dana 5. listopada te godine posljednja starješica Inočenca Tadić i sestre Henrika Sambrailo, Augustina Tanasković i Sibilina Baničević napustile su Loru i preselile u novu kuću na Škrapama. Vojska je njihove pokretnine ukrcala na kamion i prevezla iz Lore na Škrapu, gdje je splitski biskup Frane Franić, uz asistenciju dekana splitskoga stolnoga Kaptola, msgr. Herkulana Lugera, istoga dana blagoslovio novu sestrinsku kuću, slavio prvu misu u kućnoj kapeli i održao prigodni govor.¹²

Službu prve starješice nove zajednice Vrhovno vijeće početkom rujna 1955. odlučilo je povjeriti s. Jozefini Ostojić, ali se ona zbog zdravstvenih problema zahvalila na tome,¹³ pa je potkraj rujna odlučeno da službu prve starješice preuzme s. Nikolina Dedić. Došavši iz Šibenika, preuzela je upravljanje novom zajednicom, a nakon isteka prvoga mandata, 25. rujna 1958. povjeren joj je i drugi.¹⁴ Samostanom je upravljala do kraja siječnja 1962.

Budući da je s. Nikolina Dedić bila prva starješica samostana na Škrapama smatramo shodnim podastrijeti ukratko njezine biografske podatke. Rođena je 29. siječnja 1915. u Gali kraj Sinja, gdje je završila pet razreda osnovne škole. U samostan sv. Andjela čuvara u Korčuli došla je 10. listopada 1937. Ondje je 8. svibnja 1938. stupila u novicijat i 3. listopada 1939. položila prve redovničke zavjete.

Doživotne zavjete položila je 15. svibnja 1947. Mjesec nakon polaganja prvih zavjeta, 13. studenoga 1939. bila je premještena u samostan sv. Martina u Splitu, ali je već 13. siječnja 1940. poslana u Zagreb. Ondje je kroz desetak mjeseci promjenila tri zajednice: prvo je do 8. srpnja djelovala u kuhinji Dobrotvornoga društva Prehrana, potom do 20. listopada u samostanu bl. Hozane Kotorske, odakle je tog dana premještena u Gradsku kuhinju. Tu je ostala do 20. kolovoza 1942., kada je premještena u Sisak. Iz Siska se 8. svibnja 1945. vratila u samostan bl. Hozane Kotorske u Zagrebu, odakle je već 23. listopada te godine prešla u sestrinsku zajednicu koja je vodila kućanstvo braći dominikancima u samostanu na Borongaju. Odatile se 1. studenoga 1951. vratila u samostan bl. Hozane Kotorske i ostala u njemu do premještaja u samostan sv. Andjela čuvara u Korčuli 28. travnja 1953. Zadržavši se ondje manje od godine, premještena je 22. ožujka 1954. u Šibenik, odakle je potkraj rujna 1955., kako smo vidjeli, došla za prvu starješicu nove zajednice na splitskim Škrapama. U tom je samostanu ostala do kraja

Starješica Augustina Tanasković

9 Usp. ASM, Fascikl *Eksproprijacija Lora*, S. Mercedes Katalinić Gradskoj eksproprijacionoj komisiji u Splitu, Žalba, Split, 8. VII. 1952.

10 ASM, Fascikl *Eksproprijacija Lora, Rješenje*, Split, 22. XII. 1952.

11 ASM, Fascikl *Eksproprijacija Lora, Rješenje*, Split, primljeno u samostanu sv. Martina 8. XII. 1953.

12 Usp. *Diecezanska kronika*. U: *Službeni vjesnik Biskupije splitske i makarske*, 5/1955., str. 14., str. 14.

13 Usp. SVU, br. 92/1955., S. Jozefina Ostojić Vrhovnom vijeću Kongregacije, Split, 24. IX. 1955.

14 Usp.: AKSAČ, Protokol spisa Vrhovne uprave (dalje: PSVU), br. 196/1955. od 30. IX. 1955. i br. 259/1958. od 25. IX. 1958.; AKSAČ, *Zapisnik sjednica Vrhovnoga vijeća* (dalje: ZSVV), dne 7. – 9. i 29. IX. 1955. i 17. – 19. IX. 1958.

ovozemnoga života. Preminula je 5. siječnja 1969. Jedina je od svih sestara ostala u samostanu na Škrapama od njegova utemeljenja do kraja svojega života i prva koja je preminula kao članica tog samostana.¹⁵

Prve godine na Škrapama

Prvih mjeseci na Škrapama dominikankama je bilo jako teško. Starješica Nikolina Dedić zapisala je da su sestre kroz prva tri mjeseca na Škrapama raspolagale sa svotom od svega 3.000 dinara, što im nije bilo dovoljno za uzdržavanje, pa su zaradivale pletenjem, a nešto su primile i od dobročinitelja.¹⁶ Svjedočanstvo o siromaštву prvih dominikanki na Škrapama ostavila je i s. Samuela Dubravica. Ona je bila među prvim članicama nove zajednice, a u njoj se zadržala samo nekoliko mjeseci, do premještaja u Zagreb u prosincu 1955.¹⁷ O teškom životu na Škrapama kazala je: "Tu su sestre doslovno bile gladne. Jedva su imale što za jesti. Kad je Majka [Andjela] Milinković posjetila sestre one su joj otvoreno rekle da nije za mladu sestruru (tj. s. Samuelu, op.a.) takva glad. Starije sestre će se već nekako snaći."¹⁸

Čini se da u to doba nije bilo bolje ni u samostanu sv. Martina, jer je Vrhovno vijeće Kongregacije, uvezši u obzir siromaštvo tog samostana i činjenicu da je sestrinska kuća na Škrapama podignuta umjesto one u Lori koja je bila vlasništvo samostana sv. Martina, 25. rujna 1958. donijelo zaključak da samostan sv. Martina mora imati neke koristi od imanja na Škrapama. Stoga je Vrhovno vijeće naredilo s. Nikolini Dedić da svakog dana samostanu sv. Martina šalje "dvije litre mlijeka besplatno, a prema okolnostima od vremena na vrijeme i

malovrća." Također joj se naređuje da izradu jorgana prepusti samostanu sv. Martina, jer on na to plaća porez, dok zajednica na Škrapama ne bi imala koristi od toga, jer bi morala platiti porez.¹⁹

Starješica Nikolina Dedić izvijestila je 1959. Vrhovnu upravu Kongregacije da na Škrapama borave četiri sestre, od kojih su dvije zdrave i radno sposobne, a dvije su bolesne i uglavnom nesposobne za teže poslove. Budući da su sestre na Škrapama obrađivale vrt i imale nešto domaćih životinja, starješica je upozorila Vrhovnu upravu Kongregacije kako samo dvije radno sposobne sestre nisu dovoljne, nego bi trebale barem tri. U suprotnom, stradati će zdravlje i onih dviju sestara koje obavljaju sve teže poslove. Starješica piše da je na Škrapama došla bolesna s. Marija Ruzarija Franulović koja ne samo da ondje nije ozdravila, nego joj se zdravlje pogoršalo, jer je radila teške poslove, pa više nije sposobna ni za kućanske poslove. Druga bolesna sestra, Cecilija Rusan, uglavnom dane provodi u krevetu, pa tako dvije zdrave sestre, osim teških poslova u vrtu i štali, moraju brinuti za bolesnicu i obavljati sve kućanske poslove.²⁰

Zajednicu na Škrapama i dalje su mučili ekonomski problemi, zbog čega su sestre živjele u siromaštvu. Starješica Nikolina Dedić 1959. piše da su iz Trsta dobjale "stare robe u paketu", što su potom prodavale kako bi bar nešto zaradile za život, a dio te robe poklonile su onima koji su im pomagali kod težih radova u vrtu. Osim te robe, ni od koga nisu primile nikakve pomoći, nego žive od rada svojih ruku. Kako su

15 Usp. AKSAČ, Zbirka osobnika časnih sestara dominikanki (dalje: ZOČSD), osobnik s. Nikoline Dedić.

16 Usp. AKSAČ, Kutija Split – Škrapa (dalje: KST-ŠK), S. Nikolina Dedić Vrhovnom vijeću Kongregacije, Split, bez datuma 1959.

17 Usp.: AKSAČ, Dokumentacija o preminulim sestrarama, Dosje S. Samuela Dubravica, Osobnik; PSVU, 137/1955. od 12. XII. 1955.

18 Usp. Da se bolje upoznamo. S. Samuela (Tereza) Dubravica. Sa s. S. Dubravicom razgovarala s. Slavka Sente, u: Ave Maria, XIX (2000) 1, str. 40.

19 Usp. SVU, br. 261/1958., S. Andjela Milinković s. Nikolini Dedić, Zagreb, 25. IX. 1958.

20 O teškom stanju na Škrapama zorno svjedoče slijedeće riječi starješice Nikoline Dedić, koje prenosimo doslovno, bez intervencija u tekstu: "Neću da ni pišem kako je nezgodno u jednoj maloj kući imat bolesnike, a nema ko da radi. U ovoj maloj zajednici samo dvije zdrave a dvije bolesne na polju rad i blago uzdržavat. Nije čudo, da se i ove dvije jedan dan ne razbole, pa što onda. Neću, da više pišem, jer je poznato zdravlje od nas svake pojedine. Evo već su prošle tri i pol godine, nitko nije od vijeća došao i pogledao, da tu mora biti bar tri sestre zdrave da mogu onda jedna drugoj pomoći." KST-ŠK, S. Nikolina Dedić Vrhovnom vijeću Kongregacije, Split, bez datuma 1959.

i same siromašne, ne mogu pomagati siromahe, ali one koji zakucaju na njihova vrata ipak ne otprave praznih ruku, nego im udijele makar neku sitnicu. Također, zbog radnih obveza, brije za kuću i bolesne sestre, dvije zdrave sestre ne mogu odlaziti pomagati drugim bolesnicima ni vršiti druga djela milosrđa.²¹

Spomenimo ovdje i premještaje sestara koji su se dogodili kroz prvo desetljeće samostana na Škrapama. Dana 29. rujna 1955. izdan je dekret premještaja na Škrape sestrama Konstanci Kralj²² i s. Samueli Dubravici,²³ što znači da su te dvije sestre – uz one koje su doselile iz Lore i uz prvu starješicu Nikolinu Dedić – bile među prvim članicama nove zajednice. S. Samuela je već u prosincu 1955. premještena u Zagreb,²⁴ a s. Konstanca ostala je na Škrapama do 1963., baveći se vrtlarskim poslovima i kuhajući za zajednicu.²⁵ Ubrzo nakon što su 5. listopada 1955. iz Lore došle na Škrape, već 18. listopada s. Henrika Sambrailo premještena je u Orebić,²⁶ a s. Inočenca Tadić u rodni Stari Grad na Hvaru.²⁷ Poslije manje od godine, u lipnju 1956. premještena je sa Škrapa s. Sibilina Baničević,²⁸ a 16. travnja 1958. i s. Augustina Tanasković.²⁹ Obje su bile među prvima koje su iz Lore došle na Škape. S. Hijacinta Bačić boravila je na Škrapama od lipnja 1956. do listopada 1957.,³⁰ a s. Julijana Jagnjić od rujna 1957. do travnja 1958.³¹ Dana 9. travnja 1958. na Škape je premještena s. Cecilija Rusan, koja se zadržala ondje do srpnja 1965.³² S. Apolonija Domazet boravila je na Škrapama od srpnja 1958. do veljače 1960.,³³

21 Usp. KST-ŠK, S. Nikolina Dedić Vrhovnom vijeću Kongregacije, Split, bez datuma 1959.

22 Usp. PSVU, br. 103/1955. od 29. IX. 1955.

23 Usp. PSVU, br. 105/1955. od 29. IX. 1955.

24 Usp. PSVU, 137/1955. od 12. XII. 1955.

25 Usp. ZOČSD, osobnik s. Konstance Kralj.

26 Usp. PSVU, br. 114/1955. od 18. X. 1955.

27 Usp. PSVU, br. 115/1955. od 18. X. 1955.

28 Usp. PSVU, br. 160/1956. od 10. VI. 1956.

29 Usp.: PSVU, br. 154/1956. od 5. V. 1956.; ZSVV, dne 16. IV. 1958.

30 Usp.: PSVU, br. 161/1956. od 11. VI. 1956.; ZOČSD, osobnik s. Hijacinte Bačić.

31 Usp. PSVU, br. 196/1957. od 25. IX. 1957. i br. 231/1958. od 9. IV. 1958.

32 Usp.: AKSAČ, *Knjiga preminulih sestara*, 2. Nekrolog s. Cecilije Rusan; PSVU, br. 235/1958. od 9. IV. 1958.

33 Usp.: PSVU, br. 246/1958. od 14. V. 1958.; ZOČSD, osob-

a s. M. Ruzarija Franulović premještena je na Škape 20. kolovoza 1958.³⁴ i ostala je ondje nekoliko godina, baveći se uglavnom vrtlarstvom i kućanskim poslovima. Nekoliko godina provela je na Škrapama i s. Paulina Pitarević, koja je došla ondje u veljače 1963.³⁵

Vidjeli smo da je među prvim sestrama koje su iz Lore došle na Škape bila i s. Augustina Tanasković, koja je u travnju 1958. premještena u Gruž. Poslije manje od četiri godine, 30. siječnja 1962. ponovno je premještena na Škape, i to u svojstvu starješice.³⁶ Vodila je akciju prikupljanja novčanih sredstava i pomoći u naravi za gradnju i uređenje novoga samostana, te u tu svrhu razvila bogatu korespondenciju s brojnim ustanovama i pojedincima u domovini i inozemstvu. Nakon isteka prvoga mandata, Vrhovno vijeće joj je 18. veljače 1965. povjerilo i drugi, pa je starješinsku službu na Škrapama vršila do 13. prosinca 1968., nakon čega je premještena u Zagreb.³⁷

Gradnja novoga samostana

Ubrzo nakon što su 1955. uselile u kuću na Škrapama, dominikanke su uvidjele da im ona neće dostajati za potrebe njihove samostanske obitelji, osobito ako u samostanu bude više sestara. No, o gradnji većega samostana u to doba nisu mogle ni pomicljati. Slični problemi mučili su i splitskoga biskupa Franu Franića. Bio je svjestan porasta broja stanovnika u tom dijelu grada i činjenice da bi za vjernike koje tu žive trebalo osnovati župu, ali mu to u ono doba nije bilo moguće. Činjenica da su dominikanke pastoralno djelovale među tim vjernicima vjerojatno je utjecala na biskupovu odluku da privremeno rješenje potraži u dogовору sa sestrama, osobito kada je saznao da one planiraju graditi veći samostan na Škrapama, u čemu je ključnu

nik s. Apolonije Domazet.

34 Usp. ZOČSD, osobnik s. M. Ruzarije Franulović.

35 Usp. PSVU, br. 558/1063. od 10. II. 1963.

36 Usp.: PSVU, br. 494/1962. od 30. I. 1962.; ZSVV, dne 11. I. 1962.

37 Usp.: PSVU, br. 99/1965. od 18. II. 1965.; ZSVV, dne 16. II. 1965. Više o s. A. Tanasković vidi u: Ivan ARMANDA: *Dominikanke u Šibeniku*. Šibenik 2015., str. 215 – 217.

Biskup Frane Franić

ulogu odigrala priora samostana sv. Martina, s. Ivanica Dujmović.

Naime, premda je starješica zajednice na Škrapama u to doba bila s. Augustina Tanasković, ipak je idejni začetnik, pokretačka snaga i glavni organizator gradnje novoga samostana na Škrapama bila s. Ivanica Dujmović. Njezinoj dalekovidnosti i energičnosti samostan i župa na Škrapama mnogo duguju. Istimajući njezine zasluge u tom pogledu, s. Ksaverija Oreb piše: "Ovaj grad Split, a osobito župa Škrape i svi mi dugujemo njenoj sposobnosti, snalažljivosti i umještosti gradnju velikog objekta na Škrapama. Počela je moglo bi se reći bez ikakve gotovine, sukobljavala se s mnogo problema, nailazila na mnogo nerazumijevanja, ali ona je znala što čini. Zacrtala je sebi – 'Škape moraju imati Samostan i Crkvu!' Uspjela je."³⁸

38 Ksaverija OREB: *Spomen na našu dragu pokojnicu – časnu s. Ivanicu Dujmović*. U: *Ave Maria*, XII (1983) 1, str. 47 – 48.

Slično je o zaslugama s. Ivanice zapisala i s. Jasenka Mravak: "O njezinoj hrabrosti i njezinom pouzdanju u Boga posebno nam govori samostan na Škrapama. Pronicavi duh sestre Ivanice kao da je predvidio kako će se grad razvijati, pa tako kako će i samostan i samostanska kapela imati svoju funkciju. Graditi samostan bez ikakvih sredstava i u ono teško poslijeratno vrijeme mogla je samo sestra Ivanica sa svojom velikom i živom vjerom i velikim pouzdanjem u Providnost koja ju nije nikad napustila."³⁹

S. Ivanica je još u prosincu 1957. predložila Vrhovnom vijeću Kongregacije da se proda zemljište što ga samostan sv. Martina posjeduje na gradskom predjelu Meje i da se dobivenim novcem kupi zemljište koje se nalazi na Škrapama, uz kuću što ju je vojska izgradila sestrama. Time je nedvojbeno željela osigurati zemljište za gradilište budućega samostana. Vrhovno vijeće prihvatio je njezin prijedlog, ali samo ako postoji apsolutna sigurnost da će se tim novcem moći kupiti rečeno zemljište na Škrapama.⁴⁰

No, do gradnje samostana na Škrapama neće doći još nekoliko godina. Razlog je bez sumnje bio nedostatak novca. No, kada su dominikanke saznale da komunističke vlasti, nakon što su ih deložirale iz Lore i oduzele im zemljište na Pojišanu, planiraju oduzeti im i zemlju na Škrapama i graditi ondje tri kuće, shvatile su da moraju prije toga početi s gradnjom ili više neće imati prilike za to. S. Ivanica Dujmović osobno je gradskim vlastima najavila da će dominikanke graditi samostan na Škrapama. Začudo, vlasti nisu stvarale probleme, pa je ing. Kuzma Gamulin napravio nacrt za samostan. No, još prije početka radova, dominikanke su morale uplatiti dva milijuna i tristo tisuća dinara poreza, nakon čega im više ništa nije ostalo za radove. Jedino čime su raspolagale, kako piše s. Vjekoslava Poljanić, kroničarka samostana sv. Martina, bilo je "veliko pouzdanje u Boga." A, Bog ih nije iznevjerio! Iz čitave domovine počeli su pristizati prilozi za gradnju

39 Jasenka MRAVAK: Časna sestra Ivanica Dujmović. U: *Ave Maria*, XII (1983) 1, str. 50.

40 Usp. ZSVV, dne 17. XII. 1957.

S. Ivanica Dujmović

samostana. Vrhovna poglavarica Kongregacije, časna majka Manes Karninčić, s Vrhovnim je vijećem odobrila gradnju i povremeno slala priloge, kada bi nešto uspjela prikupiti. Gradnju je pomagao i biskup Frane Franić, jer će samostanska kapela služiti ujedno i kao župna crkva za taj dio grada.⁴¹

Dana 17. travnja 1963. počelo je kopanje temelja za samostan na Škrapama, a 8. svibnja blagoslovljen je kamen temeljac. Blagoslov je obavio splitski biskup Frane Franić u prisustvu svoga pomoćnog biskupa Ive Gugića, katedralnoga župnika Pavla Žanića, generalnoga vikara Splitsko-makarske biskupije Srećka Vukovića, dominikanca Josipa Karninčića, časne majke Manes Karninčić, bivše časne majke Česlave Andreis, inženjera Kuzme Gamulina, više sestara dominikanki i mnoštva naroda. Franić je osobno napisao povelju koja je postavljena u temelje, a u prigodnom govoru izrazio je radost zbog početka gradnje sestrinskoga samostana s kapelom. S. Vjekoslava Poljanić zabilježila je

da su biskupi s prisutnim svećenicima, dominikankama i narodom prilikom blagoslova na koljenima izmolili litanije.⁴²

Ubrzo nakon početka gradnje, komunističke vlasti su zaustavile radove uz obrazloženje da dominikanke grade preveliku kapelu. Zahtijevalo se od njih da objasne što će im tolika kapela, a nastavak radova dopušten im je tek nakon izmjene nacrta. No ubrzo je gradnja ponovno obustavljena, a kao uvjet za nastavak vlasti su tražile da dominikanke uplate određenu svotu novca. Bila je to očita ucjena i iznuđivanje novca, a sve s ciljem da se onemogući gradnja. Dominikanke su uplatile traženu svotu i nastavile gradnju, koju su vlasti ubrzo ponovno pokušale obustaviti ili barem usporiti.⁴³

Od početka gradnje dominikankama je veliki problem predstavljao nedostatak novca. Najviše je u gradnju samostana na Škrapama uložio samostan sv. Martina, koji je u tu svrhu prodao svoje zemljište s kućicom na predjelu Kosa.⁴⁴ Osim tih prihoda, samostan sv. Martina dao je i svoju ušteđevinu i do svibnja 1965. u gradnju samostana na Škrapama uložio 3.150.000 dinara.⁴⁵ Pomoć za gradnju dominikanke su tražile i od vjernika, i to preko *Glasa Koncila*⁴⁶ i preko mjesečnika *Marija*, preko kojega se skupilo 210.000 dinara.⁴⁷ Priloge su davali i pojedini vjernici, kojima su sestre uzvraćale molitvama za njihovo dobročinstva. Gradnju je, sukladno mogućnostima, pomagala Vrhovna uprava Kongregacije, a priloge su poslale i neke sestrinske zajednice, poput onih u Bolu i Orebiću. S. Henrika Sambrailo, koja je kratko boravila na Škrapama u listopadu 1955., odakle je premještena u Orebić, prikupila je u tom mjestu 16.000 dinara i donirala 1.000 dinara koje je dobila od svoje braće, orebički župnik

42 Usp.: KSM 1, dne 17. IV. i 8. V. 1963.; KSM 1, bez datuma, podnaslov: *Povijest kuće na Škrapama*.

43 Usp. KSM 1, bez datuma.

44 Usp. ASM, *Kronika pisana od početka 1965. do početka 1979. god. Istu je pisala tč. s. Ivanica Dujmović* (dalje: KSM 2), dne 22. I., 10. III. i 31. XII. 1965.

45 AKSAČ, Kutija *Split – Sv. Martin*, S. Ivanica Dujmović Vrhovnom zboru Kongregacije, Split, 23. V. 1965.

46 Usp. KSM 2, dne 25. I. 1965.

47 Usp. KSM 2, siječanj 1966.

41 Usp. KSM 1, bez datuma, podnaslov: *Povijest kuće na Škrapama*.

Časna majka Manes Karninčić

Mirko Talajić posao je 10.000 dinara, župnik splitske katedralne župe Pavao Žanić donirao je 32.000 dinara, splitski dominikanci 100.000 dinara, biskup Frane Franić milijun dinara, a jedna prijateljica sestara dominikanki u Splitu prikupila je od vjernika oko 83.000 dinara.⁴⁸

Osim radnika i dominikanke su pomagale na gradilištu, osobito s. Nikolina Dedić, koja – kako piše kroničarka samostana sv. Martina – “redovito svaki dan sa radnicima radi kao jedan muškarac”.⁴⁹ I druge su sestre sudjelovale u fizičkim radovima, ponajviše pri čišćenju tere na, prenošenju i ubacivanju kamenja u drobljicu, prenošenju opeka i drugoga građevinskog materijala, te salijevanju betonskih ploča. Kronika samostana sv. Martina poimence spominje imena slijedećih dominikanki sudionica u tim fizičkim radovima: Nikolina Dedić, Dinka

Franičević, Teodora Sentić, Paulina Pitarević, Jasenka Mravak, Pompeja Petreš, Elizabeta Soče, Augustina Tanasković, Ivanica Dujmović. Osim njih, vjerojatno je bilo i drugih sestara koje su pomagale, a pomagali su i splitski bogoslovi.

Gradnja samostana je, unatoč neprijateljskom držanju vlasti, polako napredovala, osobito zahvaljujući dobrotvorima iz domovine i inozemstva. Dana 31. ožujka 1965. postavljene su gredice za salijevanje betonske ploče.⁵⁰ Ubrzo je salivena prva, a 28. travnja i druga ploča.⁵¹ Potom su 10. svibnja počeli radovi na samostanskoj crkvi.⁵² Dana 23. listopada 1965. kroničarka samostana sv. Martina zabilježila je da je isplaćeno 200.000 dinara predujma drvodjelu za vrata i prozore samostanske crkve i dodala da gradnja sporo napreduje jer je teško nabaviti materijal, o čemu dovoljno svjedoči činjenica da željezo čekaju već dva mjeseca. Kako gradnja i dalje ne bi čekala, s. Ivanica Dujmović posudila je željezo kod neke žene koja još nije započela s gradnjom svoje kuće, a imala je spreman materijal.⁵³ Nalijevanje ploče nad kapelom počelo je 10. prosinca 1965. U tom je pomagalo 20 bogoslova s vicerekotorom Bogoslovnoga sjemeništa, don Ivanom Bilićem. Oni su ponovno došli pomoći 27. i 29. prosinca, kada je ploča dovršena.⁵⁴

Zbog zime, u siječnju 1966. nije se moglo gotovo ništa raditi. Ipak se počelo graditi vanjske prilazne stepenice za crkvu, a s. Ivanica Dujmović kupila je za samostan i kapelu šest vrata za 100.000 dinara.⁵⁵ Potkraj travnja 1966. dovršene su prilazne stepenice za crkvu, koja je u svibnju ožbukana iznutra. Potom se počelo graditi stepenice u samostanu, a do kraja lipnja žbukalo se izvanjske zidove samostana i crkve, te su postavljena stakla na crkvene pro-

50 Usp. KSM 2, dne 31. III. 1965.

51 Usp. KSM 2, dne 28. IV. 1965.

52 Usp. KSM 2, dne 10. V. 1965.

53 Usp. KSM 2, dne 23. X. 1965.

54 Usp. KSM 2, dne 10., 27. i 29. XII. 1965. Don Ivan Bilić (Studenci, 25. III. 1926. – Split, 1. II. 2014.) bio je rektor Bogoslovnoga sjemeništa u Splitu od 1964. do 1966.

55 Usp. KSM 2, siječanj 1966.

48 Usp. KSM 2, dne 10. V. 1965., 30. VI. 1965., 13. XI. 1965., prosinac 1965., siječanj 1966. i travanj 1966.

49 KSM 1, siječanj 1965.

zore.⁵⁶ Prešlo se potom na unutrašnje uređenje i opremanje crkve. S. Ivanica Dujmović 7. studenoga 1966. naručila je vratašca za tabernakul za 80.000 dinara. U studenom i prosincu iz Slovenije su stigle daske i željezo za izradu crkvenih klupa, za što se pobrinuo župnik iz Gata, don Frane Mihanović, a donacijom od 105.000 dinara pomogla je Manda, rođena sestra dominikanki Ivanice i Kerubine Dujmović. Potkraj godine radovi na crkvi privodili su se kraju, a u prosincu je gospođa Pavica Tocilj kupila zvono za nju, otišavši po njega u Kaštel Lukšić sa s. Ivanicom. U kapeli je u međuvremenu uređen pod, bojadisana je i uvedena je u nju električna energija, a u samostanu su izgrađene stepenice od podruma do terase, koja je uređena, napravljeno je nadgrađe, uvedena voda u samostan, postavljeni prozori u crkvi i na prvom katu samostana. U prvoj polovici 1967. klesar Mađarević napravio je i postavio oltar i tabernakul od bijelog kamenog. Troškove izrade oltara, koji su iznosili 350.000 dinara, podmirili su Ante i Luka Dujmović, braća dominikanki Ivanice i Kerubine Dujmović.⁵⁷

Blagoslov novoga samostana i crkve

Od početka gradnje novoga samostana na Škrapama planiralo se da njegova kapela služi kao župna crkva za taj dio grada. Stoga je biskup Frane Franić na blagdan Velike Gospe 1966. potpisao odluku o osnivanju župe Prečistog Srca Marijina, ali je dekret na snagu stupio tek 13. svibnja 1967., na blagdan Gospe Fatimskog, ujedno na 50. obljetnicu prvog Gospina ukazanja u tom portugalskom gradiću.⁵⁸ Tog dana biskup Franić blagoslovio je samostansku kapelu i posvetio kameni oltar u njoj. U koncelebraciji s njime bilo je osam svećenika, orgulje je na koru svirao dominikanac Vladimir Borovina, zborom je ravnao dominikanac Milan Sesnić, a pjevale su dominikanke i franjevke s

13. svibnja 1967. osnovana je župa Prečistog srca Marijima – Gospa Fatimska

vjernicima. Biskupa je sa cvijećem u ruci dočekala jedna djevojčica i pozdravila ga kratkim govorom, a potom je svim dobročiniteljima zahvalila časna majka Manes Karninčić. Svečanost je počela u 17.00, a potrajala je do nešto iza 19.30 sati, nakon čega je za uzvanike priređena večera u dvjema uređenim sobama uz kapelu, a ostale vjernike dominikanke su počastile kolacima i prošekom.⁵⁹ Koničarka samostana sv. Martina, s. Vjekoslava Poljanić, ne skrivajući oduševljenje, tom je prigodom zapisala: "Poslijе toliko čežnja, želja, neuspjeha i razočaranja, dižemo Bogu zahvalna srca, očima punim suza veliki 'Deo Gracias(!)!!!' Da smo dočekale blagoslov naše kapele, koja će još služiti kao župna crkva za tu okolicu."⁶⁰

Za novu crkvu časna majka Manes Karninčić nabavila je dvije misnice, pluvijal, veo, piksidu, pokaznicu, škropioniku i kutiju za čuvanje neposvećenih hostija, a kalež i ostale misnice dominikanke su imale otprije, pa je tako nova crkva odmah bila dolično opskrbljena. Poslije njezina blagoslova trebalo je urediti stan za župnika, stepenice do kora, isповједaonice i krstionicu, ali i unutrašnjost samostana.⁶¹

Premda novi samostan još nije bio dovršen, sestre Augustina Tanasković, Nikolina Dedić i Paulina Pitarević napustile su 30. svibnja 1967. staru kućicu na Škrapama i uselile u novi samostan. Kućica u kojoj su do tada stanovali ustupljena je župniku na korištenje,⁶² pa je već 18. lipnja 1967. na Škrapu doselio prvi župnik, don Ante Jurić mladi.⁶³ Dominikanke su prihvatile

⁵⁶ Usp. KSM 2, travanj, svibanj i lipanj 1966.

⁵⁷ Usp. KSM 2, dne 7. i 12. XI., 5. i 31. XII. 1966.; prosinac 1966.; 13. V. 1967.

⁵⁸ Usp. Mile VIDOVIC: *Splitsko-makarska nadbiskupija. Župe i ustanove*. Split 2004., str. 544.

⁵⁹ Usp.: KSM 1, bez datuma, podnaslov: *Povijest kuće na Škrapama*; KSM 2, dne 13. V. 1967.

⁶⁰ KSM 1, bez datuma, podnaslov: *Povijest kuće na Škrapama*.

⁶¹ Usp. KSM 2, svibanj 1967.

⁶² Usp. KSM 2, dne 30. V. 1967.

⁶³ Don Ante Jurić rođen je u Prugovu 8. VI. 1933., a za sveće-

Don Ante Jurić ml.

kuhati mu, prati i održavati kuću.⁶⁴ Za njega je s. Vjekoslava Poljanić zapisala da je bio dosta "revan i duhovan."⁶⁵

Nakon useljenja, dominikanke su nastavile s radovima na samostanu i crkvi, u čemu su i dalje same sudjelovale kao fizička radna snaga.⁶⁶ Radile su i na uređenju okoliša oko novoga samostana, izgrađen je potporni zid, uređena je i izolirana terasa, u prvom katu podignuti su pregradni zidovi i sve je ožbukano, a nabavljen je i dosta namještaja. U prizemlju je uređena dvorana za katehetsku pouku, za što je novac dao župnik Ante Jurić i Splitsko-makarska

nika je zaređen 1957. Bio je župnik na Škrapama od utemeljenja župe do 1978.

64 Usp. KSM 2, dne 18. VI. 1967.

65 KSM 1, bez datuma, podnaslov: *Povijest kuće na Škrapama*.

66 Usp. KSM 2, dne 8. VI. 1967. Mnogo je daljnjem uređenju samostana i redovničkoga života u njemu pridonijela s. Marija Josipa Vidaković koja je od 1968. do 1978. vršila u njemu službu priore. O njoj i o njezinu djelovanju u Splitu pisao sam u članku *Lik i djelo subotičke dominikanke Marije Josipe Vidaković (1912. – 2001.)*, objavljenom u *Godišnjaku za znanstvena istraživanja Zavoda za kulturu vojvodanskih Hrvata* (br. 6/2014., str. 171 – 214).

biskupija.⁶⁷ Biskup Frane Franić dao je novac za kupnju harmonija, kojega je dominikankama preporučio i 10. prosinca 1967. po njega u Dol na Hvaru otiašao dominikanac Vladimir Borovina.⁶⁸ Jednu godinu poslije blagoslova samostana, 19. svibnja 1968. održana je prvi put u samostanskoj kapeli, tj. župnoj crkvi svečanost prve svete pričesti, i to za 61 dijete. Istog dana kršteno je u crkvi jedno četverogodišnje dijete, jedno devetogodišnje i jedno jedanaestogodišnje.⁶⁹

Umjesto zaključka

Utemeljenjem samostana sestara dominikanki na Škrapama 1955. i apostolatom što su ga sestre razvile postavljeni su temelji dalnjem pastoralnom radu i stvoreni preduvjeti za osnivanje nove župe u tom dijelu grada. Otkako je župa 1967. utemeljena, samostanska crkva sestara dominikanki služi kao njezina župna crkva, a prvostranska kuća stavljena je na raspolaganje župniku. Uzevši u obzir rečene činjenice i kasniji pastoralni rad sestara dominikanki u župi na Škrapama, nije nimalo pretjerano ustvrditi da je ta župa nezamisliva bez sestara dominikanki i njihova samostana. Stoga je 50. obljetnica župe dobra prigoda za osvjetljavanje početaka samostana na Škrapama od njegova utemeljenja 1955. do utemeljenja župe 1967. godine. To početno razdoblje povijesti sestrinskoga samostana ujedno je razdoblje u kojem se pripremalo utemeljenje nove župe, a nakon toga slijedi razdoblje zajedničkoga života samostanske i župne zajednice, pri čemu je središnja točka za obje te zajednice samostanska kapela, ujedno i župna crkva. Drugim riječima, ishodište života samostanske i župne zajednice na Škrapama na istom je olтарu. Stoga držimo da smo, prikazujući početke samostana, ujedno prikazali i početke župe, odnosno njezinu pretpovijest.

Samostan na Škrapama nedvojbeno zaslužuje da se njegova povijest detaljnije istraži i

67 Usp. KSM 2, dne 10. IX., 1. XI. i 31. XII. 1967.

68 Usp. KSM 2, dne 10. XII. 1967.

69 Usp. KSM 1, bez datuma, podnaslov: *Povijest kuće na Škrapama*.

temeljito historiografski obradi, što nam ovdje nije bilo moguće. Ovaj članak, kako mu i naslov kaže, donosi priloge za tu povijest i može ga se smatrati uvodom u daljnja istraživanja. U međuvremenu, ove priloge zaključujemo riječima – za samostan i župu na Škrapama toliko zaslužne – s. Ivanice Dujmović. Prateći s osobitim osjećajima razvoj tog samostana i župe, prisustvovala je u svibnju 1973. misnom slavlju na kojemu je biskup Celestin Bezmalinović podijelio sakrament sv. potvrde i potom osjećaje koji su je preplavili opisala slijedećim riječima: "Mene je ova krizma osobito potresla, pa hoću da napišem nekoliko riječi. Naša kapela, koja

služi kao župska [crkva], bila je dupkom puna. Lijepi broj krizmanika, njih 65 sa svojim kumovima sačinjavali su radosnu i potresnu sliku. (...) Ja koja sam sa strane promatrala sve što se oko mene događa, bila sam duboko ganuta i potresena misleći što se događa na onom mjestu, gdje je pred kratko vrijeme bila gomila kamenja. Bila sam svjedok velikih žrtava koje sam i ja i ostale sestre sa mnom, doprinijele pri gradnji ove kapele i samostana. To je samo Bogu znano, koliko napetih ekonomskih momenata, kada je trebalo isplaćivati, a bez i jedne pare. U temelje ovoga zdanja uzidana je revnost i teški naporni rad pok. s. Nikoline [Dedić] ... Koliko radnih dana, koliko novaca, koliko napetih subota kada je trebalo isplaćivati! Ali Providnost nas nije nikada ostavila! I evo, danas mi se čini da je sve to bio san. Da nije bilo žrtava sa strane sestara, – svega ovoga ne bi bilo. Sve se to nizalo pred očima moga duha i tekle su mi suze radosnice vidjevši divne plodove rada naših sestara bilo živih, bilo mrtvih. – Danas beremo plodove rada u apostolatu što ga naše sestre tako revno i uspješno ovuda šire: bilo radom bilo svojom prisutnošću. Danas zaboravljam na prošle žrtve gledajući iz kora divnu sliku mladih nevinih duša kako se otvaraju Božjemu srcu. – Hvala Ti,

Gospodine, da sam doživjela ovaj sretan dan. Tu moju sreću je upotpunio jedan gospodin koji je klečao do mene i rekao mi: ‘Časna, a što bi vrijedile naše Škrapa da nema časnih sestara.’ Bila sam ponosna na to priznanje i zahvalila sam Bogu, koji je preko naših sestara u domovini i izvan nje pomogao, da se je sve ovo moglo izvesti: od ništa, postalo je nešto.”⁷⁰

Prilog 1 – Popis sestara dominikanki preminulih u samostanu na Škrapama:

1. S. Nikolina Dedić – 5. I. 1969.
2. S. Marija Celina Bačić – 5. X. 1975.
3. S. Mercedes Katalinić – 6. XII. 1985.
4. S. Dorotea Trgo – 17. VI. 1987.
5. S. Kerubina Dujmović – 29. I. 1994.
6. S. Serafina Vladušić – 27. VII. 2000.
7. S. Bernardina Lukač – 28. XII. 2002.
8. S. Salezija Porobija – 18. IV. 2011.
9. S. Nikolina Batinić – 20. X. 2012.
10. S. Dinka Franičević – 21. XI. 2015.

Prilog 2 – Popis poglavarica samostana na Škrapama:

1. S. Nikolina Dedić iz Gale 1955.–1958.
2. S. Nikolina Dedić drugi put 1958.–1962.
3. S. Augustina Tanasković iz Staroga Grada na Hvaru 1962.–1965.
4. S. Augustina Tanasković drugi put 1965.–1968.
5. S. M. Josipa Vidaković iz Subotice 1968.–1971.
6. S. M. Josipa Vidaković drugi put 1971.–1975.
7. S. M. Josipa Vidaković treći put 1975.–1978.
8. S. Vjera Jagnjić iz Gale 1978.–1981.
9. S. Vjera Jagnjić drugi put 1981.–1985.
10. S. M. Lurdes Bešlić iz Vedrina 1985.–1988.
11. S. M. Lurdes Bešlić drugi put 1988.–1992.
12. S. Fidelis Jagnjić iz Gale 1992.–1995.
13. S. Fidelis Jagnjić drugi put 1995.–1999.
14. S. Pavla Negovec iz Škriljevca 1999.–2002.
15. S. Pavla Negovec drugi put 2002.–2005.
16. S. Fidelis Jagnjić treći put 2005.–2008.

70 Ivanica DUJMOVIĆ: Split. U: *Ave Maria*, II (1973) 2, str. 60.

17. S. Fidelis Jagnjić četvrti put 2008.–2011.
18. S. Pavla Negovec treći put 2011.–2014.
19. S. Pavla Negovec četvrti put 2014.

Prilog 3 – Popis župnika na Škrapama⁷¹

1. Don Ante Jurić ml. iz Prugova 1967.–1978.
2. Don Zdenko Bralić iz Klisa 1978.–1996.
3. Don Tomislav Karaman iz Srijana, župnik *in solidum* 1985.–1989.
4. Don Jure Juginović iz Dubrave, upravitelj župe 1996.–1997.
5. Don Dušan Vuković iz Biska 1997.–2002.
6. Don Mijo Grozdanić iz Kaštela Staroga 2002.–2014.
7. Don Pavao Piplica iz Medova Dolca 2014.–2016.
8. Don Ante Žderić iz Rogotina, upravitelj župe od 2016.

71 Za upotpunjavanje popisa škapskih župnika zahvaljujem don Slavku Kovačiću iz Nadbiskupskoga arhiva u Splitu.

PROSLAVLJENA 79. OBLJETNICA ŽUPE KRISTA KRALJA I SAMOSTANSKE KAPELE BL. OZANE

Svake se godine, 3. srpnja, sa zahvalnošću sjećamo obljetnice otvorenja župe Krista Kralja u zagrebačkom Trnu i samostanske kapele sestara dominikanki, bl. Ozane Kotorske. Tako je bilo i ove godine. Tim povodom upriličeno je euharistijsko klanjanje u kripti (župnoj crkvi!) koje je vodila s. Slavka. Ona je, između ostalog, prikazala ukratko povijesni pregled događaja koji su pratili djelovanje župe kroz proteklih 79 godina. Evo tog prikaza:

Pozdrav **Hvaljen Isus i Marija**, što su ga sestre dominikanke, tijekom minulih 79 godina širile među djecom, bio je upravo prepoznatljiv znak ove župe. Čim bi ljudi čuli taj pozdrav, odmah su znali da su to djeca č. Beninje. Uz Isusa, ne možemo mimoći njegovu Majku. Zato se, od samog početka ove župe, nikada nije prestalo zazivati Mariju, Majku Crkve, Majku sviju nas, moleći svagdano krunicu. Njoj i sada povjeravamo samostan sestara dominikanki, svu djecu i mlade ove župe, starce i bolesnike. Tko će nas bolje uvesti u tajnu Isusova poslanja i u naše sudjelovanje u tom poslanju, ako ne Marija, njegova najbliža i najvjernija suradnica. Tko će nam vjernije sačuvati događaje vezane uz župu, ako ne Ona koja je znala brižno čuvati u svom srcu Božje planove koje je razumjela i one koje nije. Neka i nama pomogne sačuvati živu vjeru u Božju prisutnost i njegov zahvat u naše živote.

Bilo je to 3. srpnja 1938. godine. Po izričitoj želji kardinala Alojzija Stepinca, danas blaženoga, otvorena je ovdje u Trnu nova župna zajednica kojoj je sam kardinal nadjenuo najuzvišenije ime: župa **Krista Kralja**. Župa je, dakle, osnovana, narod je bio tu i spremno se stavio pod okrilje Krista Kralja, ali je nedostajao Božji hram koji dolikuje takvom Kralju. Stoga je župno pastoralno djelovanje, dok se ne sagradi crkva, započelo u netom dovršenoj samostanskoj kapeli sestara dominikanki, posvećenoj prvoj hrvatskoj blaženici, Ozani Kotorskoj. Posveta kapele i otvorenje župe bilo je upravo na današnji dan, 3. srpnja. Od tada, pa sve do danas, spominjemo se tog blagoslovленог dana i Bogu svesrdno na njemu zahvaljujemo.

Imati Boga u svojoj neposrednoj blizini, velika je to milost, neizrecivi Božji dar. Zato je dostoјno i pravedno provesti danas u molitvenom zahvaljivanju i klanjanju, što upravo činimo.

Nakon odluke kardinala Stepinca da se ovdje sagradi monumentalna crkva, za koju je projekt učinio Ivan Meštrović, počele su intenzivne priprave, nabavljao se i dovozion materijal, osobito goleme gromade kamena iz otoka Brača. Gradnja je započela. Temelji za ovu velebnu crkvu trebali su biti čvrsti. Savjesnost izvoditelja radova vidi se i po debelim zidovima, kakvi se danas, u modernim građevinama, rijetko gdje nađu. I kad je prva faza, ova kripta, bila dovršena, vjernici se, nažalost, nisu mogli tome ra-

Kapela bl. Ozane (prije 1985.)

dovati. Ubrzo je to zdanje, u samom startu, bilo oduzeto crkvi, a sav materijal i kamenje, malo pomalo otuđeno. Ovaj je prostor dugo godina služio kao skladište kemoboje, pa Griča. Kamioni su ulazili u nju, uvozili i izvozili čudne kemikske tvari. Dakle, gradnja crkve je bila ne samo obustavljena, nego definitivno ugašena.

A narod, vjernici, župljani, gdje su oni bili, jesu li se razbježali, razočarali, ljutili, plakali? Nitko to ne spominje. Razumljivo, jer tko je i smio tada izražavati svoje osjećaje ili negovanje?! Ali jedno je sigurno: nikakva zabrana ni prijetnja nisu mogle ugasiti vjeru, ljubav i nadu, usađenu u vjernička srca. Dokaz svemu tome ste i vi vjernici danas ovdje prisutni, doduše malobrojni, ali ipak, vidljivi znak da Krist Kralj želi prebivati među svojim narodom.

Ne gubeći nikada nadu u nastavak gradnje, narod se dugi niz godina okupljao u samostanskoj kapeli. Sestre dominikanke su velikodušno pružale prostor i sve svoje sile da podrže vjeru i ljubav ovoga naroda. Župa se nije ugasila. Naš Bog je silazio među nas u svakodnevnoj svetoj misi, unatoč svemu. Veliku zahvalnost dugujemo i revnim pastirima, župnicima: kardinalu Franji Šeperu, a potom prečasnom Dragutinu Kociperu.

Nakon dugog čekanja, molitve i traženja povratka započetog zdanja, stigao je i taj dan. Cripta je vraćena, ali u stanju opustošenog skladišnog prostora. Gospodarski uvjeti za život su se promijenili,

pripremljen materijal za nastavak gradnje je ne-povratno otuđen. Jedino što je preostalo prečasnom Kociperu bilo je kakvo-takvo privremeno uređenje ove cripte za bogoslužni prostor. Od tada su se nedjeljne svete mise mogle odvijati u ovom puno većem, ali vlažnom prostoru.

Nakon Kociperove smrti nastavio je dotjerivati ovaj skromni dom molitve, vlč. Alojzije Žlebečić, novi župnik, ali uvjek s nadom da je to samo privremeno rješenje. Čvrsto je vjerovao da će Meštrovićev nacrt jednoga dana biti ostvaren. Njegovi pothvati za ostvarenje tog sna bili golemi, suze preobilne. Ali zdanje ostaje i dalje samo prizemno! Cripta!

Dolazi do četvrte promjene župnika. Vlč. Domagoj Vučetić, vidjevši da od brojnih ponuda i nacrta za nastavak gradnje neće biti ništa, barem ne u skoro vrijeme, uljepšao je ovaj sakralni prostor kako se najbolje i najljepše moglo.

Svake godine, na današnji dan, predstavljamo Krstu Kralju tužnu povijest ovog njegovog zdanja, moleći ga da ne napusti našu župu.

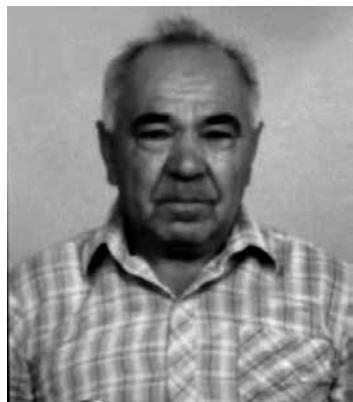
Čvrsto vjerujemo da On sluša ove molitve, jadikovke i čežnje, ne doduše iz golemog Meštrovićevog zdanja, nego u ovoj maloj bijeloj hostiji pred nama. Malen među malenima, siromah među siromasima. Otvorimo sada svoje duše, možda čujemo njegovo pitanje: Jeste li ovamo došli diviti se i klanjati visokoj zgradi, ili ste došli k meni koji nisam imao ni gdje glavu nasloniti? Ja sam s vama, - Isus veli, s nama ostat žarko želi. Kad čvrsto, na toj vjeri izgradimo hram svoje duše, tada će se i ovo zdanje, nadamo se, vinuti prema željenim vi-

sinama. Dopustimo Isusu, da zajedno s nama izgradi svoje trajno prebivalište u duši svakog vjernika ove župe, u djeci i mladima, u obiteljima i starcima.

Molimo ga također da, po zagovoru Kraljice svete krunice i bl. Stepinca, pozove, iz ove župe, mladiće i djevojke koji će svojim životom naviještati ljubav Krista Kralja i zazivati njegov blagoslov na čitav svijet.

s. Slavka Sente

VINKO MILANOVIĆ-TRAPO

(19.01.1923. – 05.06.1917.)

- otac s. Alme i s. M. Goreti -

U ponedjeljak 5. lipnja 2017. napustio nas je naš voljeni otac, djed i pradjed u 95.

godini života. Težak je i mukotrpan bio njegov život, ali uz čvrstu vjeru u Boga, sve je poteškoće hrabro podnosio i svladavao. Kada je imao samo tri godine ostao je bez majke. Otac mu se ponovno oženio i doveo jako dobru ženu, s kojom nije imao djece. Kao mladić Vinko je bio učesnik Drugog svjetskog rata. U pokolju koji se zbio u njegovom rodnom selu, 28. ožujka 1945. godine, izgubio je gotovo sve članove uže obitelji, samo mu je sestra ostala živa. Kad se vratio iz rata 1946. pronašao je devastirane i popaljene kuće. Velika tuga i nemoć zavladala je njegovom dušom. Sve je trebalo graditi i dizati ispočetka. A od čega? Siromaštvo je bilo golemo. Ipak, nije se dao do kraja slomiti. Dijelio je sa svojim mještanima i dobro i зло. Marlivo je radio da si ponovno podigne dom. U međuvremenu je pronašao sebi djevojku, Anu, s kojom se ubrzo oženio 1.12.1946. godine. Njoj nije smetalo njegovo siromaštvo, zapravo, svi su onda dijelili istu sudbinu. Započeli su novi, zajednički život s nadom i vjerom da će sa svoje dvije marne ruke opet vratiti živost ne samo u svojoj obitelji nego u cijelom selu. Koliko je bio siromašan govori i činjenica da na vjenčanju nije imao svoje odijelo, nego ga je morao posuditi od susjeda. Sve ga to nije smetalo da osnuje vlastitu obitelj. Sa

svojom suprugom Anom donijeli su na svijet devetero djece i to četiri kćeri i pet sinova. Dvoje je djece, sin i kćer, preminulo u mlađahnoj dobi, a kasnije, u zrelijoj dobi još jedna kćer, ostavivši dvoje djece za sobom. Od šestero danas živih, dvije kćeri su redovnice, dominikanke, a jedan sin, Petar, svećenik, franjevac. Tri sina su oženjena i imaju svoje obitelji. Tako da je pokojnik za sobom, osim vlastite djece, ostavio i 13 unučadi i četvero praunučadi. Da bi lakše prehranio obitelj, dugi niz godina je radio u Njemačkoj, potom se razbolio i otišao u mirovinu. No, on nije znao mirovati. Volio je zemlju i obrađivao je koliko je mogao. Međutim, godine 2003. imao je moždani udar. Ni tada se nije predao. Borio se i prilično se oporavio s obzirom na godine, jedino što nije više bio samostalan. Do smrti je živio sa sinom i njegovom obitelji koji su se o njemu brinuli i njegovali ga. Punih 14 godina, koliko je prošlo od moždanog udara do smrti, obavljao je prve petke. Tako je i zadnji petak ovozemaljskoga života obavio pobožnost presvetom srcu Isusovu, kojega je posebno štovao. Tiho i skromno je živio, pa je tako i preminuo. Neka mu Gospodin bude vječna nagrada!

Ovim putem zahvaljujemo svima koji su ispratili našega oca Vinka na posljednji počinak. Posebna hvala sestrama Dominikankama na čelu s Č. majkom Katarinom Maglicom, kao i brojnim svećenicima i sestrama različitih družbi.

+ Počivao u miru Božjem.

s. Alma i s. Goreti Milanović

MARICA VLAŠIĆ, rod. Tabain

1933. – 2017.

U subotu 24. lipnja 2017. u 84. god. života preminula je u Veloj Luci naša dobra Trećoredica gđa. Marica Vlašić Baja rod. Tabain.

Kada sam čula za njenu smrt, odmah sam pomislila da bih morala o toj dobroj, plemenitoj, samozatajnoj našoj dobročiniteljici napisati par redaka te ih podijeliti sa čitateljima našega glasila Ave Maria.

Ovo što ću napisati zapravo su njeni iskreni i radosni susreti sa našim sestrama u Veloj Luci. Tako sam ja doživljavala njene priče i izlaganja o tome kako je ona doživljavala susrete s našim sestrama prije više desetljeća, od samog njezinog djetinjstva. Naime, naše sestre su 1928. došle u Velu Luku. Otvorile su Dječje zabavište, koje je pohađalo više od 150 djece. Roditelji su najčešće radili u polju, pa su bili sretni da mogu svoju djecu ostaviti „kod Duvana“ (časnih sestara). Tako je i naša teta Marica bila, mogli bismo reći današnjim rječnikom: na cjelodnevnom boravku kod njih. Sjećala se svih sestara a posebno s. Male Terezije Vidaković koja je svojim dolaskom za odgojiteljicu u zabavište donijela i nove metode odgajanja i učenja. Po njezinom sjećanju, djeca su, uz gramofon, učila pjevati i plesati. A, recitacijama i igrokazima nastupala su na priredbama za roditelje i odrasle Velolučane.

Najteže razdoblje za sestre bilo je ono u ratu i nakon drugog svjetskog rata. Znala je reći kako je po cijele dana sa s. Sibilinom Baničević išla u prošnju, kako bi sestre mogle preživjeti. O sestrama je nerijetko isticala:

„Doživljavala sam ih lijepo. Bile su dobre i puno su se mučile.“

Posebno je bila radosna što je njezina obitelj, još u devetnaestom stoljeću sagradila crkvicu u Kalima, predjelu Vele Luke. O crkvici se brinula, danas pok. njena majka Fila Tabain, a naslijedila ju je njezina kćerka, naša teta Marica.

Crkvica je posvećena Bezgrješnom Začeću Marijinu. Prekrasnu sliku Bezgrješnog Začeća iznad oltara oslikao je naš dominikanac, akademski slikar Vinko Draganja.

Uz tetu Maricu posebno se o crkvi brinula s. Jozica Raos. Ona je svakodnevno, dok su sestre stanovali u Kalima, u kući brata pok. s. Zdislave Prižmić, okupljale vjernike i djecu. U večernjim satima u njoj su svakodnevno molile krunicu.

Trebalo je vidjeti s koliko ljubavi se pripremala proslava Blagdana Bezgrješnog Začeća: od spremanja do kićenja. Kada sam ja preuzela kićenje, teta Marica mi je napominjala: „Ja sam sada u Vašim rukama“. Svaki i najmanji rad duplo je nagradila, ne samo plodovima zemlje nego i novčano. Godišnje bi uvijek plaćala sv. Misu za pok. s. Jozicu Raos.

Dakako bila je ona i naše Trećoredica. Sjećala se i svih naših dominikana koji su dolazili u Luku. Uvijek je lijepo govorila o svima, a naročito o svakoj pojedinoj sestri. Koliko mi je puta znala reći: „Sestra Tješimira, vi ste prave žrtve u župi. Neka Vam dragi Bog da snage!“ Pa i od kada se razboljela uvijek je željela susreti se s nama.

Draga teta Marice, za sve lijepo što ste pružali sestrama, a i meni osobno, neka Vam dragi Bog bude vječna nagrada.

s. Tješimira Bešlić

Kako provesti 15 minuta s Isusom!

Pred Presvetim

Molitva Antuna Marije Clareta ili razgovor s našim Ocem

Ne trebaš mnogo toga znati da mi se svidiš. Dovoljno je da me ljubiš. Razgovaraj sa mnom jednostavno, kao da razgovaraš s najboljim prijateljem.

Želiš li me za nekoga nešto zamoliti?

Reci mi njegovo ime i kaži što želiš da sada za njega učinim. Traži mnogo toga! Ne ustručavaj se moliti! Govori mi jednostavno i iskreno o siromašnima koje želiš utješiti, o bolesnima čije patnje gledaš, o zabludjelima koje žudiš vratiti na pravi put. Za svakoga od njih reci mi bar jednu riječ.

Što je s tobom, zar ne trebaš i za sebe kakvu milost?

Reci mi otvoreno da si možda ohol, sebičan, prevrtljiv, neuredan... i onda me zamoli da ti pomognem u tvojim malim ili velikim naporima koje činiš da se toga osloboдиš. Nemoj se stidjeti! Mnogi su pravednici, mnogi sveci na nebu imali iste mane kao i ti. Ali oni su ponizno molili... i malo po malo su ih se oslobađali. Nemoj se ustručavati zamoliti me i za zdravlje, za uspjeh u svome radu, poslovima ili učenju. Sve ti to mogu i hoću dati. Želim da me molиш za sve ono što ne prijeći tvoje posvećenje, nego ga potiče i olakšava. Reci mi što ti je baš danas potrebno? Što da ti učinim? Kad bi samo znao koliko ti žarko želim pomoći!

Imaš li kakvu osobito potrebu?

Povjeri mi ju! Što te zaokuplja? O čemu razmišljaš? Što želiš? Što mogu učiniti za tvoju obitelj,

tvoga brata, sestru, tvoje prijatelje, tvoje pretpostavljene... Što ti za njih želiš učiniti? A što želiš da ja za njih učinim? Zar ne želiš da se ja proslavim? Ne bi li želio učiniti neko dobro svojim prijateljima koje jako voliš, a koji možda žive i ne misleći na mene! Reci mi što te danas posebno zaokuplja. Što najviše želiš? Kojim bi to sredstvima ostvario? Reci mi ako ti nešto ne uspijeva i ja će ti pokazati koji je tomu razlog. Zar ne želiš da budem potpuno tvoj?

Osjećaš li se možda tužno ili bezvoljno?

Ispričaj mi sve pojedinosti! Što te rastužilo? Tko te povrijedio? Tko te prezreo? Povjeri mi sve i uskoro ćeš mi moći reći da si potaknut mojim primjerom sve oprostio i zaboravio. Kao nagradu utješit će te svojim blagoslovom. Bojiš li se možda? Osjećaš li u duši neku tjeskobu koja je neopravdana, ali ti ne prestaje razdirati srce? Baci se u naručje moje providnosti! Ja sam s tobom, tu kraj tebe! Ja sve vidim, sve čujem i ni trenutka te neću ostaviti u nevolji. Osjećaš li obojnost prema ljudima koji su te voljeli, a sada su se od tebe udaljili i zaboravili te bez ikakvoga razloga? Moli se za njih i ja će ti ih vratiti ako nisu prepreka tvomu posvećenju.

Zar mi nemaš reći i nešto lijepo?

Zašto mi ne dopuštaš da se s tobom radujem, pa ja sam ti uistinu prijatelj. Ispričaj mi što te je jako utjesilo i razveselilo nakon našega posljednjega susreta! Vjerojatno si doživio neko ugodno iznenadenje, čuo dobru vijest, primio

pismo koje te je razveselilo, doživio znak pažnje. Možda si savladao neku poteškoću, izšao iz bezizlazne situacije? Sve je to moje djelo! Jednostavno mi reci: «Oče moj, hvala ti!»

Zar mi nećeš ništa obećati!?

Ja vidim dubine tvoga srca. Ljude se može prevariti, ali Boga ne! Zato budi posve iskren! Jesi li čvrsto odlučio da se više nećeš izlagati onoj zavodljivoj prigodi za grijeh, da više nećeš čitati onu knjigu koja nadražuje tvoju maštu, da se više nećeš družiti s onim ljudima koji unose nemir u tvoju dušu? Hoćeš li opet biti blag, ljubazan i uslužan

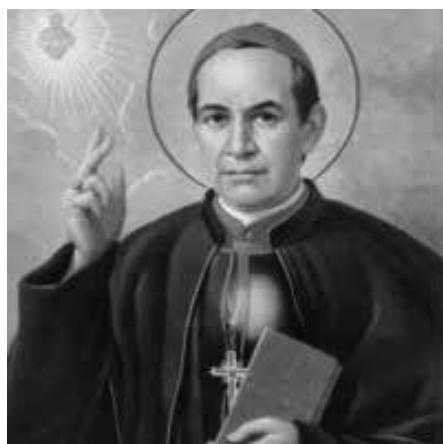
prema onom bližnjemu kojega si do danas smatrao svojim neprijateljem jer se ogriješio o tebe? Dobro, sada se vrati svojim svakodnevnim obvezama, svojem poslu, svojoj obitelji, učenju. Ali ne zaboravi četvrt sata koji smo ovdje zajedno proveli! Sačuvaj koliko možeš: šutnju, unutarnju sabranost, skromnost i ljubav prema bližnjemu. Ljubi moju Majku koja je i tvoja Majka.

Dođi mi ponovno sa srcem još ispunjenijim ljubavlju i još predanijim mojoj Duhu. Tada ćeš svakoga dana u mome srcu nalažiti novu ljubav, novu dobrostivost i novu utjehu.

* * *

Sveti Antun Marija Claret rođio se 23. prosinca 1807. u Sallentu, u španjolskoj pokrajini Kataloniji. Godine 1835. bio je zaređen za svećenika, a od god. 1843. veoma je uspješno djelovao kao pučki misionar u rodnom krajtu. Godine 1849. osnovao je misijsku družbu Sinova Srca Marijina, koji se po njemu u puku nazivaju i klaretinci. Osnovao je i žensku granu te družbe, a nazvao ju je Kćeri Srca Marijina. Učinio je tako jer je bio veliki štovatelj i pobožnik Srca Marijina.

(Bitno.net)

ZELENI AGRONOMOV KUTIĆ

s. Maje Karmele Strižak OP, dipl. ing. agronomije

BLITVA (*Beta vulgaris L.*)

CARSTVO: PLANTAE

ROD: BETA

RED: CARYOPHYLLALES

VRSTA: BETA VULGARIS

PORODICA: CHENOPodiaceae

Sve kulturne biljke iz roda Beta potječu iz područja oko Sredozemnog mora. Blitva je iz Sredozemlja proširena u zemlje Srednjeg istoka i zapadne Europe još za rimskih vremena. Uzgoj i korištenje blitve kao povrća poznati su već više od 2000 godina. Danas se uzgaja u cijelom svijetu, ali prvenstveno u kućnim vrtovima i okolicu potrošačkih centara.

Blitva je dvogodišnja biljka. Uzgaja se radi lišća, a koristi se i plojka i peteljka. Razlikujemo dva uzgojna oblika u Hrvatskoj. Prvi uzgojni oblik blitve odlikuje se širokim mesnatim listovima u obliku „raščupanih“ glavica ili rozeta sa vrlo malom stabljikom. Drugi oblik blitve građen je tako da su joj listovi relativno mali u odnosu na debelu, jako razvijenu i mesnatu peteljku.

Najčešće se koristi kuhanu u malo vode i začinjena maslinovim uljem i češnjakom, ali može se i pirjati i pripremati na druge načine zajedno s drugim vrstama povrća.

Po hranidbenoj vrijednosti tek je nešto slabija od špinata. To se vidi iz sadržaja **osnovnih sastojaka** u postotku jestivog dijela:

voda: 87.7-94.0; sirove bjelančevine: 1.4-2.6; sirove masti: 0.1-0.42; ugljikohidrati: 2.6-4.2; šećeri: -2.1; vlakna: 0.75-0.90; minerali: 0.2-2.2;

Važniji **minerali** u mg/100g svježe blitve:

Natrij: 84-100; Fosfor: 36-45; Kalij: 349-400; Željezo: 0.9-7.95; Magnezij: -190; Sumpor: -35; Kalcij: 100-170;

Zastupljenost glavnih **vitamina** u mg/100g lišća blitve:

Karoten:	1.2-6.3;
Vitamin B ₁ :	0.06-0.18;
Vitamin B ₂ :	0.07-0.62;
Vitamin B ₃ :	0.4-1.0;
Vitamin B ₅ :	0.15-0.9;
Vitamin C:	39.0-70.0;

Blitva se može zamrzavati na isti način kao špinat. Posebno se cjeni za reguliranje probave, dobar je diuretik, a preporučuje se protiv slabokrvnosti djece.

Ova kultura ima veliku mogućnost prilagodbe tlu i klimi. Najbolje uspijeva na dubokim strukturnim tlima dobre propusnosti za vodu i dobrog kapaciteta za zrak uz pH 6 do 8. Podnosi blago zaslanjena tla. Na istom tlu ne bi se smjela uzgajati najmanje 3 godine, a isto tako niti jedna kultura iz roda Beta.

I to bi bilo to, kratko i jasno. Ovaj članak je bio najavljen kao nastavak prethodnog članka o špinatu, jer ove kulture imaju puno toga zajedničkog.

Uglavnom „našu djecu“ u Dubrovniku (novake) ne možemo oduševiti s ovakvom vrstom prehrane, to možemo samo „starije fratre“. Sigurna sam da im „hrenovkica i krumpirić“ izazivaju puno veće oduševljenje ili „ekstazu“, kako bi neki rekli, ali na spomen blitve zamašlo se „rone se suzice“. Uskoro nas „naša djeca“

napuštaju i odlaze u „hladnije krajeve“, gdje je i prehrana drugačija. Kod nas u Dubrovniku vlađa „carstvo ribe“, dva puta tjedno. „A kak bi se neki znali pospominjati kad se najdu zajedno:

ribica, blitvica i malo vinčeka si pašu.“ No, šalu na stranu, treba ozbiljno razmisliti što dalje, do tada pozdrav iz prevrućeg Dubrovnika od s. **Maje Karmelete**.

Savršen prilog ručku: Blitva kratko kuhana u vodi

Jednostavan način pripreme ukusne i nikad zdravije blitve

Vrijeme pripreme: do 15 min

Broj porcija: 4

Težina pripreme: Jednostavno

Kalorija po osobi: 114

Potrebno vam je:

500 g blitva

3 žlica ekstra djevičansko maslinovo ulje

1 mala žlica sok od limuna (prirod. svježi)

1 režanj češnjak

sol

svježe mljeveni papar

Priprema

Koristite veliki lonac s dosta vode. Neka voda brzo uzavre prije nego što dodate blitvu.

Dok voda ne prokuha, isjeckajte ili protisnite češnjak i ostavite ga da odstoji barem 5 minuta.

Operite blitvu. Narežite listove na trake širine 2,5 cm, a stabljike na trake širine 1-1,5 cm. Pripremate li blitvu s obojenim stabljikama, odbacite stabljike.

Kada voda zakipi, blitvu stavite u lonac. Nemojte ga poklopiti. Bez poklopaca se nežljene tvari otpuštaju u zrak. Kuhajte 3 minute. Vrijeme počnite mjeriti od trenutka kada ste ju spustili u vrelu vodu .

Nakon što se blitva kuhala 3 minute (ne čekajte da voda ponovno uzavre), mrežastom cjediljkom izvadite blitvu iz vode. Višak vode istisnite pomoću vilice. To će spriječiti razrjeđivanje okusa. Gotova bi blitva trebala biti mekana, svjetlo obojena, a ne kašasta.

Blitvu premjestite u zdjelu. Za snažniji okus pomiješajte je s ostalim sastojcima dok je još topla. (Mediteranski preljev nije potrebno pripremati posebno.) Koristeći nož i vilicu, narežite ju na komadiće. Istraživanja pokazuju da se karotenoidi iz povrća najbolje apsorbiraju kad se povrće konzumira s uljem.

*Izvor 'Najzdravije namirnice svijeta';
George Mateljan*

Kao samostalno jelo, te dodatak ribi ili mesu, blitva je idealna, lagana i vrlo zdrava delikatesa. Ili je volite ili ne volite. Takva je blitva. Zbog svog blagog okusa, blitva **odlično pristaje uz mnoga jela**. No, istina je i da često zaobilazi naše tanjure.

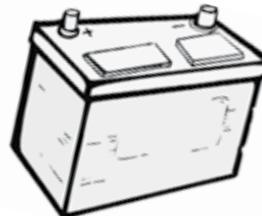
Blitva je jednostavna za pripremu, kratko se kuha i iznimno je hranjiva. Kod kuhanja treba paziti da ju ne kuhate predugo - dovoljno je ubaciti ju u zakuhani vodu na **4-5 minuta**, tek toliko da lišće i stabljika omekšaju. Osim kuhanje, **blitvu možete jesti i sirovu**, primjerice pomiješati (umjesto špinata) s voćem i povrćem u zdravi smoothie.

Matematika

Učiteljica matematike upita Pericu:

- Perice, zašto si u bilježnici ostavio ovu stranicu potpuno praznu?
- E, tu sam, učiteljice, računao napamet.

$$\begin{aligned}
 R &= R_1 + R_2 \quad R, R_2 / (R_1 + R_2) \\
 R &= 1 / (1/R_1 + 1/R_2) \quad Q \\
 i &= 1/R \quad P = U^2 / R \quad P = UI \\
 &= (\Delta U_{in} - \Delta U_{out}) / R \\
 'R &= \frac{1}{P - I^2 R} \quad I = U / R \\
 &= R_1 + 1/R_2 + 1/R_3 + \dots \\
 I &= U_{in} / (R_1 + R_2 + \dots) \\
 I_{in} &= U_{in} / (R_1 + R_2) \quad U = C
 \end{aligned}$$

Lijenost

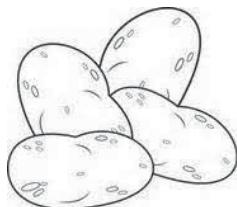
Mujo se žali doktoru da ne stigne ništa od posla napraviti oko kuće.

- Molim vas, doktore, objasnite mi prostim riječima što mi fali?
- Pa jednostavno, ti si lijen – kaže doktor.
- U redu, a sada mi to recite na latinskom da znam objasniti Fati.

Krumpiri

Vadio Mujo krumpir pa naiđe Haso i pita ga:

- Mujo, jesu li veliki krumpiri?
- Ovi veliki jesu, a ovi mali nisu.

Religiozno

Ante upravo došao iz škole.

- Ante, kako je bilo u školi – pita ga otac.
- Religiozno, tata – odgovori Ante.
- Kako religiozno?
- Evo, kako. Učitelj me pita, a ja se križam.
- Ja odgovaram, a on se križa.

Dobra učiteljica

Učiteljica kori malog Ivicu:

- Ti si sramota ovog razreda. Ja sam u tvojoj dobi već znala čitati, pisati i računati, a ti nisi ni za što sposoban.
- Vidi se da ste vi mali dobri učiteljicu.

Akumulator

Nose Mujo i Haso akumulator od kamiona na punjenje. Mujo razmišlja naglas:

- Baš je težak ovaj akumulator, ruke su mi skoro otpale. Što će tek biti kad se napuni!

Papige

Bogata gazdarica primila novu kućnu pomoćnicu. Nakon što ju je upoznala, postavlja joj i neka pitanja.

- Marice, volite li vi papige?
- Ah, ne brinite gospodo, ja jedem sve.

Korisni savjeti

Rashladite se BEZ klima uređaja!

Iako nemate klima uređaj u svom domu, ne brinite, i vi se možete rashladiti. Sve što vam treba je voda, sol i ventilator.

Za ovaj trik, odnosno spasonosan uređaj iz kućne radinosti, potrebno je vam je svega šest plastičnih boca. U svaku bocu uspite dvije, do tri čajne žlice soli te ih nalijte vodom. Potom ih stavite u zamrzivač.

Ujutro ih izvadite i stavite ispred ventilatora.

Hladit će baš kao pravi klima uređaj.

Limun pokraj kreveta

Limunov miris ima puno više učinaka nego što možemo zamisliti, a stavite li ovaj citrus prerezan pokraj svog kreveta navečer možete samo profitirati - opuštenošću i boljim zdravljem

- Opustit ćete se - aroma citrusa smiruje živčani sustav, smanjuje tjeskobu i pomaže u opuštanju nakon napornog dana. Ako nemate eterično ulje limuna, koristite komad pravog limuna.
- Bolje ćete se koncentrirati - udisanjem arome limuna svaki dan ljudi postaju koncentriraniji, a njihova mentalna aktivnost i pamćenje se poboljšavaju. Čak i na poslu rade manje grešaka ako su okruženi mirisom limuna, ustanovili su japanski znanstvenici.
- Bit ćete raspoloženiji - eterično ulje limuna je dokazano dobro protiv depresije. Ako ste sve pokušali i ne osjećate se bolje, probajte s ovim plodom prirode.
- Zrak će biti čišći - limunova aroma djeluje dobro i protiv bakterija te čisti zrak od nečistoća.
- Stabilizira tlak - limunov miris dokazano smiruje visok tlak.
- Tjera komarce, mrave i muhe - ovi kukci i insekti ne podnose miris limuna. Za još veći učinak u limun možete zabosti par komada klinčića. Postavite ih na strateška mesta i spavat ćete kao beba, piše BrightSide.

